

К 21
Х.КАРАСАЕВ, Ю.ЯНШАНСКИ

ОРФОГРАФИЯЛЫК

СӨЗДҮК

КЫРГЫЗОКУУПЕДМАМЕАС
1956

Х. КАРАСАЕВ, Ю. ЯНШАНСИН

ОРФОГРАФИЯЛЫК СӨЗДҮК

*Кыргыз ССРинин Агартуу Министерствосу
бекиткен*

Редакциялаган профессор Б. М. ЮНУСАЛИЕВ

КЫРГЫЗСТАН МАМЛЕКЕТТИК
ОКУУ-ПЕДАГОГИКАЛЫК БАСМАСЫ

ФРУНЗЕ * 1956

ҚИРИШ СӨЗ

Улуу Октябрь Социалисттик Революциясынан кийин гана түзүлө баштаган кыргыз адабий тили толук калыптанып бүттү деп айта албайбыз. Анын кээ бир деталдары, грамматикалык эрежелери барган сайын толукталат жана жетилет. Бул жетигүү процесси биринчи кезекте кыргыз тилинин диалектилериндеги өзгөчөлүктөрдү, асиресе алардагы лексикалык байлыктарды адабий тил үчүн туура жана толук пайдалануу аркылуу, колдонулуп жүргөн кээ бир эрежелерди улам тактоо жана толуктоо аркылуу өтмөк. Ошону менен катар кыргыз адабий тили, асиресе анын лексикасы (сөздүк составы), улуу орус тилинин жагымдуу таасири аркылуу өрчүп келди жана мындан ары да өрчүп-өнүгө бермек. Бул пикирлерди сөздүктүн башында берилген эрежелер жыйнагындагы фактылар далилдеп турат. Ушуга байланыштуу сөздүктү редакциялоодо төмөнкү маселелер эске алынды.

1. Кыргыз адабий тили жалпы элдик белгилерге, б. а. бардык кыргыз диалектилерине орток грамматикалык жана лексикалык белгилерге негизделген. Бирок кыргыз диалектилеринин (говорлорунун) баарына бирдей болбогон фонетикалык, морфологиялык жана лексикалык формалар аз эмес. Мындай айырмалар барган сайын аста-аста жоюла бермекчи. Мектеп үчүн арналган тил куралдарыбыз бул маселени аздыр-көптүр чечүүгө милдеттүү. Мектептерге жана басма сөз органдарына тартуу кылынып отурган бул орфографиялык сөздүктө кыргыз диалектилеринде (говорлорунда) болгон тил өзгөчөлүктөрдү эске алууга аракет кылынды. Ушул планда мындан мурунку орфографиялык сөздүккө (1942-ж. басылып чыккан) караганда түштүк говорлордун өзгөчөлүктөрү көбүрөөк эске алынды. Мисалы, *б*, *п* тыбыштарын сөз башында колдонуу боюнча кээ бир учурларда түштүк говорлордун каткалан формасы алынды: *бул* эмес, *пул*; *баракеч* эмес, *паракеч*; *бекене* эмес, *пекене* ж. б. Ошону менен катар туура адабий форманын жанына туура эмес (говордук) форма көрсөтүлдү:

сүйрө (*сүдрө* эмес), *суу* (*суунун башы*, бирок *сүвдун башы* эмес); *мөөн* (*бөөн* эмес); *найза* (*айза*, *айса* эмес), *кыз* (*кыс* эмес) ж. б.

Кыргыз диалектилеринин өзгөчөлүктөрү эске алынып, этиштен созулма мүчөлөр аркылуу жасалган атооч формалары берилди (мис.: *оку—окуу*, *ойло—ойлоо*, *эле—элөө*).

2. Сөздүккө мүмкүн катар бир форманы берүү максаты коюлду. Бирок көп учурларда бул тилекке жетишүү мүмкүн болбоду. Адабий тилибиздин жаштыгы эске алынып, эл оозунда бир нече түрлүү айтылып жүргөн формалардын баары тең берилди:

мүрдө, *мүрзө*; $\frac{-луу}{-дуу}$ (*түрлүү*, *түрдүү*), $\frac{-лык}{-дык}$ (*зорлук*, *зордук*)

бул жак, *быяк*, *буяк*; *азыртан*, *азыртадан*; *нары жак*, *ары*; *жак*, *аржак*.

3. Элдин оозеки тилинде учурабаган тыбыштардын тиркелмеси менен бүткөн сөздөргө мүчө жалгоонун үлгүлөрү кээ бир учурларда көрсөтүлдү: *гимн* (*гимниге*, *гимниден*), *пункт* (*пунктуна*); *факт* (*фактыга*), *банк* (*банкыга*).

4. Орфографиялык сөздүккө сөздүк составдагы, ал тургай негизги сөздүк фондудагы сөздөрдү бүт берүү максаты эч убакта коюлбайт. Бул сөздүктө да кыргыз адабий тилиндеги активдүү лексиканын ичинен жазылышы жагынан кыйынчылык туугузуу мүмкүн болгон сөздөр гана берилди.

5. Кыргыз адабий тилинин орфоэпиясы (оозеки речтин жалпы элдик нормасы) иштелип чыга элек. Аны кең түрдө иштеп чыгуу—окумуштуулардын келечекки милдети. Бирок барлык учурда тең жазылган сөз жазылышынча окула бербейт. Бул—барлык адабий тилдердин орфоэпиялык эрежелерине белгилүү факт. Мисалы, орусча «*солнце*» деп жазып, «*сонце*» деп окуйт; «*база*» деп жазып, «*бааза*» деп окуйт. Мындай көрүнүштөр ар бир тилдин тарыхына, ички фонетикалык закондоруна байланыштуу болуу тийиш. Кыргыз оозеки тилинде сөз жумшак үнсүз *б*, *д*, *г* менен бүтпөйт,— дайыма каткалаң айтылат, бирок ага үндүү менен башталган мүчө уланганда унгунун аягындагы каткалаң жумшарып кетет (*кап*, *кабы*; *китеп*, *китеби*). Ошол эле сыңары, *клуб* деп жазганыбыз менен *клуб* деп айтабыз. Мындай сөзгө мүчө уланганда да, орфографиялык эреже боюнча *клубдан*, *заводдон* ж. б. делип жумшак вариант менен жазылса да, орфоэпиялык норма боюнча *клубтан*, *завоттон* делип каткалаң вариантта окулуш керек.

6-сентябрь 1955-жыл.

Редактор

КЫРГЫЗ ТИЛИНИН ОРФОГРАФИЯСЫ ЖӨНҮНДӨ ЖАЛПЫ ТҮШҮНҮК

Марксизм—ленинизм илими тилге байланыш куралы, коомду өрчүтүү куралы деп карайт. Башка коомдук кубулуштар сыяктуу, тил да өзүнүн ички өсүш закондору аркылуу өрчүйт. Тилдин өрчүшү менен коомдун өрчүшү бир-бирине тыгыз байланыштуу. Коомдун экономикасынын жана маданиятынын өрчүшү тилден, биринчи кезекте анын лексикасынан дайыма сезилип турат.

Улуу Октябрь Социалисттик Революциясынан кийин кыргыз элинин ишинин бардык сфералары кеңиди, өлкөбүздө социалисттик коомду курууга байланыштуу ал сфералар барган сайын кеңип жатат. Мына ушундай ийгиликтердин натыйжасында кыргыз тилинин сөздүк составы улам толукталып, анын грамматикалык түзүлүшү бара-бара өркүндөп жатат.

Кыргыз тилинин өрчүшү жана өркүндөшү элдин сөз байлыгынан жана да коммунисттик коомду кыргыз эли менен биргелешип куруп жаткан улуу орус элинин тилинин байлыгынан пайдалануу аркылуу өсүп жатат. Кыргыз тилинин (өзүнүн спецификалык өзгөчөлүгүн сактап калуу менен бирге) орус тили аркылуу байышы, улуу орус элинин алдынкы катардагы маданиятына кыргыз элинин тартылгандыгын, катышкандыгын далилдейт жана СССР элдеринин ортосундагы достуктун чыңалышын көрсөтөт.

Октябрь революциясынан кийин бүткүл кыргыз эли үчүн жалпы адабий тилдин түзүлүшү маданият

майданындагы эң чоң жеңиштердин бири болуп саналат. Бул тил барган сайын чыңалып өсүүдө.

1928-жылы араб алфавитин жана 1940-жылы латиндештирилген алфавитти таштап, кыргыз эли өзүнүн жазуусун орус алфавитинин негизинде түздү. Бул кыргыз тилинин жазуусун туруктуу жазуу кылууга мүмкүндүк берди.

Кыргыз тилинин 1941-жылы бекитилген орфография эрежелеринин жыйнагы 1951—1952-жылдардагы кеңешмелерде талкууланды. Бул кеңешмелерде республиканын мугалимдери, интеллигенттери кеңири катышты. Орфографиянын эрежелеринин азыркы жыйнагы тилдин мүнөздүү негиздери жөнүндөгү көрсөтмөлөргө таянылып түзүлдү.

Кыргыз тилинин орфографиясынын эрежелери „...тилдин өнүгүшү жашап турган тилди жок кылуу жана жаңы тилди түзүү аркылуу болбостон, жашап турган тилдин негизги элементтерин өрчүтүү жана өркүндөтүү аркылуу болгон“¹,—деген негизги принциптерге ылайык түзүлдү.

1953-жылы бекитилген орфографиялык эрежелерге киргизилген негизги тактоолор жана толуктоолор төмөнкү маселелерге байланыштуу эле:

1. Эгерде орфография эрежелеринин мурунку жыйнагында **Ө, Ү, Ң** тамгалары алфавиттин аягына жайлаштырылган болсо, алар тиешелүү тамгалардан кийин (башкача айтканда, **Ө** тамгасы **О** тамгасынан кийин, **Ү** тамгасы **У** тамгасынан кийин, **Ң** тамгасы **Н** тамгасынан кийин) жайлаштырылат.

2. Кыргыз тилине кирген **ц, щ** тыбыштары бар сөздөрдү жазган кезде кандай каталар кетүүгө мүмкүн деген пункт чыгарылып ташталган, анткени—**цирк** (*тсирк* эмес) же **Щедрин** (*Шчердин* эмес) сыяктуу сөздөрдүн туура жазылышы мектептерде толук өздөштүрүлгөндүгү тажрыйбада далилденди.

3. 1953-жылга чейинки орфографияда кыргыз тилине кирген сөздүн аягы ичкертүү белгиси (**ь**) менен бүтсө, ал белги сөзгө мүчө айкашканда да сак-

¹ И. В. Сталин, Марксизм жана тил илиминин маселелери, 1950-жыл, 29-бет.

талып „*областьтар*“ болуп жазылат деген пункт бар болучу. Ошол жылы бекитилген эрежелер жыйнагында сөзгө мүчө айкашканда ичкертүү белгисинин түшүп калышы сунуш кылынган. Ошентип, бул эреже орус орфографиясынын ичкертүү белгиси (**ь**) жөнүндөгү тийиштүү эрежесине жакындайт. Мисалы: „*областьтарда*“ деп жазылбастан, „*областтарда*“ деп, ичкертүү белгисиз жазылат. (Орусча: *область, в областях, областной*).

4. Кыргыз тилине кирген сөздөрдүн аягы **ск, кт, фт, нк** сыяктуу тыбыш айкалыштары менен бүтсө; анда аларга мүчө айкаштырган кезде уңгу сөз менен мүчөнүн ортосуна **ы, и** үндүүлөрүнүн бири кошулуп жазыла турган болгон.

5. 1953-жылы толукталган жана такталган орфография эрежелеринде орус тилинен кыргыз тилине кирип, эзелден сиңип кеткен сөздөрдү бир гана түрдө, орус орфографиясы боюнча жазылышына жол берилген болчу. Мисалы: *бөлкө* эмес, *булка*; *самоор* эмес, *самовар*; *патунус* эмес, *поднос*; *иреттөө* эмес, *ряддоо* ж. б.

6. Татаал сөздөрдү жазуу эрежелери бүт дээрлик жаңыдан иштелип чыккан. Ошону менен катар баш тамгаларды, дефисти жазуу жана башка эрежелерге толуктоолор жана тактоолор киргизилген эле.

Быйыл бул орфографиялык сөздүккө кириш сөз иретинде жарыяланып отурган эрежелер жыйнагы негизинен ушул күндө колдонулуп келген эрежелердин эле өзү. Өкмөт тарабынан бекитилген орфографиялык жыйнакта каралбаган, бирок грамматика боюнча окуу куралдарында айтылып жүргөн кээ бир маанилүү орфографиялык эрежелерди бул жыйнакка киргизе кетүүнү зарыл таптык.

1955-жылы кыргыз адабий тилинин орфографиясын тактоо боюнча өкмөт органдарынын сунушу менен Кыргыз ССР Агартуу Министерствосу тил адистери менен практикалык кызматкерлердин кеңешмесин өткөрдү. Мында кээ бир окумуштуу лингвисттердин кыргыз орфографиясынын кайсы бир пункттарга карата жасаган сунуштары каралды. Бул кеңешмедеги талкуулоонун натыйжасында кыргыз

адабий тилинин колдонулуп келе жаткан орфографиясынын кээ бир эрежелерине бир аз тактоолор киргизилди. Ал тактоолор төмөнкүчө:

1. Орус тили аркылуу кыргыз тилине алда качан кирип, өзгөргөн фонетикалык түрдө бүт элге сиңип кеткен сөздөрдүн эки түрдүү жазылышына жол берилди (мисалы: *керебет—кровать, үстөл—стол түрмө—тюрьма, самоор—самовар, ирет—ряд сот—суд* ж. б.).

2. Иреттүү сандардан кийин дефис коюу эрежеси такталды.

3. Аягы *ск, кт, фт, нг, нм, мн, нд, нк* менен бүткөн сөздөрдөн кийин мүчө айкашканда уңгу менен мүчөнүн ортосуна үндөштүк законго ылайык тийиштүү үндүү (*ы, и, у*) жазууга жол берилди.

АЛФАВИТ

Тамгалардын ирети жана аттары.

А	Б	В	Г	Д	Е	Ё	Ж	З
а	бэ	вэ	гэ	дэ	е (йэ)	ё (йо)	жэ	зэ
И	Й	К	Л	М	Н	Ң	О	Ө
и	ий	ка	эл	эм	эн	ың	о	ө
П	Р	С	Т	У	Ү	Ф	Х	Ц
пэ	эр	эс	тэ	у	ү	эф	ха	цэ
Ч	Ш	Щ	Ъ	Ы	Ь	Э	Ю	Я
чэ	ша	ща	ажыратуу белгиси	ы	ичкертүү белгиси	э	ю(йу)	я(йа)

ӨТӨ КЕРЕКТҮҮ ЖАЗУУ ЭРЕЖЕЛЕРИНИН ЖЫЙНАГЫ

Кээ бир тамгаларды жазуу эрежелери

1. Созулма үндүүлөрдүн жазылышы.

Созулма үндүүлөр үчүн алфавитке атайын тамга алынган эмес; алар бир тамганын эки ирет жазылышы аркылуу берилет.

Мисалы: *туу, шаар, талаа, ээр, жээк, бирөө, бээ, ээн, алуу, тирүү* ж. б.

2. Созулма үндүүлөр *й* тамгасы менен төмөнкүдөй айкашат:

1) Сөздүн ичинде *й* тамгасынан кийин созулма *уу* келсе, *йуу* болуп жазылбастан, *юу* болуп жазылат. Мисалы: *аюу (айуу эмес), коюу (койуу эмес)*.

2) Сөздүн ичинде *й* тамгасынан кийин созулма *оо* келсе, *йоо* болуп жазылбастан, *ёо* болуп жазылат. Мисалы: *таёо (тайоо эмес), боёо (бойоо эмес)*.

3) Сөздүн ичинде *й* тамгасынан кийин келген созулма *үү*, созулма *өө* ошо бойдон жазылат.

Мисалы: *күйүү, тийүү, күйөө, ийүү, чийүү, сүйөө*.

3. *е, ё, ю, я* тамгаларынын жазылыш жана окулуш эрежелери:

1) Орус тилинен кирген сөздөрдө, орус тили аркылуу башка тилдерден кирген сөздөрдө *е, ё, ю, я* тамгалары сөздүн башында *йэ, йо, йу, йа* болуп окулат.

Мисалы: *Елена, Емельян, Европа, ёлка, Юпитер, юбилей, ящик, янтарь, ярус*.

Эскертүү. Кыргыздын төл сөздөрүндө сөз башына е тамгасы келбейт, э тамгасы гана келет.

Мисалы: *эки, эле, эмес, эчки.*

2) Үндүүлөрдөн кийин сөз ортосунда жана аягында *е, ё, ю, я* тамгалары *йэ, йо, йу, йа* болуп окулат.

Мисалы: *киет, кие, таяк, тая, коён, соёт, аяк, ая, куюн, ою, кыяк, кыя.*

3) Ажыратуу (*ѳ*) белгисинен кийин *е, ё, ю, я* тамгалары *йэ, йо, йу, йа* болуп окулат.

Мисалы: *съезд, объект, съёмка, подъезд, субъект.*

4) Ичкертүү (*ѵ*) белгисинен кийин *е, ё, ю, я* тамгалары *йэ, йо, йу, йа* болуп окулат.

Мисалы: *барьер, навильон.*

4. *э, е* тамгалары сөз ичинде төмөнкүдөй колдонулат:

1) *э* тамгасы сөз башында *э* болуп окулат.

Мисалы: *эл, эп, эки, эски, эчки, эр, эт, эшик.*

2) сөз ичинде эки үнсүздүн ортосунда, сөз аягында үнсүздөн кийин *э* тамгасынын ордуна *е* тамгасы жазылат да, *э* болуп окулат.

Мисалы: *бекерге, серке, теке, эрке, белен, элек, челек, керебет, бекер.*

3) созулма *э* бардык учурда *ее* менен жазылбастан *ээ* менен жазылат.

Мисалы: *ээн, ээк, ээр, жээн, жээк, тээк, бээ, кээ, мээ.*

4) сөз ортосунда эки *ее* катар келсе, биринчиси *э* болуп, экинчиси *йэ* болуп окулат.

Мисалы: *Сакеев, Чикеев, Бикеев, кекеет, эңкеет, керкеет.*

5. *Ж* тамгасы эки түрдүү окулат:

а) орус тилинен кирген, орус тили аркылуу башка тилдерден кирген сөздөрдө жөнөкөй *ж* тыбышы катарында окулат.

Мисалы: *жюри, журнал, жаргон, жетон.*

б) кыргыз сөздөрүндө аффрикат *дж* тыбышы катарында окулат.

Мисалы: *эже, жан, жаш, жок, жакшы.*

Баш тамгаларды жазуу эрежелери

6. Баш тамгалар төмөнкү учурларда жазылат:

1) Сүйлөмдүн башында жазылат.

Мисалы: *Колхозчулар эгин айдап бүттү. Мал жайлоого чыкты. Мектептерде окуу башталды.*

2) Эки чекиттен кийин бөтөн сүйлөм башталганда жазылат.

Мисалы: *В. И. Ленин өзүнүн сөзүндө: „Тил дегенибиз кишилердин эң маанилүү байланыш куралы,“ — деген.*

3) Ырдын ар бир жолунун башы да баш тамга менен жазылат. Мисалы:

*Гүл турмушта жадырап,
Күлө турган кез ушул.
Күн нурунда сайрандап,
Жүрө турган кез ушул.*

(Жоомарт.)

4) Энчилүү аттардын башында жазылат.

Мисалы: *Асан, Жусуп, Ашыраалы, Эркин ж. б.*

Эскертүү. Созулма үндүү келген учурда биринчиси гана баш тамга менен жазылат.

Мисалы: *Аалыбай, Уулкан, Оогонбай ж. б.*

5) Бир же бир нече сөздөн түзүлгөн географиялык аттардын ар кайсысы баш тамга менен жазылат.

Мисалы: *Алай, Тянь-Шань, Ысык-Көл, Ала-Тоо, Марс, Сары-Жылдыз, Жалал-Абад, Чоң-Сары-Булак.*

6) Китептердин, газеталардын, журналдардын, кол жазмалардын, чыгармалардын аттары бир нече сөздөн турса, биринчиси баш тамга менен, калгандары кичине тамга менен жазылат.

Мисалы: *„Ленинизм маселелери“, „Болот кантип курчуду“, „Ленинчил жаш“, „Узак жол“ ж. б.*

Эскертүү. „Советтик Кыргызстан“, „Советская Киргизия“ сыяктуу газета, журнал аттарынын ичинде учураган энчилүү аттар (*Кыргызстан, Киргизия*) баш тамга менен жазылат.

7) Энчиленип айтылган мекеменин, окуянын аттарынын ар бир сөзү баш тамга менен жазылат.

Мисалы: *Кыргыз ССРинин Министрлер Совети, Кыргызстан Мамлекеттик Университети, Ата Мекендик Согуш* ж. б.

Эскертүүлөр. 1) Эгер энчиленип жалпы айтылса, андай аттар кичине тамга менен жазылат.

Мисалы: *министрлер совети, агартуу министрствосу, педагогика институту* ж. б.

2) *К. Е. Ворошилов атындагы колхоз, Төлөйкөн сельсовети же „Тамчы“ совхозу* деген сыяктуу энчилүү аттардагы „*атындагы колхоз*“, „*сельсовет*“, „*совхозу*“ сыяктуу сөздөр кичине тамга менен жазылат.

3) Эгер энчилүү аттарга *-лык, -чы, -чыл* мүчөлөрү айкашса, андай сөздөр кичине тамга менен жазылат.

Мисалы: *лениндик теория, ленинчил жаштар, алятоолук эл, москвалык студент, стахановчу жумушчу* ж. б.

8) Башкы тамгалары алынып кыскартылган сөздөрдүн бардыгы баш тамга менен жазылат.

Мисалы: *КПСС, ВКП(б), СССР, РСФСР, ВЛКСМ, МТС, БК.*

Уңгу сөздөрдү жазуу эрежелери

7. Кыргыз тилине орус тилинен жана орус тили аркылуу кирген жаңы сөздөр орус орфографиясы боюнча жазылат.

Мисалы: *коммунист, коммунизм, революция, транспорт, колхоз, совет, совхоз, звено, генерал, офицер, киловатт, килограмм, секретарь, лагерь, нефть, митинг, акт, участок, радио, электрификация, философия* ж. б.

Эскертүүлөр. 1) Кыргызстандын территориясынан тышкары географиялык аттар орус орфографиясы боюнча жазылат.

Мисалы: *Урал, Минск, Красноводск, Волга, Европа, Алма-Ата, Ташкент, Турфан, Кульджа, Андижан, Казань, Акмолинск* ж. б.

2) Төмөнкү сөздөр кыргызча айтылышында жазылат: *Кытай, өзбек, түркмөн, Кара деңиз, Сыр-Дарыя, Аму-Дарыя, Кокон, Маргалаң.*

8. Революциядан мурун орус тилинен кыргыз тилине кирип, кыргыз тилинин тыбыш өзгөчөлүгүнө

багынып калган сөздөрдүн эки түрдүү жазылышына жол берилет.

Мисалы: *керебет — кровать, каамыт — хомут, бөлкө — булка, дого — дуга, бөтөлкө — бутылка, кожоюн — хозяин* ж. б.

9. Көмөкчү сөздөр, байламталар (*өтө, ар, эч, дагы, алда, ого, эң, эле, да, го*) негизги сөздөн бөлүнүп өзүнчө жазылат.

Мисалы: *өтө чоң, ар дайым, эч кандай, ал дагы, ого бетер, бар эле, мен да, эң сонун, ат го, киши го, чач го* ж. б.

10. *Сөрөй, сымал, сымак, чалыш, чакты* сыяктуу жардамчы сөздөр өзүнчө, айрым жазылат.

Мисалы: *киши сымал, адам сымак, он чакты, аргымак чалыш, ага сөрөй, уни сөрөй* ж. б.

11. Шилтеме ат атоочтордун эки түрү тең колдонулат.

Мисалы: *бу — бул, тиги — тигил, ушу — ушул, ошо — ошол.*

12. Төмөнкү сын атоочтор — *саясий, табигый, тарыхый, адабий, илимий, диний, маданий* — болуп жазылат.

13. Башкы тыбышы *б* болуп да, *п* болуп да айтылып жүргөн төмөнкү сөздөрдүн каткалан түрү алынат.

Мисалы: *пайда* (*байда* эмес), *падыша* (*бадыша* эмес), *периште* (*бериште* эмес), *пияз* (*бияз* эмес), *пахта* (*бакта* эмес), *пери* (*бери* эмес).

14. Кууш үндүүлөрү жоон да, ичке да айтылып жүргөн кээ бир сөздөрдүн жоон түрү жазылат.

Мисалы: *дарыя* (*дария* эмес), *карыя* (*кария* эмес), *тарых* (*тарих* эмес), *тажрыйба* (*тажрийба* эмес), *натыйжа* (*натийжа* эмес).

Эскертүү. Бирок *табият* (*табыят* эмес), *тарбия* (*тарбыя* эмес), *адабият* (*адабыят* эмес).

15. Сөз ичинде эки үндүүнүн ортосундагы *б* тыбышы көбүнчө *в* болуп айтылышына карабастан, *б* болуп жазылат.

Мисалы: *аба* (*ава* эмес), *убакыт* (*увакыт* эмес), *абал* (*авал* эмес), *тубар* (*тувар* эмес), *кабар* (*кавар* эмес), *шибер* (*шивер* эмес), *жаныбар* (*жанывар* эмес) ж. б.

Татаал сөздөрдүн жазылышы

16. Эки сөздөн биригип бир маани берген же бир нерсенин атын билдирген татаал атоочтордун бардыгы тең, эгер ал сөздөрдүн ар кайсынысы өзүнчө маанисин жоготпогон болсо, араларына эч белги коюлбастан, бөлөк жазылат.

Мисалы: *башкы командачы, жол башчы, бүткүл союздук, жалпы союздук, темир жол, сары май, каз тамак, марал кулак, ак мыя, элик балтыркан.*

17. Эки сөздөн куралып, бир маани билдирген татаал атоочтор, эгер алардын бири маанисин жойгон болсо, кошулуп, айтылышында жазылат.

Мисалы: *кызылгат, сайгашка, сөөлжсан, чалагайым, сокпилек, кожогат, чаржайыт, сансары, капкара, сопсонун ж. б.*

18. Аягы *-а, -й, -п (ып)* мүчөлөрү менен бүткөн чакчыл этиштерге кошулуп колдонулуучу этиштердин (*жат, отур, көр, түш, кел, бар, бер, кал, сая, кой, кет* жана башкалардын) бардыгы тең бөлөк жазылат.

Мисалы: *кала албады, бара түш, бара кел, бара бер, айта бер, айта кел, иштей сал, биле көр, бара кой, бара кет, айта отур, айта тур, бара жат, сүйлөй жат, биле тур, айтып жат, айтып ал, барып кел, көрүп бер, айтып бар, иштеп сал, санап көр, билип кой, айтып кет, айтып отур, айтып тур, жазып ий, окуп жибер ж. б.*

Эскертүү. Татаал этиштин ичинен *жат* деген сөз кыскарып *ат* болуп айтылса, негизги этишке кошулуп жазылат.

Мисалы: *баратат, келатат, бараттым, келаттым ж. б.*

19. Кыргызстандын территориясындагы эки же андан көп сөздөрдөн куралган географиялык аттар бөлөк жана баш тамга менен жазылып, араларына дефис коюлат.

Мисалы: *Ат-Башы, Кара-Балта, Ак-Суу, Майда-Адыр, Кең-Суу, Жети-Өгүз, Ак-Ой, Торун-Айгыр, Кум-Бел, Чолпон-Ата, Жалал-Абад, Жаңы-Жол, Чоң-Сары-Булак, Бел-Ак-Таш, Ак-Чий-Кара-Суу.*

Эскертүү. Кыргызстандын территориясындагы орус кыштактарынын, колхоздорунун, райондорунун аттары өзгөртүлбөстөн орус орфографиясы боюнча жазылат.

Мисалы: *Покровка, Ивановка, Сосновка, „Красный пахарь“, „Красное поле“, „Красный партизан“ ж. б.*

Кээ бир бириккен сөздөрдүн жазылыш эрежелери

20. *Этип* деген көмөкчү этиш шилтеме ат атоочтор менен кошо айтылганда, толук түрүндө да, кыскартылган түрүндө да колдонулат.

Мисалы: *ан этип—антип, мун этип—минтип, тигин этип—тигинтип, ошон этип—ошентип ж. б.*

21. Эки сөздөн кыскарып бир сөзгө айланып кеткен сөздөрдүн бардык түрү тең колдонулат.

Мисалы: *бу жак—быяк, бияк, алып кел—алкел, тиги жак—тыяк, тияк, алып бер—алпер, ушул жер—ушер, кайсы жер—кайсер каер, кайсы жак—кайсак, каяк ж. б.*

22. Эки сөздөн түзүлүп тыбыштары алмашылып айтылып калган кээ бир сөздөр бардык вариантта колдонулат.

Мисалы: *жылаңбаш—жыңалбаш, жылаңайлак—жыңайлак, жалаңбут—жыңалбут ж. б.*

23. Эки жана андан көп сөздөрдөн түзүлүп, кишиге, жаныбарга, затка коюлган энчилүү аттардын биринчи сөзү баш тамга менен башталып, бөлүнбөстөн бирге жазылат.

Мисалы: *Ысмайылакун, Алгара, Бөрүбасар, Аккула ж. б.*

Эскертүү. Өз аты менен катар ылакап катарында колдонулуп кеткен энчилүү аттар, эки сөздөн куралган болсо, бөлөк жазылат да, экөө баш тамга менен башталат.

Мисалы: *Тоголок Молдо, Нияз Ырчы ж. б.*

Дефисти жазуу эрежелери

24. Кош сөздөрдүн арасына коюлат:

1) Сыңар маанилүү кош сөздөрдүн арасына коюлат.

Мисалы: бала-бакыра, кемпир-кесек, кепе-сепе, китеп-митеп, киши-миши, чай-пай ж. б.

2) Кайталама кош сөздөрдүн арасына коюлат.

Мисалы: чың-чың, чың чыгат; маң-маң, маң баскан; дүпө-дүпө, дүп-дүп; шака-шака, шак-шак; чоң-чоң үйлөр; оозмо-ооз сүйлөшүү; сөзмө-сөз которуу; колмо-кол берүү ж. б.

3) Карама-каршы түшүнүк берүүчү эки сөздүн арасына коюлат.

Мисалы: жакшы-жаман, оң-тетири, эртели-кеч, чоң-кичине, улуу-кичүү, келим-кетим, жаш-кары, ичке-жоон, жайы-кышы, өөдө-төмөн, аркы-берки, ысык-суук ж. б.

4) Маанилеш сөздөрдүн арасына коюлат.

Мисалы: айкын-ачык, күйүп-жанып, эсен-аман, соо-саламат, күч-кубат, аман-эсен, кеп-сөз, чыр-чатак, ирик-чирик ж. б.

5) Жамдама кош сөздөрдүн арасына коюлат.

Мисалы: айыл-кыштак, ата-эне, ок-дары ж. б.

25. Цифрадан кийинки **-ынчы**, **-нчы** деген аффикстин ордуна дефис коюлат да, аффикс жазылбайт.

Мисалы: 1955-жыл, 10-класс, 5-май, 11-басмакана ж. б.

Эскертүү. Рим цифрасынан кийин дефис коюлбайт.
Мисалы: V глава, XIX кылым ж. б.

Мүчө айкашкан уңгу сөздөрдүн жазылыш эрежелери

26. Аягы ичкертүү белгиси (**ь**) менен бүткөн сөздөр мүчөсүз турганда ичкертүү белгиси сакталат да, мүчө айкашканда ичкертүү белгиси түшүп калат.

Мисалы: секретарь — секретарга — секретары, контроль — контролго — контролдук, мораль — моралга — моралы, Гоголь — Гоголдон — Гоголго, роль — ролдон — ролго, Кремль — Кремлге — Кремлден ж. б.

27. Аягы (**ск**, **кт**, **фт**, **нг**, **нм**, **мн**, **нд**, **нк** менен бүткөн сөздөрдөн кийин мүчө айкашканда, мүчө менен уңгунун ортосуна **ы**, **и** же **у** тамгасы кошулуп жазылат.

Мисалы: фонд — фондудан, акт — актыдан, факт — фактыдан, проект — проектиде, митинг — митингиге, гимн — гимниден, банк — банкыга, танк — танкыга, Минск — Минскиге, Свердловск — Свердловскиде ж. б.

Эскертүү. Аягы **тт**, **пп**, **сс**, **мм** менен бүткөн сөздөргө мүчө айкашканда, үч окшош үнсүз жазылбайт.

Мисалы: киловатт + дан = киловаттан, прогресс + сиз = прогрессиз, класс + сыз = классыз, грипп + бы? = гриппи?

Кээ бир үнсүз тыбыштардын сөз аягында өзгөрүү эрежелери

Сөз аягында **к**, **п** тыбыштарынын мүчө айкашканда өзгөргөн учурлары:

28. Аягы **к** тыбышы менен бүткөн сөздөргө таандык мүчө айкашканда, эгер **к** тыбышы эки үндүүнүн арасында калса, сөздүн аягындагы **к** тыбышы жумшарып, **г** тыбышына өтөт.

Мисалы: ак — агы, тек — тегим, тегиң, теги, жок — жогу, так — тагы, ток — тогу, кек — кеги ж. б.

29. Аягы **п** тыбышы менен бүткөн сөздөргө таандык мүчө айкашканда, эгер **п** тыбышы эки үндүүнүн ортосунда калса, **п** тыбышы жумшарып, **б** тыбышына өтөт.

Мисалы: тап — табы, кеп — кебим, кап — кабым, жип — жиби, тип — тиби, принцип — принциби ж. б.

Сөз аягында **к**, **п** тыбыштарынын мүчө айкашканда өзгөрбөгөн учурлары

30. Аягы **к** тыбышы менен бүткөн сөздөргө үндүү менен башталган сөз жасоочу (атоочту этишке өткөрүүчү) мүчө айкашканда, **к** тыбышы эки үндүүнүн ортосунда калган учурларда да, **к** тыбышы **г** тыбышына өтпөйт.

Мисалы: кек — кеке (сен мени кекебе), бек — беки (эшик бекиди) ж. б.

2 Орфографиялык сөздүк.

105939
ЦЕНТРАЛЬНАЯ НАУЧНАЯ
БИБЛИОТЕКА

Эскертүү. Сөздүн аягындагы *к* тыбышынан мурун сонор (*р, л, м, н, й*) тыбыштарынын бири катышып жасалган муундан кийин үндүү менен башталган мүчө айкашканда, *к* тыбышы *г* тыбышына өтпөйт.

Мисалы: *көрк—ы=көркү, калк—ы=калкы, даңк—ы=даңкы* ж. б.

31. Аягы *к* тыбышы менен бүткөн тууранды сөздөргө үндүү менен башталган-*ылда* курандысы айкашканда, *к* тыбышы эки үндүүнүн ортосунда калган учурларда да, *к* тыбышы *г* тыбышына өтпөйт.

Мисалы: *дик+ылда=дикилде, так+ылда=такылда, лик+ылда=ликилде, даңк+ылда=даңкылда* ж. б.

32. Аягы *п* тыбышы менен бүткөн тууранды сөздөргө үндүү менен башталган-*ылда* курандысы айкашканда, *п* тыбышы эки үндүүнүн арасында калган учурда да, *п* тыбышы *б* тыбышына өтпөйт.

Мисалы: *шап+ылда=шапылда, күп+ылда=күпүлдө, талп+ылда=талпылда, чыйп+ылда=чийпылда* ж. б.

33. Сөз аягында *п* тыбышынан мурун сонор (*р, л, м, н, н, й*) тыбыштарынын бири катышып жасалган муундардан кийин үндүү менен башталган мүчө айкашканда, *п* тыбышы *б* тыбышына өтпөйт.

Мисалы: *күрп+ы=күрпү, калп+ы=калпы, темп+ы=темпү, кейп+ы=кейпү* ж. б.

Уңгу менен мүчөнүн ортосунда кээ бир үнсүздөрдүн айтылышы жана жазылышы

34. Аягы *н* тыбышы менен бүткөн сөздөргө *г* (*к*) менен башталган мүчө айкашканда, *н* тыбышы *ң* тыбышына өтүп айтылат, бирок жазууда *н* бойдон калат.

Мисалы: *эгинге* (*эгиңге* эмес), *түнкү* (*түңкү* эмес), *бүгүнкү* (*бүгүңкү* эмес), *ананкы* (*анаңкы* эмес), *нанга* (*наңга* эмес) ж. б.

35. Аягы *н* тыбышы менен бүткөн сөздөргө *б* же *м* тыбышы менен башталган мүчө айкашканда, *н* тыбышы *м* тыбышына айланып айтылат, бирок жазууда *н* бойдон калат.

Мисалы: *нанбы?* (*намбы* эмес), *танба* (*тамба* эмес), *менмин* (*меммин* эмес) ж. б.

36. Аягы *з* тыбышы менен бүткөн сөздөргө *с* же *ч* тыбышы менен башталган мүчө айкашканда, *з* тыбышы *с* тыбышына өтүп айтылат, бирок жазууда *з* бойдон калат.

Мисалы: *сөзсүз* (*сөссүз* эмес), *жазса* (*жасса* эмес), *бизче* (*бисче* эмес), *кийизчи* (*кийисчи* эмес) ж. б.

37. Аягы *ч* тыбышы менен бүткөн сөздөрдө *т*, *с* же *ц* менен башталган мүчө айкашканда, сөздүн аягындагы *ч* тыбышы *ш* болуп айтылат, бирок жазууда *ч* бойдон калат.

Мисалы: *эшикти аччы* (*эшикти ашчы* эмес), *жипти чеччи* (*жипти чешчи* эмес), *жыгаччы уста* (*жыгашчы уста* эмес), *от өчтү* (*от өштү* эмес), *эл көчсө* (*эл көшсө* эмес) ж. б.

Эки сөздүн ортосунда кээ бир тыбыштардын айтылышы жана жазылышы

38. Аягы үндүү же жумшак үнсүз менен бүткөн сөздөн кийин *к* тыбышы менен башталган сөз келсе, *к* тыбышы жумшарып, *г* болуп айтылат, бирок *к* тамгасы жазылат.

Мисалы: *айта кел* (*айта гел* эмес), *бере көр* (*бере гөр* эмес), *жаза койду* (*жаза гойду* эмес), *күз келди* (*күз гелди* эмес), *эл кайда* (*эл гайда* эмес) ж. б.

39. Биринчи сөз *к* тыбышы менен бүтүп, экинчи сөз үндүү менен башталса, *к* тыбышы *г* болуп айтылат, бирок *к* жазылат.

Мисалы: *көк алма* (*көг алма* эмес), *ак ала* (*аг ала* эмес), *мык алдым* (*мыг алдым* эмес), *мылтык ат* (*мылтыг ат* эмес) ж. б.

40. Биринчи сөздүн аягындагы каткалаң тыбыштын таасири менен экинчи сөздүн башындагы *б* тыбышы *п* болуп айтылат, бирок жазууда *б* сакталат.

Мисалы: *алып бер* (*алып пер* эмес), *ат басат* (*ат пасат* эмес), *жыгач бер* (*жыгач пер* эмес), *иш бар* (*иш пар* эмес) ж. б.

41. Катар келген эки сөздүн биринчиси *з* тыбышы менен бүтүп, экинчи сөз *ч,с,т*, же *ш* тыбышы менен башталса, *з* тыбыш *с* тыбышына өтүп айтылат, бирок жазууда *з* сакталат.

Мисалы: *биз чайкадык* (*бис чайкадык* эмес), *сен көз сал* (*сен көс сал* эмес), *кыз сүйлөдү* (*кыс сүйлөдү* эмес), *боз таш* (*бос таш* эмес), *биз шаштык* (*бис шаштык* эмес) ж. б.

42. Катар келген эки сөздүн биринчиси *н* менен бүтүп, экинчиси *к* менен башталса, *н* тыбышы *ң* тыбышына өтүп, *к* тыбышы *г* тыбышына өтүп айтылат, бирок жазууда өзгөрүлбөстөн жазылат.

Мисалы: *сен кара* (*сең гара* эмес), *нан кайда* (*наң гайда* эмес), *түн кирди* (*туң гирди* эмес), *мен келдим* (*мең гелдим* эмес) ж. б.

43. Катар келген эки сөздүн биринчиси *н* тыбышы менен бүтүп, экинчиси *б* же *м* тыбышы менен башталса, *н* тыбышы *м* тыбышына өтүп айтылат, бирок жазууда алгачкы формасы сакталат.

Мисалы: *том беле* (*том беле* эмес), *он бир ат* (*ом бир ат* эмес), *сен макул бол* (*сем макул бол* эмес), *нам бышты* (*нам бышты* эмес) ж. б.

44. Катар келген эки сөздүн биринчиси *ч* тыбышы менен бүтүп, экинчиси *т, с, ц*, же *ш* тыбышы менен башталса, *ч* тыбышы *ш* тыбышына өтүп айтылат, бирок *ч* жазылат.

Мисалы: *көч түштү* (*көш түштү* эмес), *жыгач токойдо өсөт* (*жыгаш токойдо өсөт* эмес), *жаз кеч чыгат* (*жаз кеш чыгат* эмес), *кир жуугуч самын* (*кир жуугуш самын* эмес) ж. б.

45. Үндүү менен бүткөн сөздөн кийин үндүү менен башталган сөз катар келгенде, бир үндүү түшүп айтылат, бирок жазууда экөө тең сакталат.

Мисалы: *кара ат* (*кар ат* эмес), *кара ала* (*кар ала* эмес), *тору ала* (*тор ала* эмес), *кара уй* (*кар уй* эмес), *сары ой* (*сар ой* эмес), *бара алат* (*бар алат* эмес) ж. б.

Мүчөлөрдүн кыскарган түрлөрү

46. *-мын* мүчөсү сөзгө айкашканда толук да, кыскарып да айтылат, жазууда эки түрү тең колдонулат.

Мисалы: *мен келемин—мен келем, мен барамын—мен барам, мен иштеймин—мен иштейм, мен караймын—мен карайм* ж. б.

47. *-ган* мүчөсү *-мын* мүчөсү менен бирге келгенде, *-ган* мүчөсү толук да, кыскарып да айтылат, жазууда эки түрү тең колдонулат.

Мисалы: *мен барганмын—мен баргамын, мен келгенмин—мен келгемин, мен көргөнмүн—мен көргөмүн, мен айтканмын—мен айткамын* ж. б.

48. Таандык *-ын, -ым* мүчөлөрүнөн кийин барыш жөндөмөсүнүн мүчөсү *-га* айкашканда, *-га* мүчөсү кыскарып *-а* болуп калат. Жазууда ошол кыскарган түрү гана колдонулат.

Мисалы: *ат-ым-а* (*ат-ым-га* эмес), *ат-ың-а* (*ат-ың-га* эмес), *көл-үң-ө* (*көл-үң-гө* эмес) ж. б.

Эгер барыш жөндөмөнүн *-га* мүчөсү үчүнчү жак таандык *-ы (-сы)* мүчөсүнөн жана жалпы таандык *-ныкы* мүчөсүнөн кийин айкаша турган болсо, *-га* мүчөсү *-на* болуп айтылат. Жазууда ошол *-на* формасы гана колдонулат.

Мисалы: *ат-ы-на* (*ат-ы-га* эмес), *үкү-сү-нө* (*үкү-сү-гө* эмес), *койчу-су-на* (*койчу-су-га* эмес), *баланыкы-на* (*бала-ныкы-га* эмес), *киши-ники-не* (*киши-ники-ге* эмес) ж. б.

Эскертүү. Кээ бир учурларда аягы *к* тыбышы менен бүткөн сөздөргө *-ка* мүчөсү айкашканда, бир гана *к* тыбышы айтылса да, эки *к* ариби катар жазылат.

Мисалы: *атакка* (*атака* эмес), *өтүккө* (*өтүкө* эмес) ж. б.

49. Таандык *-ым, -ың* мүчөлөрүнөн кийин табыш жөндөмөнүн мүчөсү *-ны* айкашканда, толук түрү да, кыскарган түрү да айтылат, жазууда эки түрү тең колдонулат.

Мисалы: *ат-ым-ды—ат-ым-ы, ат-ың-ды—ат-ыңы, эл-им-ди—эл-им-и, эл-иң-ди—эл-иң-и.*

Таандык үчүнчү жак **-ы (-сы)** мүчөсүнө жана жалпы таандык **-ныкы** мүчөсүнө **-ны** мүчөсү айкашканда, кээ бир говорлордо толук формасы, көпчүлүк говорлордо кыска формасы колдонулат, адабий тилде бир гана кыскарган түрү алынат.

Мисалы: *ат-ы-н* (*ат-ы-ны* эмес), *ата-сы-н* (*ата-сы-ны* эмес), *арпа-сы-н* (*арпа-сы-ны* эмес), *баланыкы-н* (*бала-ныкы-ны* эмес), *киши-ники-н* (*киши-ники-ни* эмес) ж. б.

50. Таандык биринчи жана экинчи жак **-ым, -ың** мүчөлөрүнөн кийин чыгыш жөндөмөнүн **-дан** мүчөсү айкашканда, толук түрүндөгү формасы да, кыскарган формасыда айтылат, жазууда эки түрү тең колдонулат.

Мисалы: *ат-ың-дан—ат-ың-ан*, *эл-им-ден—эл-им-ен*, *бала-ң-дан—бала-ң-ан*, *китеб-им-ден—китеб-им-ен* ж. б.

Таандык үчүнчү жак **-ы (-сы)** мүчөсүнө жана жалпы таандык **-ныкы** мүчөсүнө **-дан** мүчөсү айкашканда, мүчөнүн башкы **д** тыбышы көпчүлүк говорлордо **н** тыбышына өтүп айтылат, жазууда ошол формасы колдонулат.

Мисалы: *кат-ы-нан* (*кат-ы-дан* эмес), *ата-сы-нан* (*ата-сы-дан* эмес), *киши-ники-нен* (*киши-ни-ки-ден* эмес), *эл-дики-нен* (*эл-дики-ден* эмес) ж. б.

51. Таандык биринчи жана экинчи жак **-ым, -ың** мүчөлөрүнөн кийин илик жөндөмөнүн мүчөсү **-нын** айкашканда, толук формасы да, кыскарган формасы да айтылат, жазууда эки түрү тең колдонулат.

Мисалы: *ат-ым-дын—ат-ым-ын*, *эл-иң-дин—эл-иң-ин*, *кагаз-ың -дын—кагаз-ың-ын* ж. б.

52. Таандык үчүнчү жак **-ы (-сы)** мүчөсүнөн жана жалпы таандык **-ныкы** мүчөсүнөн кийин жатыш жөндөмөнүн мүчөсү **-да** айкашканда, көпчүлүк говорлордо сөз менен мүчөнүн ортосунда **н** тыбышы кошулуп айтылат жана ошол түрдө жазылат.

Мисалы: *ата-сы-н-да* (*ата-сы-да* эмес), *ат-ы-н-да* (*ат-ы-да* эмес), *тоо-су-н-да* (*тоо-су-да* эмес), *бала-ныкы-н-да* (*бала-ныкы-да* эмес), *эл-дики-н-де* (*эл-дики-де* эмес) ж. б.

53. Кыскартылган жана тырмакчага алынган сөздөргө мүчө айкашканда, мүчө эң аяккы тамганын атына карай ээрчип өзгөрөт да, уңгу менен бирге жазылат.

Мисалы: „*Правданын*“, „*Известиянын*“, *СССР-дин*, *КПССтин*, *БКнын*, *МТСке* ж. б.

54. Аягы **м, н** менен бүткөн этиштерге чакчыл **-ып** мүчөсү айкашканда, алар угулушунча жазылат.

Мисалы: *чап+ып=чаап*, *эм+ип=ээмп*, *там+ып=таамп*, *көм+үп=көөмп* ж. б.

55. Аягы **й** тамгасы менен бүткөн сөздөргө үндүү менен башталган мүчөлөр айкашканда, эки түрү тең жазылат:

а) эгер сөздүн аяккы муунундагы үндүүгө карай мүчөнүн башкы үндүүсү **а, э, о, у** тыбыштарына айланса, йоттошкон **я, ё, е, ю** аркылуу жазылат.

Мисалы: *кой+ум=коюм*, *той+уң=тоюң*, *тай+а+т=таят*, *кий+э+т=киет*, *кой+о+т=коёт*, *чой+о+т=чоёт*.

б) эгер сөздүн аяккы муундарындагы үндүүгө карай мүчөнүн башкы үндүүсү **ы, и, ү, ө** тыбыштарына айланса, **йы, йи, йө, йү** аркылуу жазылат.

Мисалы: *тай+ым=тайым*, *чий+им=чийим*, *үй×үм=үйүм*, *күй+ө+т=күйөт* ж. б.

Созулма мүчөлөрдү жазуу эрежелери

56. Төмөнкү мүчөлөр созулма үндүү аркылуу жазылат:

а) сын атоочтун салыштырма түрүн жасоочу **-раак**: *жакшы-раак—жакшыраак*, *кичи-рээк—кичирээк*, *көк-рөөк—көгүрөөк* ж. б.

б) жамдама сан атооч жасоочу **-оо**: *алты+оо=алтоо*, *жети+өө=жетөө*, *төрт+өө=төртөө* ж. б.

в) этиштен сын атооч жасоочу **-ак**: *ыйла+ак=ыйлаак*, *ойно+ок=ойноок*, *терде=эк+тердээк*.

г) Этиш маанисинде атооч жасоочу **-оо, -уу**: *ойло+оо=ойлоо*, *терге+өө=тергөө*, *күл+үү=күлүү*, *оку+уу=окуу* ж. б.

д) Зат атоочтон сын атооч жасоочу, -луу, -дуу: *токой+луу=токойлуу, үй+лүү=үйлүү, акыл+дуу=акылдуу, завод+дуу=заводдуу, таш+туу=таштуу, тиш+түү=тиштүү* ж. б.

57. Тактооч жасоочу бир маанилүү *-тан, -тадан* мүчөлөрүнүн эки түрүнө тең жазууга жол берет.

Мисалы: *азыртан—азыртадан, эмитен—эмитенден, былтырдан—былтыртадан, баятан—баятадан* ж. б.

58. *-кы* мүчөсү сөзгө айкашканда сөздүн айтылышына карай эки түрдүү (башкы тыбышы жумшарып да, каткалаң түрдө да) колдонулат.

Мисалы: *кечээки—кечээги, качанкы—качангы, күндөкү—күндөгү, баякы—баягы* ж. б.

Эскертүү. Суроо мүчөсү *-бы* айкашкан сөздөрдөн кийин *эле, экен, эйм (дейм)* келсе, *-бы* мүчөсү унгудан бөлүнүп, жардамчы сөздөргө кошулуп жазылат. Суроо мүчөлөрүнүн аягындагы *ы* түшүп калат.

Мисалы: *бар бекен (барбы экен эмес), бар беле (барбы эле эмес), келген бейм (келгенби дейм эмес)* ж. б.

Аягы *р* тыбышы менен бүткөн сөздөргө *-лык* мүчөсү айкашканда, эки түрдүү жазууга жол берилет, бирок:

Этиш маанисиндеги сөздөргө айкашканда, *-лык* формасында гана жазылат.

Мисалы: *дээрлик, окуурлук, айтаарлык, көрөөрлук, билээрлик, күлөөрлук* ж. б.

59. Аяккы муунга *ю, ё* катышкан сөздөргө айкашканда, мүчөлөр үндөштүк законуна баш иет.

Мисалы: *слёт+го=слётко, самолёт+тук=самолёттук, июнь+га=июнга, июль+ду=июлду, октябрь+га=октябрга, сентябрь+дын=сентябрдын* ж. б.

60. Этиш маанисинде колдонулган сөздөргө *-чы* мүчөсү этиштин уңгусуна айкашат.

Мисалы: *Жазуучу Жоомарт көбүнчө ыр жазчу. Тергөөчү Акмат ишти мыкты тергечү.*

Мүчө айкашканда кайсы бир уңгу сөздөрдүн бузулган учурлары

61. Төмөнкү учурларда сөздүн уңгулары бузулат:

1) Аягы *-рын, -рин, -рун* муундары менен бүткөн сөздөргө таандык уландылары айкашканда, ошол айтылышында жазылат:

Мисалы: *карын+ым=кардым, мурун+уң=мурдуң, эрин+ыбыз=эрдибиз, карын+ыбыз=кардыбыз* ж. б.

2) Аягы үндүү менен бүткөн сөздөргө этиштен атооч жасоочу *-оо, -уу* мүчөлөрү айкашканда:

Мисалы: *иште+оо=иштөө, ташта+оо=таштоо, сана+оо=санас, оку+уу=окуу, такы+уу=такуу, тепчи+үү=тепчүү* ж. б.

Эскертүү. Аягы үндүү менен бүткөн бир муундуу сөздөрдө *-оо* курандысынын ордуна *-ыш* курандысы колдонулат.

Мисалы: *де+оо=деөө эмес, деш болот, же+өө=жеөө эмес, жеш болот.*

3) Аягы *-йыл, -йын* муундары менен бүткөн кээ бир сөздөргө таандык уландылар айкашканда, уңгу сөздөрдүн *й* тыбышынан кийинки үндүү түшүп да, түшпөй да айтылат жана жазылат.

Мисалы: *айыл+ыбыз=айылыбыз, айлыбыз; пейил+ибиз=пейилибиз, пейлибиз; дайын+ыбыз=дайыныбыз, дайныбыз; ийин+им=ийиним, ийним; дайын+ым=дайыным, дайным; коюн+убуз=коюнубуз, койнубуз; моюн+убуз=моюнубуз, мойнубуз; оюн+убуз=оюнубуз, ойнубуз* ж. б.

4) Аягы *-йыр* мууну менен бүткөн этиш сөздөргө *-ык* же *-уу* курандысы айкашканда, *й* тыбышынан кийинки үндүү түшүп калат:

Мисалы: *майыр+ык=майрык, айыр+ык=айрык, кайыр+ык=кайрык, майыр+уу=майруу, кайыр+уу=кайруу* ж. б.

5) Кээ бир сын атооч сөздөргө *-гылт, -гылтым, -гыч* курандылары айкашканда, сөздүн уңгусу кыскарып жазылат.

Мисалы: *кызыл+гылт=кызгылт, кызыл+гылтым=кызгылтым, сары+гыч=саргыч.*

Сөз башына жалгануучу кайсы бир мүчөлөрдүн жазылышы

62. Кыргыз тилинде сөз башына жалгануучу төл мүчөлөрү жок. Бирок башка тилдерден кирген бир нече мүчө бар, алар төмөнкү эрежелер боюнча жазылат:

1) *бей*-мүчөсү дайыма сөзгө кошулуп жазылат. Мисалы: *бейтааныш, бейтарап, бейпул, бейкаруу, бейона, бейгам, бейакыл, бейбак, бейжай, бейкут* ж. б.

2) *-на* мүчөсү да сөзгө кошулуп жазылат.

Мисалы: *намакул, натуура, нааразы* ж. б.

Кыскарган сөздөрдүн жазылышы

Кыскаруунун төмөнкү түрлөрү бар:

1) Башкы тамгалары алынып кыскартылган татаал энчилүү аттар көбүнчө орус тилинин үлгүсү боюнча алынат.

Мисалы: а) орусчасынан алынган сөздөр: *СССР, КПСС, ВЛКСМ, РСФСР, БССР, УССР, МТС* ж. б.

Эскертүү. Кыскарган татаал энчилүү аттарды которгондо кыргызча толук түрү гана жазылат.

б) кыргызча кыскарган сөздөр: *БК, АКШ* ж. б.

2) Сөздүн бир нече тыбыштары алынып кыскартылат.

Мисалы: *райком, обком, райатком.*

3) Биринчи сөз бүтүн алынып, башка сөздөрүнүн биринчи муундары же тамгалары алынып кыскартылат.

Мисалы: *Кыргыз ССР, Казак ССР, Өзбек ССР, Тажик ССР, Кыргызмамбас* ж. б.

4) Биринчи сөздүн биринчи мууну алынып, калган сөздөрдүн башкы тыбыштары алынып кыскартылат.

Мисалы: *районо, райфо* ж. б.

Ташымал эрежелери

64. Ташымал төмөнкү эрежелерге багынат:

1) Сөздүн бөлүктөрү муун боюнча ташылат.

Мисалы: *Гүл-нар, мек-теп, буу-дай* ж. б.

2) Бир муундуу сөз эки бөлүнүп ташылбайт.

Мисалы: *тарт, төрт, акт, уурт* ж. б.

65. Айрым тамгаларды жана сөздөрдү ташуу төмөнкү эрежелерге багынат:

1) Бир тамганы мурунку жолдун аягына калтырууга же жаңы жолдун башына ташып келүүгө болбойт.

Мисалы: *а-як* эмес, *аяк*; *э-не* эмес, *эне*; *у-юк* эмес, *уюк*; *ү-йү* эмес, *үйү*; *ю-билей* эмес, *юбилей*; *өт-ө* эмес, *өтө*; *бут-у* эмес, *бу-ту*; *бо-ё* эмес, *боё*; *ба-я* эмес, *бая*; *мая-к* эмес, *маяк*; *жеди-м* эмес, *же-дим* ж. б.

2) Созулма үндүүлөрдү эки бөлүп ташууга болбойт.

Мисалы: *жэ-эрде* эмес, *жээр-де*; *жэ-эк* эмес, *жээк*; *та-андык* эмес, *таан-дык*; *та-анды* эмес, *таан-ды*; *тирү-үлүк* эмес, *тирүү-лүк* же *тирүү-лүк*; *кө-өптүр* эмес, *көөп-түр* ж. б.

3) *-ъ, ь* белгилерин алардын алдындагы тамгалардан бөлүп ташууга болбойт.

Мисалы: *Ил-ья* эмес, *Илья*; *об-ъект* эмес, *объект*; *раз-ъезд* эмес, *разъ-езд*; *батал-ьон* эмес, *баталь-он*.

4) Башкы тамгалары алынып кыскарган сөздөрдү ташууга болбойт.

Мисалы: *СССР, БК, РСФСР, МТС, ВЛКСМ* ж. б.

Бирок бул сөздөргө айкашкан мүчөлөрдүн жаңы жолго ташылышы мүмкүн.

Мисалы: *СССР-ден МТС-ке* ж. б.

5) Инициалдарды фамилиядан ажыратып ташууга болбойт.

Мисалы: *Д. Ш.-Асанов* эмес, *Д. Ш. Асанов*; *Ю. У.-Керимов* эмес, *Ю. У. Керимов*; *С. М.-Трофимов* эмес, *С. М. Трофимов* ж. б.

6) Цифрадан кийин турган кыскартылган сөздөр ташылбайт.

Мисалы: *25-см* эмес, *25 см*; *150-га* эмес, *150 га*; *75-км* эмес, *75 км* ж. б.

7) Эки окшош үнсүздү чогуу таштоого же чогуу ташууга болбойт.

Мисалы: *масс-алык* эмес, *мас-салык*; *класс-ыз* эмес, *клас-сыз*; *тонн-алык* эмес, *тон-налык*; *масса* эмес, *мас-са*; *кла-ссыз* эмес, *клас-сыз*; *то-нна* эмес, *тон-на* ж. б.

СӨЗДҮК

А

а эмес, ал	абсолюттук
аа, ага	абстракттуулук
аалам	абстракттык
аалим эмес, аалым	абстракция
аамыят	абсцисса
аарчуу	абыдан эмес, абдан
аарчы	абыйыр эмес, абийир
аба, абаке	абыр-шабыр
аба (аба ырайы)	абышка
абад (абад жай)	авангард
абажур	авангарддык
абайлоо	аванс, аванска, аванстар
абак жана абакты эмес, набакты	авантюризм
абаке	авантюрист
абал (ал-абал)	авария
абалкы эмес, оболку	авиазавод
абат эмес, абад	авиабаза
абдан	авиабомба
аберрация	авиажол
абзац, абзацка, абзацтар	авиатор
абзел	авиация
абийир	авиаразведка
абийирдүү	авиасъемка
абонемент	авиетка
абонент	автобиография
абориген	автобус
абсолют	автогараж
абсолютизм	автограф
	автозавод

автомат	агылгалоо
автоматтуу	агыраак
автомобиль	а да <i>эмес</i> , ал да
автономия	ада (ада болду, түгөндү)
автор	адабий
автордук	адабият (адабият <i>эмес</i>)
ага, аа	адабияттык
агайын	а дагы эмес, ал дагы
агайындык	адал
ага-ини	адамгерчилик
агала эмес, ак ала	адат
агалалуу эмес, ак агалуу	адашуу
агартуу	адашчаак
агарыңкы	адвокат
агатай	адвокатура
ага-тууган	а дегенде
агглютинация	а деле эмес, ал деле
агглютинациялык	а деп
агрегат	адеп (адеби бар бала)
агентство	адептүү
агент, агентке, агенттер	адепки
агенттик	адил
агер <i>эмес</i> , эгер	адилдик
агерде <i>эмес</i> , эгерде	адилет
агитатор	адилеттик
агитация	адилеттүү
агитациялоо	адис
агитпункт	адистик
агрардык	административдик
агрессивдүү	административдүү
агрессия	администратор
агрессиялык	администрация
агрессор	адмирал
агроминимум	адөөлөт <i>эмес</i> , адилет
агронóm	адрес, адрестер
агронómия	адресат
агротехника	адьютант
агротехникалык	адыл <i>эмес</i> , адил
агрохимия	адылдык <i>эмес</i> , адилдик
агыз	адыр-будур
агызуу	адырдуу

адырма-адыр	азем <i>эмес</i> , асем
аёолуу	азиз (сокур <i>маанисинде</i>)
ажаан	азик <i>эмес</i> , назик
ажайып	азилкеч (асылкеч <i>эмес</i>)
ажардуу	азилдешүү
аждаар <i>эмес</i> , ажыдаар	азирейил
ажылдоо	азирет
ажыналоо	аз-маз
ажырагыс	азоо
ажыратуу	азот
ажырашуу	азоттук
ажыроо	азоттуу
аз (аз нерсе)	азуу (тиш)
аза <i>эмес</i> , аса (таяк)	азуу (жабыгуу)
аза (аза күтүү)	азуулуу
азадар (кайгылуу)	азыз <i>эмес</i> , азиз
аз-аз, аз-аздан	азык
азазил <i>эмес</i> , азезил	азыктануу
азай, азаюу	азык-түлүк
азал <i>эмес</i> , эзел (эзелден берн)	азын-көбүн
азалоо	азыноо
азамат	азыноолок (аздыр-көптүр <i>деген мааниде</i>)
азан	азыңкы
азанкайгы <i>эмес</i> , асан	азып-тозуп
кайгы	азыр (казыр <i>эмес</i>)
азан-казан	азыраак
азап	азыркы (казыркы <i>эмес</i>)
азап-тозок	азыртан, азыртадан
азаптуу	азырынча
азар <i>эмес</i> , назар	ай-аалам
азар-безер	айбаалы
азат	айбалта
азаттык	айбан (айван <i>эмес</i>)
азган-тозгон	айбанат
азгын	айбанкана
азгыр	айбат
азгыруу	айбаттуу
азгырык	ай башы
аздыр-көптүр	айбыгуу
азезил	айбык

айгай
 айгайла
 айгак
 айгине
 айгинеленүү
 айдак
 айдакта
 айдала *эмес*, айталаа
 айдалы
 айдар (чач)
 айдоо
 айдын
 айза *эмес*, найза
 айкалыш
 айкара (айкарадан жамы-
 нуу)
 айкөл (айкөл Манас)
 айкын-ачык
 айкындооч
 айкыруу
 айла
 айлакер (айлагер *эмес*)
 айлакердик
 айлалуу
 айлампа
 айлана
 айланайын
 айлан баш
 айландыруу
 айланкөчөк (оюн)
 айланма
 айланпа *эмес*, айлампа
 айлантма
 айлантуу
 айлуу
 аймандоо
 аймоо
 айнектелүү
 айникей
 айнуу
 айпап-жайпап

айран
 айран-тан
 айруу, айыруу
 айры (темир айры)
 айры баш (эки баштуу)
 айры жол
 айрык
 айрыкча
 айры куйрук (куш)
 айрылгыс
 айрым-айрым
 ай сайын
 айсберг
 айталаа
 айтак *эмес*, айдак
 айтмайынча
 айтору *эмес*, айтөр
 айтпоо
 айттыруу
 айтуу
 айтуяк (жылкы)
 айтылуу
 айчык
 айыгыш
 айыгышуу
 айыккыс
 айыктыруу
 айыл, айылы, айлы
 айыл-апа
 айыл-кыштак
 айыл чарба
 айылчылоо
 айып, айыбы, айбы
 айыпкер
 айыптоо
 айыптуу
 айырбаш (айры баш *эмес*)
 айырбаштоо
 айыргыч
 айырма
 айырмач

айырмачылык
 айыруу, айруу
 айырыш, айрыш
 академизм
 академик
 академия
 акактоо
 ак алтын
 акар-чакар
 акация
 ак баш
 аквариум
 аке
 акетай
 ак жаан
 ак жолтой
 ак жүрөк
 аким (бийлөөчү *маани-
 синде*)
 акиташ
 ак кажыр (жору)
 акклиматизация
 ак кодол
 аккомодация
 аккомпанемент
 аккомпанементтөө
 аккорд
 аккорддук
 аккумулятор
 аккумуляция
 ак куу
 акмалоо
 ак мыя (өсүмдүк)
 ак ниет
 ак ниеттик
 ак көңүл
 акробат
 аксайган-саксайган
 ак сакал
 аксандоо
 аксак-тексек

аксиома
 ак сөөк
 акт, актыга, актылар
 актёр
 актив
 активдүү
 ак тилек
 актоо
 актуалдуу
 актуу-каралуу
 акула (балык)
 акун *эмес*, акын
 акустика
 акцент
 акциз
 акционер
 акционердик
 акция
 акча
 акчалуу
 ак чардак (куш)
 ак чычкан
 ак шумкар
 акшый, акшыюу
 акы
 акыйкат
 акыйнек
 акыл-насаат
 акыл-эс
 акын
 акыр
 акырек
 акыркы, акыргы
 акыр-чикир
 ал (а *эмес*)
 алаамат
 ал-абал
 алабата (өсүмдүк)
 алабуга (балык)
 ала-була
 алагүү

алай, алаюу
алай-дүлөй
алакайыр (шамалдын түрү)
алак-жулак
ала кол
ала колдук
ала көөдөн
алаксуу
алаксы
алактоо
ала-кула
алал эмес, адал
алалоо
аламан
аламат эмес, алаамат
алаң
алаңгазар
алаңгазардык
алаңгир эмес, алаңгир
алаңдоо
алапай
алап-желеп
алап-шалап
алас
алас-алас
аласа
аласа-бересе
аласалуу
аласкы эмес, алаксы
аластоо
ала-тоолук
алба эмес, халва
албан-албан
албан түрдүү
албарс
албетте
албеттүү эмес, алибет-түү
албуут
албыроо

алгалоо
алгебра
алгоо
алгоолошуу
алгы-берги
алгызуу
алгырдык
алгыс, алгысыз
алда (алда кандай)
алда, алдоо
алдагы эмес, алдыдагы
ал дагы
алдакы эмес, алдыдагы
алдап-соолап
алдастоо
алдей
алдейлөө
алдоо
алдыда
алдыдагы
алдыкы эмес, алдынкы
алдынкы
алдынкы эмес, алдынкы
алебастр
алек
алектенүү
алеңгир
алжагай
алжай, алжаюу
ал-жай (ал-абал)
алжандоо
алжапкыч
али (али жок)
алибет (күч-кубат)
алибеттүү
алиге, алигече
али да (али да болсо)
алик
алимент
алиппе
алкоо

алка-жака
алкак
алка-шалка
алкоголизм
алкоголик
алкоголь
алкоголдуу
ал-кубат
ал-күч
алкылдоо
алкыш
алкыштоо
аллегория
аллея
аллитерация
алмайынча
алмак-салмак
алмаз
алмаштыруу
алмашуу
алмурут
алоо
алоолонуу
алп
алпар, алып бар, апар
алпечтөө
алп кара куш
алтымыш
алуучу
алфавит
алфавиттүү
алчы-таа
алык-салык
алым-берим
алым-салым
алынуу
алып бар, алпар, апар
алыппээ эмес, алиппе
алып сатар
алысын
алысындoo

альбом
альманак
альпинизм
альпинист
ал эми
алюминий (металл)
амаз эмес, намаз
амалкеч
амалкөй
аман-эсен
амбразура
амбулатория
амёба
аммиак
аммонит
амнистия
амортизация
амортизациялоо
аморфтуу
ампер
амперметр
ампер-саат
амплитуда
амфибия
амфитеатр
амыз эмес, намыс
анализ
ананас
ананчы
анар (жемиш)
анархизм
анархист
анархия
анатомия
ангина
англис (англис тили)
андаала
андаалоо
андакы, андагы
анделек
анекдот

анет	аңкилдек
анетүү	аңкоо
анетип, антип	аңкуу (жыт жөнүндө)
анетиш, антиш	аңкуш
анжыр	аңкый
анкэта	аңкылдоо
анне́ксия	аңрай эмес, аңырай
анне́ксиялоо	аңракай эмес, аңыракай
аннота́ция	аң-сезим
анно́тациялоо	аңсоо
ано́нс	аң-таң
анса́мбль	аңтаруу
ант (ант берүү, ант ичүү)	аңчы
ант, анет <i>этиш</i>	аңырай
анталоо	аңыракай
анталаңдоо	аңырандоо
анте́нна	аңырт
антип, анетип	аңыртуу
антифашисттик	апакай
антициклон	апаке
анткенде	апан-тапан
анткор	апакай
антоло́гия	апапак
антпе, анетпе	апаптоо
антпегендечи, анетпеген- дечи	апатай
антра́кт	апачык
антропóлог	апей!
антрополóгия	апельсин
анча-мынча	апенде — <i>апенди</i>
анчейин	апий!
аныктоо	апийим
аңгек	апкел, алып кел
аңгеме	апорт (алма)
аңгемелөө	аппак
аңги	аппара́т
аңгыроо	апрель, апрелге
аңгыча	апсай, апсаюу
аңдоо	апсандоо
аңдуу	апси эмес, напси
аңдуучу	апсый, апсыюу
	аптап

апте́ка	аржак-бержак
апте́карь	ар жерде
апырандоо	арзан
апыртма	арзаныраак
ар (намыс <i>маанисинде</i>)	арзуу
араа	арзы
араалоо	арзыбаган
араан (араандай ачык)	арийне
араандоо	арип
арабакеч	аристокра́т
ара-бечел	арифме́тика
ара бөк	арифмо́метр
арабча	а́рия
аракеч	арк эмес, нарк
аракет (арекет эмес)	аркак
аракеттенүү	аркалуу
аралаштыруу	аркан
аралашуу	ар кандай
аралоо	аркар
арамза	ар качан
арампөөш	ар кезде
араң жан	ар ким
арачалоо	аркы-берки
арача-арача	аркылуу
ара-чоло	аркы-терки
арачы	а́рмия
арбай	ар-намыс
арбайып-тербейип	арноо
арбак	арпакан
аргуме́нт	арсандоо
аргумента́ция	арсарсуу
аргументтөө	арстан
аргындаштыруу	арс чычкан
ар дайым	арсы
ардактоо	арсыздык
ардактуу	арт, артында
ардеме	артель
ардеме-бирдеме	артелчи
аре́на	артéria
аре́нда	артилле́рист
аржак, ары жак, нары жак	артилле́рия

артиллериячы
 артист
 артистка
 артисттик
 артистче
 арттыр
 ар түрдүү
 артыгыраак
 артык баш
 аруу
 аруулоо
 арфа
 архайзм
 археблог
 археология
 архив
 архитектор
 архитектурa
 ары, аркы, нары, наркы
 ары-бери
 ары жак, аржак
 арыз
 арыз-арман
 арыздануу
 арыздашуу
 арыктоо
 арыңкы
 арыт
 арыттыр
 арытуу
 ары тур
 арыш
 арыштоо
 аса (таяк)
 асаат эмес, насаат
 асангайгы *асаа кайыш*
 аспап эмес, аспап
 асаттык эмес, азаттык
 асем, асемдүү
 асили (акыр аягы деген
 мааниде)

асилкеч эмес, азилкеч
 асиресе
 аскердик (аскерлик эмес)
 асоо эмес, азоо
 аспап
 аспирант
 аспирантура
 аспирин
 ассалоом алейкум
 ассистент
 астроном
 астрономия
 асты
 астын-үстүн
 астынкы
 ас (ил маанисинде)
 асуу
 асуу эмес, азуу (азуу
 тиш)
 асфальт
 асфальттоо
 асфальт-бетон
 асый (асый ат)
 асыл зат
 асылкеч эмес, азилкеч
 асыл тукумдуу
 асыл таш
 асылдуу (түшүмдүү)
 асылы
 асыранды
 асыроо
 асыя эмес, насыя
 атаандашуу
 ата-баба
 ата-бала
 атаганат
 атайы, атайын
 атака
 атаке
 атактуу
 ата мекен

ата мекендик
 атануу
 ат атооч
 ата-эне
 атейст
 ателье
 атилес (атлас)
 атказ, атказуу
 аткана
 аткаруу
 аткез
 аткезсиз
 ат кулак (өсүмдүк)
 аткуур
 аткуу (аткы)
 атлас (китеп)
 атлас (кездеме)
 ат-мат, ат-пат
 атмосфера
 атооч
 атрет, отряд
 атта, аттат, аттатуу
 аттестат
 аттестация
 аттестациялоо
 аттигинай!
 аттиң (аттең эмес)
 ат тиш
 аттоо
 аттуу
 атуу
 ат чабыш
 атыккан
 атылас эмес, атлас же
 атилес
 аудитория
 аферист
 афиша
 афоризм
 ах!
 ачар эмес, начар

ач-арык (болуу)
 ачакей
 ач-жылаңач
 ач көз
 ач кыйкырык
 ачуулануу
 ачуулуу
 аччы (эшикти аччы)
 аччылык
 ачыгыраак
 ачык-айкын
 ачык-айрым
 ачык ооз (аңкоо)
 ачык суу
 ачымал
 ашкабак
 ашкана
 ашкере
 ашкерелөө
 аш көк (аш чөптүн түрү)
 ашмүшке
 ашпозчу
 аш-тамак
 аштар
 ашчы
 ашыгыч
 ашыруу
 аэробомба
 аэродром
 аэроклуб
 аэроплан
 аэропорт
 аэропорт
 аюу
 аюу балтырган
 аюу кулак
 ая, аёо
 аяз
 аяздуу
 аяк, ал-жак
 аяккы

аяк кап	аянычтуу
аякы <i>эмес</i> , аяккы	аяң
аял	аяр
аялмет (жаш-аялмет)	аярдык
аял-эркек	аяш (дама, аял деген мааниде)
аян	аяш (аёо маанисинде)
аянбоо (аямбоо эмес)	

Б

баа	багынуу
баабедин	багыныңкы
баалан	багынычтуу
баалануу	багыттоо
баалоо	багыштоо
баалуу	бадал
баам	бадалдуу
баамдоо	бада
баамдуу	бадачы + <i>каза</i>
баам кылуу	бадик
баана, маана (баана болуу)	бадирек
баар (көктөм)	бадраң эмес, бадыран
баарчын	бадылдоо
баары (баары бир)	бадыроо
баасыз	бадырай, бадыраюу
баатыр	бадыран
баатырдык (баатырлык эмес)	бадырандоо
баатыр сөрөй	бадыр-бадыр
баба	бадыша эмес, падыша
бабырган (бабылган эмес)	бажылдоо
бабыроо	бажырай, бажыраюу
багаж	бажырая (карашып)
багалчак	бажыракай
багар-көрөр	бажырандоо
багелек	база
багжай, багжаюу	базарлык
багжандоо	бай-бай!
багуу	байбайла
багынтуу	байбайлоо
	байпача + <i>Байпача</i>
	байбиче

байгамбар эмес, пайгамбар	бакан
байге	бакандоо
байда эмес, пайда	бака-шака
байдакеч эмес, пайдакеч	бакене эмес, пакене
байка	баки эмес, паки
байкабастык	бакмала (күзөтүү маанисинде)
байкабоо	бакмалоо
байкаттырбоо	бакпаяк
байкаттыруу	бакта эмес, пахта
байкоо	бак-таалай
байке	бактек
байкуш	бактериолог
байламта	бактериология
байланыштуу	бактэрия
байлануучу	бактуу (кыштак)
байлаттырбоо	бактылуу (эл)
байлооч	бакытсыз (бактысыз эмес)
бай-манап	бакча
байпай, байпаюу	бакылдоо
байпак	бакырай, бакыраюу
байпандоо	бакыруу
байрак	бакырчаак
байсалдуу	бакыт
байтерек	бакыттуу
байчегир (бүркүт)	бакытсыздык
байчечек	балаа
байчечекей	балаа-каза
байыке эмес, байке	бала-бакыра
байыр (байыр алуу)	балакет
байыркы	балакеттүү
байыртан, байыртадан	балалайка
байыры (илгери)	балалуу
байытуу	баланс
бак, багуу	баланча
бак (бакыт)	балапан
бака жалбырак	баласаак
бакай	бала-чака
бакалда, бакалдоо	бала-чакалуу
бакалэя	бал-бал этип
бакалчы	балбан

аяк кап
аякы *эмес*, аяккы
аял
аялмет (жаш-аялмет)
аял-эркек
аян
аянбоо (аямбоо *эмес*)

аянычтуу
аяң
аяр
аярдык
аяш (дáма, аял деген мааниде)
аяш (аёо маанисинде)

Б

баа
баабедин
баалан
баалануу
баалоо
баалуу
баам
баамдоо
баамдуу
баам кылуу
баана, маана (баана болуу)
баар (көктөм)
баарчын
баары (баары бир)
баасыз
баатыр
баатырдык (баатырлык *эмес*)
баатыр сөрөй
баба
бабырган (бабылган *эмес*)
бабыроо
багаж
багалчак
багар-көрөр
багелек
багжай, багжаюу
багжандоо
багуу
багынтуу

багынуу
багыныңкы
багынычтуу
багыттоо
багыштоо
бадал
бадалдуу
бада
бадачы + *каза*
бадик
бадирек
бадраң *эмес*, бадыран
бадылдоо
бадыроо
бадырай, бадыраюу
бадыран
бадырандоо
бадыр-бадыр
бадыша *эмес*, падыша
бажылдоо
бажырай, бажыраюу
бажырая (карашып)
бажыракай
бажырандоо
база
базарлык
бай-бай!
байбайла
байбайлоо
байпача + *байпача*
байбиче

байгамбар *эмес*, пайгамбар
байге
байда *эмес*, пайда
байдакеч *эмес*, пайдакеч
байка
байкабастык
байкабоо
байкаттырбоо
байкаттыруу
байкоо
байке
байкуш
байламта
байланыштуу
байлануучу
байлаттырбоо
байлооч
бай-манап
байпай, байпаюу
байпак
байпандоо
байрак
байсалдуу
байтерек
байчегир (бүркүт)
байчечек
байчечекей
байыке *эмес*, байке
байыр (байыр алуу)
байыркы
байыртан, байыртадан
байыры (илгери)
байытуу
бак, багуу
бак (бакыт)
бака жалбырак
бакай
бакалда, бакалдоо
бакалэя
бакалчы

бакан
бакандоо
бака-шака
бакене *эмес*, пакене
баки *эмес*, паки
бакмала (күзөтүү маанисинде)
бакмалоо
бакпаяк
бакта *эмес*, пахта
бак-таалай
бактек
бактериолог
бактериология
бактэрия
бактуу (кыштак)
бактылуу (эл)
бакытсыз (бакытсыз *эмес*)
бакча
бакылдоо
бакырай, бакыраюу
бакыруу
бакырчаак
бакыт
бакыттуу
бакытсыздык
балаа
балаа-каза
бала-бакыра
балакет
балакеттүү
балалайка
балалуу
баланс
баланча
балапан
баласаак
бала-чака
бала-чакалуу
бал-бал этип
балбан

балбаныраак
 балбылдоо
 балдыз
 балдыр-булдур
 балдыраак
 балдыроо
 балдыр-салдыр
 балекет *эмес*, балакет
 балерина
 балёт
 балетмейстер
 балжалоо
 балжыр-булжур
 балжыроо
 бали!
 балит
 балиттик
 балкай, балкаюу
 балким (балки *эмес*)
 балкён
 балл
 баллада
 баллон
 балоо *эмес*, палоо
 балп!
 балпай, балпаюу
 балпалактоо
 балпаңдоо
 балпылдоо
 балтагай
 балта жутар (жору)
 балтай, балтаюу
 балтаңдоо
 балтек
 балчактоо
 бал челек
 балчык
 балчылдоо
 бальзам, бальзамдоо
 бамбук
 банан

банги *эмес*, банги
 банда
 бандероль
 бандит
 бандитизм
 бандиттик
 банк, банкыга
 банкёт
 банкир
 банкычы
 баңги
 баңке (идиш)
 бапай
 бапесте
 бапке *эмес*, папка
 бапсай, бапсаюу
 бапсаңдоо
 бапта
 баптоо
 бараан
 бараандуу
 бара *эмес*, пара
 барабан
 бара жатат, баратат
 барак (турак жай)
 барак (иттин түрү)
 барак (кагаз)
 баракелде
 баракеч *эмес*, паракеч
 баракор *эмес*, паракор
 баракта
 барактоо
 баранжы *эмес*, паранжы
 бараң
 баратат, бара жатат
 баратке
 бараткеле
 барачы *эмес*, парачы
 барбай, барбаюу
 барбалаң
 барбаң

барбандоо
 барбоо
 барда *эмес*, парда
 барденке (мылтык)
 бардык, барлык
 баржа
 баржай, баржаюу
 баржаңдоо
 барзант *эмес*, парзант
 барин
 барк (кадыр)
 баркас
 барктуу
 баркылдабоо
 баркылдоо
 баркыраак
 баркыроо
 баркыт
 баркыт сымал
 бармактуу
 барман *эмес*, парман
 барометр
 барпаң
 баррикада
 барсам-турсам
 барсай
 барсаюу
 барскан
 барсканчы
 барсылдаттыруу
 бартай, бартаюу
 бартылдоо
 баруу
 барщина
 бары *эмес*, баары
 барыктоо + *бариттоо*
 барылдоо
 барымталоо
 барьер
 бас
 басай, басаюу

басанчалоо
 басаңда
 басаңдатуу
 басаюу
 баскызуу
 баскынчы
 баскыч
 басма
 басмайыл
 басмакана
 баспоо
 бассейн
 баста *эмес*, паста (тө-
 мөндө)
 бастырбоо
 бастыруу
 бастырма
 бастырык
 басуу
 басык
 басыктуу
 басылуу
 басым
 басымдуу
 басыңкы
 басырыктоо
 басырыңкы
 батальон
 батарея
 бат-бат
 батек
 батинке, ботинки + *Ботинка*
 батист
 баткактуу
 батман
 батунус *эмес*, патунус
 батон (нан)
 батрак
 батташкан
 баттоо (батта)
 батуу

батыруу
 батырыңкы
 бах!
 бацýлла
 бачагар
 бачики
 бачым
 бачымдоо
 бачымыраак
 бачыр-бучур
 баш аламан
 баш-аяк
 баш-аяксыз
 баш ийдирүү
 башкаруу
 башкаруучу
 башкачараак
 баш кесер
 баш командачы
 башкырт
 баш манжа
 башпырт *эмес, паспорт*
 баш сөөк
 башталгыч
 башталуу
 баштан аяк
 баш тарт
 баш тартуу
 баштооч
 баштоочу
 баштуу
 баюу
 бая
 баягы, баякы
 бая күнү
 баян
 баяндоо
 баяндооч
 баятан, баятадан
 бекзат
 беделдүү

беделүү
 бедөө (ат)
 безүү
 безбелдек
 безгек
 безенүү
 безер
 безилдөө
 безмэн (тараза)
 бейакыл
 бейбак
 бейбелчек
 бейбечара
 бейбаш
 бейбаштык
 бейгам, бейкам
 бейдарман
 бейжай
 бейил, бейилдүү
 бейинсап
 бейит
 бейкайрат
 бейкайраттык
 бейкам, бейгам
 бейкаруу
 бейкасам
 беймаал
 беймаза
 бейопа
 бейпай
 бейпайлоо
 бейпил
 бейпул
 бейсарамжал
 бейтаалай
 бейтааныш
 бейтарап
 бейтараптык
 бейшемби
 бекбекей
 бекбекейлөө

бекене *эмес, пакене*
 бекердик
 бекитүү
 бел байла
 бел боо
 белдемчи
 белдүү
 белек-бечкек
 белендөө
 белес
 белет *эмес, билет*
 бел кайыш
 бел куда
 беллетрист
 беллетристика
 белок
 белоктуу
 белсенүү
 бельэтаж
 бензин
 бепбекер
 бепбелен
 бербөө
 береке, берекет
 берекелүү
 берекет, береке
 береки
 бересе
 бержак, бери жак
 бери
 берилөө
 берилүү
 бериште *эмес, периште*
 берирээк
 берээк
 берки
 бермейинче
 бермет
 берүү
 берээк, берирээк
 бет-бетке

бети-башы
 бет май
 бетме-бет
 бетон
 бетондоо
 бетончу, бетонщик
 бетпак
 беттешүү
 бечара
 бечел
 бечет, печать
 бечеттөө, печаттоо
 беш атар
 беш-алты
 беш-бетер
 бешене *эмес, пешене*
 беш жылдык
 бешим
 беш манжа
 бешмант
 беш-он
 бешөө
 библиограф
 библиография
 библиотéка
 библиотекачы
 бидон (идиш)
 биз
 биздики
 бийиксинүү
 бийиктөө
 бийчи
 бикир *эмес, пикир*
 бийлөө
 билдирүү
 билгизбөө
 билгизүү
 билгир
 билгич
 билдирбөө
 биле албай

билер-билбес
билерик
билетчи
билимдүү
билимпоз
билинер-билинбес
билишпөө
билүү
бильярд
бинóкль (дүрбү)
бинт
бинттөө
биограф
биография
библог
биология
биостанция
бипбирдей
бир аз
бир-бир
бир-бирден
бир-бирине
бир-биринен
биргазан (куш)
бир гана
биргелөө
бирдей
бирдеме
бирден-бир
бирден-бирге
бирден-экиден
бирдеңке
бирдештирүү
бирдиктүү
биржа
бир жарым
бир жолу
бир жылдык
бир заматта
бири-бири (менен)
биригишүү

биригиштирүү
бириккен
бирин-бири
бириндек
бириндеп-сериндеп
бириндөө
бирине-бири
бирин-серин
бирин-эки
бирме-бир
бирме-бирге
бир нече
бирок
биротоло
бирөө
биртике
бир топ
бир түрдүү
бир-эки
биссектриса
битирөө
бифштéкс
бихи (жемиш)
бияк, быяк, буяк, бул жак
бияла эмес, пияла
бланк, бланкыны
блиндаж
блок
блокада
блокадалоо
блокнóт
блоктошуу
блúза
богок
богоо
богоолоо
бодуракай
боéц (жоокер)
боё, боёо
боёк
боёкчу

боёмо
боёнуу
боётуу
божомолдоо
божу
боз ала
боз баш
боздоо
боздоок
боз кыроо
бозо
бозокор
бозомук
бозон
бозорунку
бозоруу
боз таркылдак
боз торгой
бозум
бозуу
боз үй
бойкóт
бойкоттоо
бойлоо
бойпоёт
бойпондоо
бойро
бой сундур
бой сунуу
бойтон
бойтондоо
бокáл
бокс
боксёр
бокчóюу
бокчондоо
болжоюу
болжоёт
болжоо
болжолдуу
боло калуу

болоор-болбос
болтулдоо
болтурбоо
болуш
болукшуу
болушчаак
болчой, болчоюу
болчоёт
большевик
большевиктик
бóмба
бомбалоо
бомбалоочу
бомбовоз
бомбоубежище
боо, буга
бооз (богоз эмес)
боолголоо
боолоо
боолук
боолуу
боор
боордошуу
боордуу
боорсок
боортокто
боорукер
боочу
бопбоз
бопорос (папирос)
борбаш
борбор (борбор шаар)
бор-бор (бор-бор кай-
найт)
борбордошуу
борбордук
бордоо
боржоюу
боржоёт
боржоктоо
боржóm

боркок
 боркулда, боркулдоо
 боркура
 бороз
 борошо
 борошолуу
 бороон
 бороондоо
 бороондуу
 борпон
 борс-борс
 борсогой
 борсой, борсоюу
 борсоёт
 борсондоо
 борсуу
 борт
 бортмеханик
 борумдоо
 борч (милдет)
 борч (карыз)
 борчолоо
 борчтуу
 борщ
 босого
 бостек
 ботала
 ботаник
 ботаника
 бото көз
 ботолоо
 боты
 ботман
 бочка
 бочкачы
 бош-боштоп
 бошоо
 бошонку
 бошотуу
 боштондук
 бояр, боярин

боярдык
 бөгөө
 бөгөөл
 бөгөөлдөө
 бөгөт
 бөдөнө
 бөжөйүү
 бөжөйт
 бөжүү
 бөжүрөө
 бөз
 бөйдө, бөөдө
 бөйдөй-чайдай
 бөйпөйүү
 бөйпөйөт
 бөйпөң
 бөйпөңдөө
 бөйрөмчө
 бөкөн
 бөксө
 бөксөлөө
 бөксөрүү
 бөктөргө
 бөкчөйөт
 бөлбөө
 бөлгүзбөө
 бөлкө
 бөлмөлүү
 бөлө
 бөлөк
 бөлөк-бөлөк
 бөлөктөө
 бөлөө
 бөтөгөй
 бөлтөйүү
 бөлтөлөң
 бөлтөн
 бөлүнүүчү
 бөлүү
 бөөдө, бөйдө
 бөрктөө

бөрсөйүү
 бөрсөндөө
 бөрү басар
 бөрү карагат
 бөтөлкө, бутылка
 бөтөндөө
 брак
 брезент
 брига́да
 бригади́р
 бриллиант
 бри́чка
 бронеавтомобиль
 броневик
 броненосец
 бронепоезд
 бронхит
 брoня
 бронялуу
 брошюра
 бу, бул
 бубак (бувак эмес)
 буга, боо
 будамайлоо
 будда, бутт (дин)
 буддизм
 буддист
 будун-чан
 будураюу
 бужураюу
 бужурайтуу
 бузбоо
 бузгандык
 бузгузуу
 буздуруу
 бузук
 бузукулук
 бузулгандык
 бузуу
 буйдалуу
 буйруктуу

буйта
 буйтка
 буйтоо
 букачар
 букет
 букинист
 буксир
 буксирдөө
 букуюу
 букчуюу
 бул, бу
 булаан
 булаандоо
 булактоо
 буландоо
 буластоо
 булаюу
 булбул
 булгалоо
 булгалактоо
 булгандоо
 булгоо
 булдуроо
 бул жак, буюк, быак,
 бияк
 булка (бөлкө)
 булк-булк
 булкулдоо
 булкуп-силкип
 булкуй
 булкуюу
 булоо
 булоолонуу
 булталактоо
 бултаюу
 булт-булт
 бултулдоо
 булун
 булундоо
 булундуу
 бульвар

бунт (мунт *эмес*)
 бурандоо
 бурмалуу
 буроо
 бур-бур
 бурганак
 бурганактоо
 бургулоо
 бургулоочу
 бурдоо
 буржуа
 буржуазия
 бурк!
 бурка (кийим)
 бурчактоо
 буркулдоо
 буркурабоо
 буркуроо
 бурк-шарк
 бурлак
 бурмалоо
 буроо
 бурсуюу
 буртуй
 буртундоо
 бурулдоо
 бурулуу
 буруучу
 бурч-булуң
 бурчтук
 бурчтуу
 бут (анат.)
 бутт (дин.)
 бут *эмес*, пут (чен.)
 бутактоо
 бутактуу
 бутерброд
 буткана (дин мекемеси)
 бутпарас
 буттоо
 бутылка, бөтөлкө

буу (суунун буусу)
 буу (капты буу)
 буудай
 буудай баш
 буудайлоо
 буудайык
 буудан
 буул (бугул *эмес*)
 буулуу (бугулуу *эмес*)
 буулуу
 буулоо
 буулугуу
 буулукма
 буулум
 буум
 буума
 буумалоо
 буун (бугун *эмес*)
 буунуу (м., белин буунуу)
 буура
 бууржун
 буурсун
 буурул
 буурулжун
 буурчак
 буу сымак
 буу сымал
 буу сыяктуу
 буфет
 бухгалтер
 бухгалтерия
 бухта
 бучкактоо
 бушман
 буюгуу
 буюмсутуу
 буюртуу
 буюруу
 буюк, быак, бияк, бул жак
 буюктан, бул жактан
 буюкка, бул жакка

бүбү
 бүгүн
 бүдүрөйүү
 бүжүйүү
 бүжүндөө
 бүжүрөө
 бүйлө (тиштин бүйлөсү)
 бүйүз
 бүйрө
 бүйрө *эмес*, бюро
 бүйүрмөлөө
 бүйүрүү, бүйрүү
 бүктөлмөлүү
 бүктөө
 бүкүрөйтүү
 бүкүрөйүү
 бүкүрөкөй
 бүкүрөндөө
 бүкчүйүү
 бүкчүндөө
 бүлдүлдөө
 бүлдүргүч
 бүлдүркөн
 бүлдүрүүчү
 бүлкүлдөө
 бүлө (үй-бүлө)
 бүлөө (кайрак)
 бүлтүгүй
 бүлтүйүү
 бүлүндүрүү
 бүпбүтүн
 бүр байла
 бүрдөтүү
 бүрдөттүрүү
 бүркөө
 бүркүү
 бүрмөлөө
 бүрөө *эмес*, бирөө
 бүткүл союздук
 бүттүк
 бүтүйүү

бүтүндөй
 бүтүндөө
 бүтүү
 бүшүркөө
 быдыроо
 быж-быж
 быжылдоо
 быжыраюу
 быжыроо
 быйыл
 быйылкы
 быксуу
 быкылдоо
 быкын (мыкын *эмес*).
 быкы-чыкы
 былжуу
 былк-былк
 былкылдоо
 былкырат *эмес*, **быркырат**
 былпылдоо
 былтыртан, былтыртадан
 былчылдоо
 былчыюу
 ырбындоо
 ырбыюу
 ыркырат
 ыркыратуу
 ыркыроо
 ырс-ырс
 ырсылдоо
 ырылдоо
 ырыңдоо
 ыры-чыры
 ытпылдык
 ыт-чыт
 ытылдоо
 ытыраюу
 ычак
 ычактоо
 ычмал
 ычуу

бычыратуу
 бышан
 бышандоо
 бышкырык
 бышман *эмес*, бушман
 бышмана
 бышуу
 бышык
 бышыктоо
 бышыксынуу
 бышылдоо
 бышыруу

бышыруучу
 бышырылуу
 быяла *эмес*, пияла
 бээ
 бээ эмчек (өсүмдүк)
 бюджет
 бюджеттик
 бюллетень
 бюрб, бюроого, бюродон
 бюрократ
 бюрократтык
 бюст

В

вагон
 вагонетка
 ваза
 вазелин
 вазир
 вакансия
 ваканттуу
 вал
 валерьяна тамчысы
 валик
 вальс
 валюта
 ванна
 ванналуу
 варвар
 варваризм
 варенье
 вариант
 ватт
 вафля
 вахта
 вахтер
 ведомость, ведомостту,
 ведомосттор
 велосипед
 велосипедчи

венеролог
 венерология
 венчик
 вентилятор
 вентиляция
 вентиляциялуу
 вентиляциялоо
 вербовка
 вербовкалоо
 версткалоо
 вертикаль
 вертикалдык
 вершок
 вестибюль
 ветврач
 ветеринар
 ветеринария
 взвод
 взнос
 виза
 визалоо
 визит
 вилка
 вино
 винт
 виолончелист

виолончель
 виртуоз
 виртуоздук
 виртуоздуу
 витамин
 витрина
 водопровод
 водопроводчу
 военком

вожатый
 вокзал
 волейбол
 вольт
 вольтметр
 врач
 вулкан
 вивеска

Г

га (гектар)
 гавань
 газал *эмес*, казал
 газ
 газдаштыруу
 газета
 газетачы
 газификация
 газ сымак
 газогенератор
 газомер
 газомет
 газометр
 газопровод
 гайбат *эмес*, кайбат
 гайка
 галантерея
 галифе
 галстук
 гальванизация
 гальванизациялоо
 гальванометр
 гана (аз гана)
 гараж
 гарантия
 гарантиялоо
 гардероб
 гармонь
 гармончу

гарнизон
 гастролёр
 гастроль
 гастронóm
 гастронómия
 гаубица
 гвардия
 гвардиячы
 гегемон
 гегемония
 гектар (га)
 гектограмм
 гектолитр
 гектометр
 гелминтология
 гемоглобин
 геморрой
 генеалогия
 генезис
 генерал
 генерал-лейтенант
 генерал-майор
 генерал-полковник
 генералиссимус
 генералитет
 генеральный секретарь
 генератор
 генштаб
 география

геодэзия
геблог
геолóгия
геомéтрия
геометриялык
георгын
герб
✓ гербáрий
гербдүү
гибрид
гибридизация,
гибриддештирүү
гибриддешкен
гигáнт
гигиéна
гидрóлог
гидролóгия
гидроплáн
гидростáнция
гидротéхник
гидротéхника
гильза
гíмн, гимниден
гимназíст
гимна́зия
гимнастёрка
гимна́стика
гипéрбола
гипнóз
гипноздоо
гипóтеза
гипотенúза
гипс
гипстөө
гитáра
гитарачы
глист
глобус
гозо
гозо пая
гол (спорт)

гонорáр
горизонтáль
горизонталдык
горýлла
горчýца
госпиталь
градус
грáждандык
гражданýн
граждáнка
грамм
граммáтика
грамматикалык
грамм-калóрия
грамм-күч
грамм-молéкула
граммофóн
грамм-салмак
гранáт (минерал)
гранáта (жарылгыч сна-
ряд)
гранít
грáнка
граф
графá
грáфик
грáфика
графýн
графít
графтык
грим
гримденүү
гримдөө
гримёр
грипп (сасык тумоо),
гриппи?
губернáтор
гудóк
гуманýзм
гуманýст
гуманитардык

гүзөр эмес, күдөр
гүл (өсүмдүктүн гүлү)
гүлдө (күлдө эмес)
гүлдөө

гүлдөш
гүлдүү
гүлкайыр
гүл салуу

Д

даа, дааш
даакы (жүн)
даакы (кийим)
даакылуу
даалат
даам
даамдануу
даамдуу
даана
даанала
дааналан
даара (жалгыз даара)
даарат
дааруу
даба
дабан (ашуу)
дабдырандоо
дабыр-дубур
дабырдоо
дабырттоо
дабыш, добуш, доош
(табыш, тобуш, тоош
эмес)
дабыштоо
дагдандоо
дагдаюу
дагдылануу
дагдыр эмес, тагдыр
дагы эле, дагеле, дале
дагы
дажал эмес, тажаал
дазмал эмес, дасмал
дайым, дайыма
дайны, дайыны

дайын, дайыны, дайны
дайындоо
дайындуу
дайыны, дайны
дайра эмес, дарыя
дайруу
даки (материя)
даки (куу)
дакилик
далаа эмес, талаа
далааттуу
далаан (далаан үй)
далай (бир далай)
далалат
далбагай
далбактоо
далбасалоо
далдак-далдак
далдал (далдалчы)
далдаландоо
далдалчы
далдан
далдаюу
дале, дагеле, дагы эле
далил
далилдөө
далилдүү
далп эт
далпагай
далпаюу
далпылдоо
далылуу
далычы
дама (аял)

дамаа (дамаа кыл)
 дамалуу
 дамба
 дамбаш ээр
 дамка
 дампандоо
 данакер
 данакерденүү
 данакердөө
 даек
 даекчи
 дандай
 дандайсы
 дандаюу
 дандоо
 дандыр *эмес*, тандыр
 данек
 данекер *эмес*, данакер
 данекердөө *эмес*,
 данакердөө
 дан куурай
 данышман
 дан эгин
 дан
 даңаза
 даң-дуң
 даңгыл
 даңгыр-дуңгур
 даңгыроо
 даңгыт
 даңк
 даңкан
 даңкаюу
 даңктуу
 даңкылдоо
 дапдаана
 дапдайын
 дапдаяр
 даражалуу
 дарак
 дарбаза

дарбазалуу
 дарбуу
 дарбыз
 дарвинизм
 дарвинист
 дардаюу
 дардан
 дардандоо
 дарданкүү
 дардаландоо
 дарек
 дария *эмес*, дарыя
 дармандуу
 дароо
 дарт
 дарттуу
 дарчы
 дарыгер
 дары-дармек
 дарыкана
 дарымчы
 дарылоо
 дарыс, дарс
 дарыя
 дасмал
 дастан
 дасторкон
 дат
 даттануу
 даттоо
 даттуу
 дача
 даяр
 даярдануу
 даярдоо
 даярдоочу
 даярдык
 девиз
 дегде
 дегдендөө
 дегдетүү

дегдээк
 деги
 деги эле, дегеле, деле
 дегээ (балыкчылардын
 куралы)
 дегээле
 дегээлөө
 дежурный
 дежурство
 дезертир
 дезертирдик
 дезинфектор
 дезинфекция
 дезинфекциялоо
 дейре
 декабрист
 декабристтик
 декабрь, декабрга
 декада
 декадник
 декалитр
 дек-дек
 декилдөө
 декламатор
 декламация
 декламациялоо
 декларация
 декорация
 декрет
 декреттелген
 декреттөө
 делбеленүү
 делбендөө
 делбирөө
 делдегей
 делдейүү
 делдеет (делдей)
 делдендөө
 делден кулак
 деле, дегеле, деги эле
 делебе

делегат
 делегатка
 делегация
 делөөрүү
 делөөртүү
 дельта
 дем ал
 демагог
 демагогия
 дем алыш
 дем байла
 демде
 демдөө
 демдүү
 демип-демип
 демигүү
 демилге
 демобилизация
 демобилизацияланган
 демобилизациялануучу
 демоблизациялоо
 демократ
 демократизация
 демократизм
 демократия
 демократиялаштыруу
 демонстрация
 дем ур
 дене
 денийүү
 дени-карды
 ден соолук
 деңгене
 деңгээл
 деңиз
 деңкиет (деңкий)
 деңкийүү
 депб
 дептер (дебдер *эмес*)
 депутат
 депутаттык

депутация
 дерек *эмес, дарек*
 дердеет (дердей)
 дердейүү
 дердендөө
 дерт *эмес, дарт*
 десант
 деспот
 деталь, деталдуу
 детектор
 детектордуу
 де-факто
 дефект
 дефектилүү
 дефис
 дефицит
 дефициттүү
 дециграмм
 дециметр
 джаз
 джемпер
 джин (машина)
 джунгли
 диагноз
 диагональ
 диаграмма
 диалект, диалектилик
 диалектизм
 диалектика, диалектикалык
 диалог, диалогдуу
 диамат
 диаметр
 диапозитив
 диатермия
 диван
 диверсия
 дивизион
 дивизиондук
 дивизия
 дидар (дидаар, дыдаар,
 дыдар *эмес*)

дидактика
 дизель
 дик-дик
 диктант
 диктор
 дилде (тилла *эмес*).
 динамика
 динамикалуу
 динамит
 динамомашина
 динамометр
 династия
 динго (ит)
 диний (диний жөрөлгө)
 диплом
 дипломат
 дипломатия
 дипломаттык
 дир-дир
 директива
 директор
 дирекция
 дирижабль
 дирижер
 дирилдөө
 диркирөө
 диск
 дискуссия
 дискуссиялык
 диспансер
 диспансердештирүү
 диспетчер
 диспут
 диссертация
 дистанция
 дисциплина
 добогер
 добровольец
 добул, доол
 добуш, дабыш
 догдур, доктор

договор
 дого
 доголо
 додо
 додоло
 додолоо
 дозок *эмес, тозок*
 дозор
 док (док кылуу)
 доклад
 докладчы
 доктор (дөгдүр *эмес*)
 документ
 документтөө
 документтүү
 докчу
 долбор, долбоор
 долдоёт
 долдоюу
 доллар
 долоно
 долу
 долулануу
 домино
 доминион
 домком
 домна
 донор
 доңк
 доңкондоо
 доңуз
 доо
 доо-доомай
 доокор
 доол, добул
 доолбас
 доола
 доолоо
 доолуу
 доомат
 доор

дооран
 доорук
 доотай
 доочу
 доош, добуш,
 дабыш
 дордогой
 дордоёт
 дордон
 дордоюу
 дос, досту
 дос-душман
 доска
 досту, дос
 достук
 досчулук
 дотация
 доход
 доходдук
 доходдуу
 дөбө (дөбөө *эмес*)
 дөгүрсүү
 дөдөй
 дөмпөйөт
 дөмпөйтүү
 дөмпөйүү
 дөмпөк
 дөн
 дөңгөлөк
 дөңгөлөктүү
 дөңгөлөнүү
 дөңгөлөө
 дөңгөч
 дөңгүл
 дөңдүү
 дөңсөө
 дөө
 дөөдүрөө
 дөөкөр
 дөөлөт
 дөөлөттүү

дөө-пери	дүйшемби
дөөрүк	дүкөн
дөөрүү	дүкүйөт
дөөтү (сыя куйгуч идиш)	дүкүйүү
драма	дүкүлдөө
драматизм	дүлөй-дудук
драматург	дүлөйүрөөк
драматургия	дүмбө
драп (кездеме)	дүмбөлө
дрейф	дүмбүл
дрейфтөө	дүмөктүү
дружиначы	дүмп-дүмп
дуба	дүмпүйөт
дубал	дүмпүйүү
дубалуу	дүмпүлдөк
дубан	дүмпүлдөө
дубана	дүмүр
дубликат	дүмүрөйөт
дуга эмес, дуба	дүмүрөйүү
дугдуюу	дүмүрөңдөө
дукаба эмес, тукаба	дүмүрчөк
дулугуй	дүнүйө, дүйнө
дулююу	дүнүйөкор, дүйнөкор
думана эмес, дубана	дүңгүрөтүү
дунгул	дүңгүрөө
дурус	дүңк-дүңк
дурустоо	дүңкүлдөө
дугар	дүп-дүп
дуу-дуу	дүпүлдөө
дуулдоо	дүрбөлөң
дуулоо	дүрбөлөңдөө
дуушар	дүрбөлөңдүү
дух	дүрбөөн
духовка	дүрбү
духовой	дүр-дүйнө
душ (ысык душ)	дүркүрөк
душман	дүрмөттө
дүбүрт	дүрмөттөлүү
дүбүрттүү	дүрмөттүү
дүйнө, дүнүйө	дүүлүгүү
дүйнөкор, дүнүйөкор	дыбыр-дыбыр

дыбырдоо
дыбырт
дыбыртта
дыбыш эмес, тыбыш
дыбыштуу эмес,
тыбыштуу
дыгдыюу
дыдаар эмес, дидар
дыдар эмес, дидар
дыйкан
дыйканчылык
дыкан эмес, тыкан

дыкаттык
дын (жер)
дын-дын
дыңк-дыңк
дыңкылдоо
дыңылдоо
дырылдоо
дээр
дээрлик (толук дээрлик,
көнүлдөгүдөй дээрлик)
дोजना

европалык
египтолог
египтология

Е

ефрейтор
ехидна (айбан)
ёлка

Ж

жаа (курал)
жаа, жааш, жаайт
жаагызуу
жаадырбоо
жаадыруу
жаак
жаакташуу
жаактуу
жаал
жаалдануу
жаалдык
жаалоо
жаалуу
жаан
жаангер
жаандуу
жаан-чачын
жаан-чачындуу
жаан-чачындуулук
жаанчыл

жаап
жаап жатат
жаап-жашыр
жаап-жашыруучу
жаат
жаатташуу
жаатчыл
жаачы
жабдуу
жабдыктандыруу
жабдыктануу
жабуу
жабуулоо
жабыгуу
жабык
жабык баш
жабылуу
жабыр
жабырдануу

жабырдоо
жабырка
жабыркоо
жабыроо
жабыштыруу
жабышуу
жагалмай
жагдайлуу
жагоо
жагуу
жагымдуу
жагынуу
жагыштуу
жадоо
жадыгер
жажылдоо
жаз
жаза
жаза-буза
жазакер (айыптуу)
жазалoo
жазгануу
жазганчаак
жазгы, жазкы
жазгыч
жазгызуу
жазгыруу
жаздатуу
жаздоо
жаздык
жазкы, жазгы
жазма
жазуу
жазуулуу
жазуучу
жазы
жазык
жазыктуу
жазыл
жазылуу

жазылуучу
жазылыңкы
жазым
жазыңкы
жазып-тайып
жайбаракат
жайбаракаттануу
жайбаракаттык
жайгаруу
жайдактоо
жайдандоо
жайдыр-кыштыр
жайдырттырбоо
жай-жайына
жайкалуу
жайкактоо
жайкоо
жайкы
жайлануу
жайлаштыруу
жайлашуу
жайлоо
жайлоолош
жайлоолуу
жайлуу
жайма
жайма-жай
жаймалануу
жайноо
жайпоо
жайроо
жай салмак
жайсаң
жай таш
жайчы
жайык
жайы-кышы
жайыл
жайылма
жайылтуу

жайылуу
жайыраак
жайыт
жак-жактан
жаки
жактоо
жактырбоо
жактыруу
жакут
жакшы-жаман
жакшынакай
жакшыдыр-жамандыр
жакшылыктuu
жакшыраак
жакшыртуу
жакын
жакындоо
жакыныраак
жакырдык
жала
жалак
жалакор
жалакордук
жалама
жалабоо
жаланттырбоо
жалануу
жалаң
жалаңдоо
жалаңтык
жалаткызуу
жалатпоо
жалатуу
жалаяк
жалбыз (өсүмдүк)
жалбырак
жалбырактuu
жалбыр-жулбур
жалбыртта, жалбырттоо
жалбырттатуу
жалгамалоо

жалгыз (жаңгыз эмес)
жалгыздоо
жалгызсыроо
жалданбоо
жалдама
жалданма
жалдануу
жалдыранкы
жалжай
жал-жал
жалк
жалкпоо
жалкоо
жалкоолонуу
жалкоотой
жалкуу
жалма-жулма
жалмоо
жалоондой
жалоору
жалпаң
жалпандоо
жалпаюу
жалп-жалп
жалпы-жайык
жалпылдоо
жалпылоо
жалпы союздук
жалпыюу
жалп этек
жалтанчаак
жалтаң
жалт-жулт
жалтылдоо
жалтыр-жултур
жалтыроо
жалуун
жалындуу
жалынып-жалбарып
жалыныч
жалынычтуу

жамаат
 жамаачы
 жамаачылоо
 жамаачылуу
 жамажай
 жамакчы
 жаман аттуу, жаманатты
 жамандоо
 жаман-жакшы
 жаман-жуман
 жамансытуу
 жаманыраак
 жамбаш
 жамбаштоо
 жамбы
 жамгыр
 жамгырдуу
 жамдоо
 жампа
 жампаюу
 жамоо
 жамаачы
 жамаачылоо
 жамшыюу
 жамы
 жан бакты
 жанбаш *эмес*, жамбаш
 жанакы, жанагы
 жанар тоо
 жан аяк
 жандандыруу
 жандануу
 жандарм
 жан-дили
 жандоо
 жандооч
 жандуу
 жандырмактуу
 жандыруучу
 жан жак
 жан-жөкөр

жанр
 жансар (чала жансар)
 жантайма
 жантаюу
 жануу
 жанчуу
 жанчуур
 жаныбар (айбан)
 жаң
 жаңгак (*жаңак эмес*)
 жаңгыз эмес, жалгыз
 жаңдоо
 жаңжал
 жаңжалдуу
 жаңкы, жанакы
 жаңсоо
 жаңсыл (бир жаңсыл болуу)
 жаңы
 жаңы-жаңы
 жаңылдыруу
 жаңылмач
 жаңылоо
 жаңылышуу
 жаңылыштыруу
 жаңылтуу
 жаңылуу
 жаңылык
 жаңырттырбоо
 жаңыруу (доош чыгуу)
 жаңыруу (жаңы болуу)
 жаңырык
 жаңырыктоо
 жаңыча
 жапаа (жапаа көрүү)
 жападан-жалгыз
 жапайы
 жапайылануу
 жапалак (куш)
 жапалдаш
 жапандык

жапандоо
 жалпаң-жулпаң
 жапжакшы
 жапжалгыз
 жапкак
 жапкыч
 жапсар
 жапыз
 жапырак
 жапыраюу
 жапырт
 жара
 жараат
 жарадар
 жарак-жабдык
 жарак-жабдыктоо
 жарактандыруу
 жарактануу
 жарактуу
 жаралоо
 жаралуу
 жарамдуу
 жарардык
 жаратуу
 жарашпастык
 жараштыруу
 жараштуу
 жарашуу
 жарашыктуу
 жарашымдуу
 жарбандоо
 жарбаюу
 жаргак
 жарганат
 жаргызуу
 жаргылчак
 жардамдашуу
 жарды-жакыр
 жарды-жалчы
 жардылык
 жария *эмес*, жарыя

жарк-журк
 жаркылдоо
 жармашуу
 жармеңке
 жарнактуу
 жароо (ишке жароо)
 жароокер
 жароокерденүү
 жароокердик
 жаруу
 жарыбоо
 жарык
 жарыктык
 жарылуу
 жарым-жарты
 жарым жыл
 жарым сааттык
 жарым шар
 жарып-жырып
 жарытылуу
 жарыш сөз
 жарыштыруу
 жарышуу
 жарышчаак
 жарыя
 жарыялануу
 жарыялатуу
 жарыялоо
 жаса
 жасаган
 жасагандык
 жасак
 жасакер
 жасакерденүү
 жасакердик
 жасакерчи
 жасалга
 жасалгалоо
 жасалма
 жасалуу

жасама
жасануу
жасат
жасатуу
жасоо
жасоол
жасоочу
жатаккана
жатар-жаткыча
жат жазуу
жат киши
жаткызбоо
жаттоо
жаттыгуу (жат, душман
саноо)
жатуу
жатыгуу (окууга
жатыгуу)
жатыгыраак
жатындаш
жатыркоо
жашамал
жашаң (жашаң чөп)
жашаңкыроо
жашартуу
жашаруу
жаш-кары
жашоо
жашооруу
жаш өспүрүм
жаштык
жашуу
жашчылык
жашынмак
жашыңкыроо
жашыруу
жашырыndoо
жашырын-жабык
жаюу
жаян
жаят

жебе
жебелөө
жебөө
жегжаат
жедирмек
жедирүү
жез
жезде
жез кемпир
жез тумшук
жез тырмак
жейрен, жээрэн
жеке
жекен
жекендос
жеке чарба
жекечил
жек көр
жек көрүү
жекме-жек
жекме-жеке
жексен
жексендөө
жексөөрүн
жектөө
жекшемби
желбирөө
желбирөөч
желбир-жулбур
желбиртгеш
желбирттөө
жел боо
желгүүр
желдетүү, желденүү
желдирбөө
желдирүү
желдөө
желдүү
желе
желек
желектүү

желигиш
желигүү
желиктирүү
желимдөө
желимдүү
желмаян
желмогуз
жел өпкө
желпилдегич
желпилдек
желпилдөө
желпингич
желпирүүн
желпүү
желпүүр
желүүчү
жемдебөө
жеме
жемекей
жемелөө
жемиш-мөмө
жемиштүү
жемкор
жемкорок
жемсөө
жемсөөлүк
жем-чөп
жентек
жең
жеңгич
жендирбөө
жендөө
жендүү
жене
женеке
женетай
жеңил
жеңилбес
жеңилбестик
жеңилдетүү
жеңилдик

жеңилш
жеңилүү
жеңиштүү
жеңме
жең уч
женүү
жепжеке
жеп-ичкен
жергиликтүү
жерден-жерге
жердетпөө
жердешүү
жердөө
жердөөчү
жердүү
жер жаңгагы
жер-жебир
жер жемиш
жер-жерде
жер жүзү
жер казуучу
жер-суу
жер титирөө
жер үй
жерүүчүлүк
жетекчи
жетелөө
жетелөөчү
жетердик
жетер-жетпес
жетиктүү
жетилик
жетим-жесир
жетимиш
жетиштирүү
жетишүү
жетинкирөө
жети-сегиз
жетишерлик
жетишпөө
жетишүү

жеткиз
жеткизүү
жеткилең
жеткилендик
жеткиртпөө
жеткис (көз жеткис алыс)
жетмейинче
жетмиш *эмес*, жетимиш
жетөө
жетүү
жибек
жибек көпөлөк
жибекчи
жиберилүү
жиберилүүчү
жибер (жүгөр *эмес*)
жиберүү (жүгөрүү *эмес*)
жиберттирүү
жибитиңки
жибитиңкирөө
жибиткизүү
жигер
жигердүү
жигит
жигит-кыз
жигиттик
жийде (жигде *эмес*)
жийиркенүү
жиктөө
жилбик
жилинчик
жинди чалыш
жинис *эмес*, жыныс
жип-шуу
жирáф
жирөө
жобо
жоголуу
жогорку
жогортон
жогору

жогорулатуу
жогорулоо
жогорураак
жоготкуч
жоготпоо
жоготуу
жойгуч
жойлоо
жойпоктоо
жойпу
жойпулук
жойчу
жоксуз
жоктоо
жол башчы
жол башчылык
жолборс
жолдон-жолго
жолдоо
жолдоочу
жолдош-жоро
жолдуу
жол-жобо
жол-жол
жолобоо
жолоо
жолоочу
жолугуу
жолугушуу
жолум үй
жомок
жомоктоо
жомокчу
жонбоо
жондуу
жонумдуу
жоо
жоодураш
жоодуроо
жоо-жарак
жоокала

жоокалоо
жоокер
жоокердик
жоолаштыр
жоолоо
жоолук
жоомарт
жоомарттык
жоон
жоон-жолпу
жоон-ичке
жоонойтуу
жооноюу
жоонсу
жооп
жоопкер
жоопкердик
жооптуу
жоор
жоорутуу
жоруу
жоош
жооштук
жоошуу
жопжоош
жорго
жорголоо
жоро (компания)
жоромол
жоромолдоо
жоролуу
жороо (жаман жороо)
жортуул
жортуулчу
жору (куш)
жорук
жорук-жосун
жоруктуу
жорулуу
жото жилик
жошолонуу

жошолоо
жошуу
жоюлуу
жоюу
жоюучу
жоюш
жөлөк
жөлөө
жөндөмдүү
жөндөмө
жөндөө
жөндүү
жөнөкөй
жөнөкөйлөө
жөнөтүү
жөнөө
жөнкүү
жөө
жөө-жалаң
жөө жомок
жөөк
жөөлөө
жөөлүү
жөө туман
жөпжөнөкөй
жөргөмүш
жубай
жубаныч
жубарымбек
жубатуу
жугумдуу
жугумталдуу
жугунду
жугуу
жугуштуу
жуда
жудурук
жүз башы
жуктургуч
жуктуруу
жулкунтуу

жулкунуу
 жулмундоо
 жулукчу
 жулунуу
 жулуу
 жума
 жумулунку
 жумуртка
 жумуру
 жумурулоо
 жумушкер
 жумуштуу
 жумушчу-дыйкан
 жумшартуу
 жумшартылуу
 жумшаруу
 жумшоо
 жупжука
 жупжумуру
 жупжумшак
 жуп-жуп
 жүргөн-турган
 журнал
 журналіст
 журт
 журттук
 журттуу
 жутунуу
 жуу
 жууган
 жуугуч
 жуук
 жууктатуу
 жууктоо
 жуун
 жуунду
 жуунуучу
 жууп
 жуурат
 жууркан-төшөк
 жууруу

жуушан
 жуушоо
 жуушуу
 жүгөндөлүү
 жүгөндөө
 жүгөндөтүү
 жүгөндүү
 жүгөрү
 жүгүрүү
 жүдөнкү
 жүдөө
 жүдөтүү
 жүз
 жүз-жүздөп
 жүздөнүү
 жүздүү
 жүзө
 жүзүм
 жүзүмдүк
 жүйө
 жүйөкер, жүйөкеч
 жүйөлөшүү
 жүйөлүү
 жүк-мүк
 жүктөлүү
 жүктөө
 жүктүү
 жүлжүйүү
 жүлжүндөтүү
 жүлүн
 жүндүү
 жүргүзүү
 жүргүзүлүү
 жүргүзүүчү
 жүргөн-турган
 жүргүз
 жүрдөөк
 жүрөк
 жүрөктүү
 жүрүм-турум
 жүрүү

жүрүүчү
 жүрүш-туруш
 жүткүнтүү
 жүткүнүү
 жүүн
 жыбындоо
 жыбыр
 жыгач (чыгач *эмес*)
 жыгаччы
 жыгуу
 жыгылуу
 жыгылыштуу
 жыдуу
 жыдымак
 жыйган-терген
 жыйнактоо
 жыйнашуу
 жыйноо
 жыйноочу
 жыйынды
 жыйынтык
 жыйынтыктоо
 жыйынуу
 жыйыр
 жыйырма
 жыйырма-отуз
 жыйыруу, жыйруу
 жыйышуу
 жык-жыйма
 жылаажын
 жылан (жылаан *эмес*)
 жылаңайлак
 жылаңач
 жылаңачта, жыңалачта
 жылаңаяк
 жылаңбаш
 жылбырска
 жылга
 жылгаяк
 жылгын
 жылгындуу

жылдыздуу
 жылдыруу
 жылкылуу
 жылмакай
 жылмандоо
 жылман этүү
 жылмаюу
 жылпылдоо
 жылпындоо
 жылт-жулт
 жылт-жылт
 жылтылдоо
 жылтырак
 жылтыюу
 жылуу
 жылуулоо
 жылуулук
 жылчыгый
 жылчыюу
 жымжырт
 жымжырттык
 жымсалдоо
 жымың
 жымың-жымың
 жымыраюу
 жымыюу
 жыныс
 жыныстык
 жың
 жыңайлак
 жыңалачта
 жыңалбаш
 жыпардуу
 жыпжылаңач
 жыпжылас
 жыпылдоо
 жыргалдуу
 жыргоо
 жыртактоо
 жыртаңдоо
 жырткыч

жырттыр
жыртуу
жыртык
жыртылуу
жытта
жыттануу
жыттоо
жыттуу
жышана
жыш-жыш

жышылуу
жыюу
жээк
жээктүү
жээн
жээрде
жээрен, жейрен
жээрдик
жюри

З

заада (жүрөк заада)
заар
заара
заардуу
зааркануу
забастовка
забойчу
забыркоо
завод
завхоз
заготпункт
заём
зайып
закáз
закон
закондук
закым
закымдоо
зал
залал
залалдуу
залим (залим эмес)
заман
замана
замат (бир заматта)
замбил
замбирек
замбирекчи
заңгар

заңгыроо
зандоо
заңкаюу
заңкыюу
заңылдоо
запáс
запастоо
зардал
зардануу
зарде
зардек
зарделүү
зардеп
зардоо
зардуу
зарлан
зарыгуу
зарыл
зарылуу
заряд
зарядка
заседáние
заседáтель
зат
зат атооч
заттуу
зачёт
зая (зая кетти)
заяпкер (саяпкер эмес)

звенó
зейин эмес, зээн
зейрек (акылдуу)
зенгирөө
зер (сыйкыр)
зергер
зериктиргич
зериктирүү
зил (сары зил)
зилдүү
зилзала
зирилдөөчү
зиркилдөө
зобун (зордук-зобун)
золкоюу
зона
зоналык
зонкоюу
зонкондоо
зоо
зоок
зоока
зооктонуу
зоóлог
зоолóгия
зоопáрк
зоор
зоот (мал)
зоот, завод
зоотéхник
зоотéхника
зор

зордоо
зордуктатуу
зөөкүр
зөөкүрдүк
зулум
зулумдук
зумурук, зымырык
зункоюу
зуулдак
зуулдоо
зүңкүйүү
зыгыр
зыйнат
зыйнаттоо
зым эмес, сым
зымыроо
зымырык
зындан
зынжыр эмес, чынжыр
зыңгыроо
зыңкыгый
зыңкый
зыпылдоо
зырылдоо
зыркыроо
зыя эмес, сыя
зыяндуу
зыянкеч
зээн
зээндүү
зээр (акча)

И

ибарат
идеал
идеалдаштыруу
идеалдоо
идеализация
идеализм

идеалист
идея
идеялуу
идеялык
из
изат эмес, ызат

изаттуу *эмес*, ызаттуу
 издөө
 изделүүчү
 изденүү
 изилдөө, изүүлдөө
 изилдөөчү, изүүлдөөчү
 изолятор
 изоляция
 изоляциялоо
 изүүлдөө, изилдөө
 ийгилик
 ийгиликтүү
 ийик
 ийилгич
 ийиңки
 ийкөө
 ийлөө
 иймейүү
 ийменүү
 ийрейүү
 ийрендөө
 ийри-буйру, ийри-муйру
 ийрүү, ийирүү
 ийилүү
 ике *эмес*, нике
 икелүү *эмес*, никелүү
 илбирс
 илбөө
 илбүү
 илбээсин
 илгерилетүү
 илгерилөө
 илгерки
 илгертеден, илгертен
 илгич
 илегилек
 иликтөө
 илинүү
 илинчек
 илим
 илимдүү

илимий (илмий *эмес*)
 илимпоз
 илкүү
 иллюстрация
 иллюстрациялоо
 иллюстрациялуу
 илмектешүү
 илмийүү
 илминдөө
 илүү
 илээлөө
 илээнди
 илээшме
 илээшүү
 имарат (имаарат *эмес*)
 имерүү
 имиш, эмиш
 имиш-имиш
 имла
 империализм
 империалист
 империалисттик
 импорт
 импорттолуу
 импорттоо
 инвалид
 инвалиддик
 инвентаризация
 инвентаризациялоо
 инвентарь
 индустрия
 индустриялаштыруу
 индустриализация
 индустриялуу
 инек
 инженер
 инжир *эмес*, анжир
 инкубатор
 инкубация
 инспектор
 инспекция

инспекциялоо
 инстинкт
 институт
 инструктор
 инструкция
 инструкциялуу
 инструмент
 интеллигент
 интеллигенттик
 интеллигенция
 интервент
 интервенция
 интернат
 интернационалдык
 интернационализм
 интернационалист
 интонация
 информация
 инцидент
 иңир
 иод
 иоддуу
 ипичке
 ипподром
 иприт
 иргөө
 ирденүү
 ирдөө
 ирет
 иретсиздик
 иреттешүү
 иреттөө
 иреттүү
 ирен, ыран
 ири
 ирик
 ириленүү
 ириленүү
 ирилештирүү
 ириң
 ириндетүү

ириндөө
 ириндүү
 иритүү
 иришүү
 ирмөө
 ирригация
 ирүү
 ис (ис тийди)
 искек
 искусство
 исим *эмес*, ысым
 исми *эмес*, ысмы
 исполком
 италиялык
 итейүү
 ителги
 итерүү
 итий
 итирейүү
 итиркенүү
 ит куйрук (өсүмдүк)
 ичке (ничке *эмес*)
 ичкерүү
 ичкерээк
 ичмек
 ичмектөө
 ичтүү
 ичүү
 ишара
 ишарат
 ишемби
 ишенердик
 ишенимдүү
 ишениңкирөө
 ишеничтүү
 ишенүү
 ишенчиликтүү
 ишкана
 ишкер
 ишкердик
 ишмер

иштелүү
иштетүү
иштөө
иштөөчү

июль, июлга
июнь, июндан
ия!

К.

каада
каадалуу
каакым
каалоо
каалоочу
каамыт
каамыттоо
каамыт боо
каар
каардануу
каардуу
каарман
каармандык
каат
каатчылык
кабаган (кабааган эмес)
кабанак (кабаанак эмес)
кабак
кабаруу
кабарыңкы
кабаттуу
кабелтең
кабинет
кабинеттик
кабинка
каблан эмес, кабылан
кабылан
кабылдоо
кабылтуу
кабыргалуу
кабырчыктуу
кабырылтуу
кабырылуу
кабырыңкы

кагаз
кагуучу
кагылайын
кагылышуу
кадам
кадét
кадик
кадимки
кадимкидей
кадиктүү
кадоо
кадоолуу
кадр
кадуулоо
кадыр
кадыресе
кадыреселик
кадыркеч, кадырман
кадырлаш
кадырлашкан
каер, кайсер, кайсы жер
кажыбас
кажыбастык
кажагай
кажандоо
кажылдоо
кажыр
кажырдуу
каз
каза
казак
казал (казел эмес)
казан (касан эмес)
казанат

казанбак, казампак
казарма
казат
казгалдак (өрдөктүн бир түрү)
казгылоо
казел эмес, казал
казна, казына
каз тамак (өсүмдүк)
казуу
казы
казык
казылуу
казына, казна
кайбат (каяша-кайбат)
кай бир
кай бирөө
кайгы
кайдалашуу
кайдалоо
кайдигер
кайкыюу
кайнага, кайын ага
кайната, кайын ата
кайнатуу
кайнатылуу
кайнене, кайын эне
кайнеже, кайын эже
кайнини, кайын ини
кайноо
кайпалактоо
кайрак эгин
кайран
кайраткер
кайраттануу
кайраттуу
кайруу
кайрым, кайырым
кайрымдуу, кайырымдуу
кайсандоо
кайсар

кайсы
кайсы бир
кайсы жер, кайсер, каер
кайталоо
кайтарттыруу
кайтаруу
кайтоол
кайтуу
кайтуучу
кайыгуу
кайык
кайыл
кайын, кайыны, кайны
кайын
кайын ага, кайнага
кайын ата, кайната
кайын ини, кайнини
кайын эже, кайнеже
кайын эне, кайнене
кайың
кайыңдуу
кайырма
кайырмак
кайырмактуу
кайырмалуу
кайыруу
кайырым, кайрым
кайырымсыз, кайрымсыз
кайыш
какао
какаюу
как баш
каккуу
каккы
какыраюу
какыюу
какчыюу
какшаал
какылдоо
каала
каалоо

калаа
 калаалуу
 калайык-калк
 калам *эмес*, калем
 калас
 калач (нан)
 калбабай
 калбаюу
 калгыч
 калдагай
 калдайыңкы
 калдастоо
 калдаюу
 калдыркан (көпөлөк)
 календарь
 календер (дубана)
 калем
 калемпир
 калем сап
 калем уч
 калет
 калетсиз
 калжакей
 калжаң
 калжаюу
 калжың
 калжырак
 калк
 калкалоо
 калкалоочу
 калкалуу
 калкан
 калканчы
 калкаюу
 калкыма
 калкыюу
 калоо
 калория
 калориялуу
 калп
 калптык

калпы
 калпычы
 калтаң
 калтаюу
 калтек
 калтылдоо
 калтырак
 калтыруу
 калуу
 калуучу
 калыбет
 калыйпа
 калык *эмес*, калк
 калың
 калыңдатуу
 калып
 калыс
 калыстык
 калыптануу
 камара, камыра
 камаарабастык,
 камырабастык
 камбала (балык)
 камгак
 камдоо
 камера
 камералык
 камкор
 камкордук
 кампа
 кампаңдоо
 кампаюу
 кампыйтуу
 камсоо
 камырабай, камаарабай
 камсыздандыруу
 камсыздоо
 камсыздык
 камылга
 камынуу
 камыр туруш

кан, хан
 кандык
 канаат, канагат
 канааттандырардык,
 канааттандырарлык
 канааттануу
 канагат, канаат
 канаке
 канакей
 канал
 канаттуу
 кандайча
 кандала *эмес*, кантала
 кандидат
 кандидатура
 каниет
 каникул
 канимет
 канкор *эмес*, канкор
 канон
 каноо
 кан соргуч
 кан соргучтук
 кант
 кантала (кандала *эмес*)
 кантейин
 кантем
 кантет
 кантип
 кант кызылча
 канттуу
 канцелярия
 каң
 каңгуу
 каңгы
 каңгыроо
 каңгыруу
 кандоо
 канкор
 канкуу
 канкы

каңкылдак
 каңкылдоо
 каңкыюу
 каңтаргалуу
 каңшаар
 каңшылоо, кыңшылоо
 каңылтыр
 каңырык
 каңырыш
 капалуу
 капас
 капилет
 капилетсиздик
 капитал
 капитализм
 капиталист
 капиталисттик
 капитал
 капитуляция
 капкалуу
 капкан
 капкара
 капкараңгы
 капкарт
 капкачангы, капкачанкы
 каплет *эмес*, капилет
 капсалаң
 капуста
 капчыгай
 капчыгайлуу
 капыс
 караал
 кара ала
 караан
 караандуу
 карабайыр
 кара буудай
 карагайлуу
 караган
 караган-бута
 карагандуу

карагат
 карагер *эмес*, кара кер
 карагашка *эмес*, кара кашка
 карагүрөң *эмес*, кара күрөң
 каражат
 каражаттоо
 кара жыгач
 кара кашка
 кара кер
 кара көсөө
 каракуназ (куш)
 каракур (куш)
 кара курт
 кара куурай
 кара кучкач
 кара күрөң
 каракчылык
 карала *эмес*, кара ала
 каралдуу
 каралжын
 каралоо
 каралоочу
 каралуу
 карамык (өсүмдүк)
 караан
 карандаш
 каранды (көз каранды)
 кара нөшөр
 карантин
 караңгы
 караңгылануу
 кара өрүк
 карапа
 карапайым
 карасан
 кара сана
 кара санатай
 кара сулуу
 кара тору

каратуу
 караштуу
 кара шумкар
 кара ылаачын
 каргануу
 каргы
 каргыш
 кардоон, кордби
 кардуу
 карек
 каржилик
 карикатура
 кария *эмес*, карыя
 каркыралуу
 кармаак
 кармануу
 кармашуу
 кармоо
 кароо
 карта
 картайыңкы
 картаң
 картаюу
 картон
 картотека
 карточка
 картотка
 картөшкө
 каруу
 каруулуу
 кары жилик, каржилик
 карыз
 карык
 карын
 карындаш (бир тууган)
 карыздык
 карын май
 карышкыр (бөрү)
 карыя (кария *эмес*)
 касбуудан (ат)
 касиет

касиет
 касиеттүү
 каска
 каскан
 касса
 кассация
 кассир
 кастрюля
 кастык
 ката
 катаал
 катаалдык
 каталог
 катаң
 катардуу
 катигүн
 каткалаң
 катмар
 катмардуу
 каттама
 каттакей
 катташуу
 катташтырбоо
 каттоо
 катуу
 катуу баш
 катуу баштык
 катуулашуу
 катуураак
 катыгүн *эмес*, катигүн
 катыштырбоо
 катыштыруу
 катышуучу
 каухар, көөхар
 каучуктуу
 кафэ
 кафедрa
 качанкы, качангы
 качарман
 качкандык
 качкын

качуу
 качуучу
 качык
 качыр (айбан)
 кашаа
 кашаң
 кашаюу
 кашек
 кашка беде
 кашка жилик
 кашкалдак
 кашка тиш
 кашкаюу
 кашкулак (айбан)
 кашкыр *эмес*, карышкыр
 каюта
 каяк, кайсак, кайсы жак
 каякка
 каяктагы
 каяша
 квадрат
 квадраттуу
 квадраттык
 квалификация
 квалификациялануу
 квартал
 квартира
 квас
 квитанция
 кебез
 кебек
 кебелбес
 кебер
 кебетелүү
 кедейленүү
 кедендөө
 кежен
 кежеңдөө
 кежиге
 кежирдик

кез	келерки (жыл)
кезде	келеркиде
кездеме	келесоо
кездешүү	келесоолук
кездик <i>эмес, кестик</i>	келечектеги
кезек	келе жатат, келатат
кезектешүү	келжир
кезектүү	келжирек
кезен	келжиректик
кезерүү	келжирөө
кезигишүү	келинчек
кезигүү	келишпөөчүлүк
кезик	келишүү
кез мал	келишүүчү
кезүү	келтейүү
кей бир <i>эмес, кээ бир</i>	келтирүү
кейикчээл	кембагал
кейиптенүү	кемдик
кейип	кеме
кейүү	кеменгер
кекейүү	кементай
кекенишүү	кемер
кекетүү	кемирейүү
кекилик	кемирүү
кекире	кемирүүчү
кекирейүү	кемирчек
кекирик	кемитүү
кекиртек	кемитүүчү
кектөө	кемпир-кесек
кектүү	кемтик
кекээр	кемүү
кекээрдүү, кекээрлүү	кемүүчү
келаткан, келе жаткан	кен
келатышат, келе жатышат	кенгуру (айбан)
келбет	кендир (кендир жип)
келбеттүү	кендүү
келбөө	кенч
келде	кенчи
келе көр	кең
келеңкер	кендик
	кеңейинки

кеңейтүү	кер ооз
кеңеш	керосин
кеңешүү	керосинка
кеңешчи	керсейүү
кеңилжээр	керт баш
кеңирилик	керттик
кеңитилүү	керткилөө
кенүү	керүү
кепе-сепе	керчөө
кепил	керээз
кепич	кесе (чыны)
кэпка	кесек
кепкир	кеселдүү
кепкор	кесеп
кеп-сөз	кесепет
кептөө	кесерүү <i>эмес, кезерүү</i>
кептүү	кесик, кесиктер
кепшөөчү	кесим
кер аяк	кесимдүү
кер аяктык	кесип
кербез	кесипчи
кербездүү	кесипчилдик
кербен	кесирдүү
кербенчи	кесирденүү
керебет, кровать	кескелдирик
кереге газетасы	кескилөө
керек-жарак	кескич
керектөө	кестелүү
керектөөчү	кестик
керектүү	кесүү
кереленүү	кете бер
керели кечке	кетенчиктеме
кереметтүү	кетенчиктөө
керең	кетируу
керендик	кетишпейт
кереңирээк	кетмен
кержейүү	кетте
кержеңдөө	кетүү
керимсел	кечендетүү
керней	кечигүү
кернейчи	кечээ

кечээки, кечээги
 кечиктирүү
 кечиргисиз
 кечирүү
 кечки зоок
 кечкисин
 кеч кирүү
 кечкурун
 кечмелик
 кечүү
 кешиктүү
 кешпир (кебете-кешпир)
 кий, киебиз, киег
 кийиз
 кийиз өтүк
 кийиз үй
 кийилүүчү
 кийим, кийими, кийми
 кийиндирүү
 кийинки
 кийинтүү
 кийинүү
 кийирүү
 кийлигишпөө
 кийлигишүү
 кийүү
 килем
 килендөө
 килкилдек
 килó
 киловáтт, киловаттуу
 килово́льт
 килогра́мм
 киломе́тр
 килтиндөө
 киндиктеш
 кинематогра́фия
 кино
 киноаппара́т
 кинокарти́на
 киноопера́тор

кинорежиссёр
 киностудия
 киоск
 кипкичине
 киргизүү
 кире
 кирекеч
 кирешелүү
 киречи
 киринди
 кириңки
 кирирээк
 кириш сөз
 киришүү
 кирпич
 кирпи чечен
 кирүү
 кирүүчү
 кисе
 кислотá
 китепкана
 китеп-митеп
 китепче
 кичине
 кичинекей
 кичирээк
 кичүү
 кишендүү
 кишиликтүү
 кишмиш
 класс, классыз, классташ,
 классыбыз
 клáссик
 клеёнка
 клиент
 кли́мат
 климатташтыруу
 климатташтырылуу
 климатташуу
 клише́
 клуб

кобууроо
 кодекс
 кодоо
 коё тур
 коё бер
 коё кой
 коён
 коёнек
 коён томук
 кожогат
 кожоюн
 кожоюндук
 козголон
 козголуу
 козгоо
 козо эмес, гозо
 козу
 козу карын (өсүмдүк)
 козу кулак (өсүмдүк)
 козу уйгак (өсүмдүк)
 койгулашуу
 койкой
 койкоң
 койлуу
 кой таш
 койтондоо
 койтоюу
 койчагыр (мылтык)
 коко
 койкогой
 кокозо
 коко тикен
 кокочолуу
 кокоюу
 кокс
 кокстоочу
 кокту
 кокуй!
 кокуй ай!
 кокуй күн!
 кокуйлоо

кокураңдоо
 кокураюу
 кокустук
 кол астында
 кол башчы
 колгабыш
 колдонулуучу
 колдонуу
 колдоюңку
 колдоюу
 кол жазма
 колжогойлук
 кол кап
 колко
 колколуу
 колко тамыр
 коллега
 коллегиялуулук
 коллегия
 коллектив
 коллективдештирүү
 коллективдүүлүк
 коллективизация
 коллэктор
 коллэкция
 колмо-кол
 коло
 кололоо
 кололуу
 коломто
 колонсо
 колтондоо
 колтуктоо
 колуктуу
 колуктуулуу
 колхóз
 колхозчу
 кол чатыр
 колчоюу
 команда
 командир

командирóвка	комсомóлка
комбáйн	комсостáв
комбайнёр, комбайнчы	комуз
комбинáт	конвéйер
колдонуу	конгрéсс
комéдия	кондúктор
комедиялуу	кондуруу
комендáнт	конкреттүү
комендатúра	конкреттештирүү
комиссáр	кóнкурс
комиссариáт	конок
комиссионёр	консервативдүү
комíссия	конспéкт
комитёт	конспектилөө
коммúна	конституция
коммуналдык	констрúктор
коммунар	конструкциялоо
коммунизм	кóнсул
коммуникация	консулдук
коммунист	кóнсульство
коммунисттик	консультáнт
коммутáтор	консультáция
коммюникé	консультациялоо
компáния	контрактáция
компáртия	контрамáрка
кóмпас	контратáка
компенсáция	контролёр
компенсáциялоо	контролдоо
компетенттүү	контролдук
комплéкс	контрóль, контролго
комплекстүү	контрреволюционер
комплéкт	контрреволюция
комплектөө	контрреволюциячыл
компози́тор	конуу
композиция	конферéнция
композициялык	конфéта
компóт	конфискация
компрéсс	концентрациялоо
комсóд	концёрт
комсомóл, комсомóлдор	кончтуу
комсомóлец	конькí, конёк

конгуроо	коркуроо
коңторуу	коркутуу
коңуз	короз
коңул	короздонуу
коңур	корон
коңшу, кошуна	короо
коңшулаш	короюнку
коңшулук	кóрпус
коо	корректор
коога	корректúра
коогаландоо	корреспондéнт
кооз	корреспондéнция
кооздоо	корсулдак (үн)
коом	корсулдоо
коомдошуу	кортоңдоо
коомдоштуруу	корутунду
коомдук	коруу
коон	костёр
кооп, коопсуз	костióм
кооператив	косýнка
кооперативдештирүү	котелóк
коопсуздандыруу	котормо
кооптонуу	котормочу
кооптуу	которуу
коош	которуучу
кóпия	которуштуруу
копшутуу	кóфе
копшуу	кóфта
коргол	кóфточка
корголонуу	кочегáр
коргон	кочегáрка
коргонуу	кочкор
коргоо	кочкул
кордóн, кардоон	кошамат
кордоо	кошаматтык
кордук	кошаматчы
коржоюу	кош аяк
корккондук	кошоктолуу
коркок	коштоо
коркоюу	коштошуу
коркунучтуу	кошулуу

кошумча
 кошумчаллоо
 кошуна
 кошуун
 кош ууч
 коюлуу
 коюу
 коюулануу
 коюураак
 коюучу
 көбөйүү
 көбөйүүчү
 көбөйтүлүү
 көбөйтүлүүчү
 көбөйтүүчү
 көбөө
 көбөөл
 көбөөрүү
 көбүктөнүү
 көбүргөн
 көбүү
 көгала эмес, көк ала
 көгүлдүр, көгүлтүр
 көгүлжүн
 көгүрөөк
 көгүчкөн
 көдөө
 көз
 көз айнек
 көз боёмолоо
 көздөй (өөдө көздөй)
 көздөө
 көздөөчү
 көздөөчүлүк
 көздүү
 көз каранды
 көзө
 көзөл
 көземөл
 көзөнөк
 көзөө

көзөөч
 көз таңмай
 көзүктүрүү
 көйгөк (көзгө көйгөк
 болуу)
 көйкөлүү
 көйнөкчөн
 көк ала
 көк боор
 көк жалбыз (өсүмдүк)
 көк желе (радуга)
 көк жөтөл
 көк заңкер
 көк кажыр (жору)
 көк кашка
 көк кытан
 көкмөө
 көк мээ
 көкнар (өсүмдүк)
 көкөмерен (өсүмдүк)
 көкбөрү (оюн)
 көк сагыз (өсүмдүк)
 көксөө
 көк тамак (чымчык)
 көк таш
 көктөм
 көктөө
 көктүү
 көкүл
 көкүлдүү
 көкүрөк
 көкүрөктүү
 көк чай
 көк шалкы (куш)
 көлдөйүү
 көлдөлөң
 көлөкө
 көлөкөлөө
 көлөкөлүү
 көлөм
 көлтөндөө

көлүктүү
 көлчөйүү
 көлчөндөө
 көмкөрүлүү
 көмкөрүү
 көмөлөнүү
 көмүркана
 көмүрчү
 көмүскө
 көмүү
 көндүрүү
 көнөк баш
 көнөчөк
 көнүгүү
 көнүккөн
 көнүктүрүү
 көнүү
 көнчү
 көн
 көндөй
 көндөйлөө
 көңкө
 көңтөрүү
 көңүл
 көңүл ачуу
 көңүлдүү
 көңүлчөк
 көңүлчөктүк
 көө
 көөдөк
 көөдөн
 көөдөнсүз
 көөлө
 көөлөнкүрөө
 көөкөр
 көөмп (көмүп)
 көөн
 көөнө
 көөхар
 көпкөк
 көп-көптөн

көпмө
 көпөлөк
 көпүрөө
 көпүрөөчү
 көп чекит
 көпчүлүк
 көрбөө
 көргөзмө
 көргүс
 көрк, көрктүү
 көркоо (айбан)
 көркөмдүү
 көрөңгөлүү
 көрөгөн
 көрөгөч
 көрөсөн
 көрөсөндүү
 көрсөтүлүү
 көрсөтүү
 көрсөтүүчү
 көрүк
 көрүнө
 көрүнөрдүк
 көрүнүктүү
 көрүнүү
 көрүстөн
 көрүүчү
 көсөм
 көсөмдүк
 көсөмсүнүү
 көсөө
 көтөрмөлөө
 көтөрүлүү
 көтөрүмдүү
 көтөрүнкү
 көтөрүү
 көчкү
 көчмөндүк
 көчмөндүү
 көчөөгү эмес кечээки
 көчөө эмес, кечээ

көчөттүү
көчүрүү
көчүү
көшөгө
көшөкөр
көшөкөрдөнүү
край
кран
крахмал
крахмалдоо
кредит
крэйсер
крем
крем-сода
крепдешин
крепостной
крёсло
крест
кризис
кристалл
кристаллдуу
кристаллдашуу
кровать, керебет
кросс
кружок
кубалжын
кубалоо
кубандык
кубандыруу
кубанке (буудай)
кубантуу
кубануу
кубаныч, кубанч
кубанычтуу, кубанчтуу
кубаруу
кубарыңкы
кубаттандыруу
кубулуш
кудагый
жужун
жузгун

куйкалоо
куймалуу
куймулчак
куйтку
куйткулоо
куйтундоо
куйтуюу
кулаалы
кула ат
кулак салуу
кулактандыруу
кулакчын
кулан
кулатуу
кул
кун
кунан
кунан тайлак
кундуз
кункор
кунт
кунттуу
куп!
куп болот
купё
купкуу
куплёт
купон
купшундоо
купюра
куралдандыруу
куралдантуу
куралдануу
куралдуу
куралсыздандыруу
куранды
курандылуу
курбака
курбулуу
курбак учук
курбактык

куркакчылык
кургур, куругур
кургур ай!
курдуу
куркулдай (куш)
курмат эмес, урмат
куроо
курорт
курс
курсактуу
курсант (окуучу)
курсант (кубаныч)
курт
курттоо
куру
куру калды
курусун
курутуу
курутуучу
куруу
куруучу
курч
курчоо
курчтук
кусур (кусуруна калуу,
кусур уруу)
кутказ
кутказуу
куткарбас
куткарбоо
куткаруу
куткаруучу
кутмаарек
кутмандуу
куттук
куттукташ
куттуктоо
куттуктуу
куттуу
кутуруу
куу

куу баш
куудулдук
куудур
куудурак
куудуруу
кууган
куугунтук
куугунтуктоо
куугунтуктоочу
куугунчу
куу куурай
куулануу
куулдоо
куулуу
куу мурут
куунак
куунактык
кууноо
кууп
куур
куурай
куурал
куурамак
куургуч
куурдак
куурмач
куурма чай
кууроо
куурсун
кууруу
куурчак
куу сөөк
куу тайган
куу талаа
куу тезек
куутундоо
куу чегир (бүркүт)
куу чирен
куучундоо
кууш
куушуруу

кухárка
 кúхня
 кучакташуу
 кучактоо
 кучкач
 кушётка
 кушкана
 куш кат
 куюк, куюгуу
 куюлма
 куюлуу
 куюн
 куюнуу
 куюу
 куюшкан
 куюшкандаштыруу
 куян
 куяңкы
 куят
 күбө
 күбөлөндүрүү
 күбөлөндүрүүчү
 күбөлүү
 күбүлүү
 күбүнүү
 күбүрдөө
 күбүрөө
 күбүү
 күдөр (гүдөр эмес)
 күдүктүү
 күдүндөө
 күжү (көөрүктүн күжүсү)
 күжүрөйүү
 күз
 күзгү
 күздүк
 күзөм (койдун күзгү кү-
 зөмү)
 күзөтчү
 күзүндө
 күй

күйгүзүү
 күйгүлтүктүү
 күйдүргү
 күйкүл
 күйкөлөк
 күйкөлөктөнүү
 күйөө
 күйөрмөн
 күйпөлөктөө
 күйпөндөө
 күйпүл
 күйүк
 күйүмдүү
 күйүнгүч
 күйүнүү
 күйүнүч
 күйүп-жанып
 күйүттөнүү
 күйүттүү
 күйүү
 күйүүчү
 күйшөлүү
 күкүк
 күкүм
 күкүрт
 күкүрттүү
 күл (оттун)
 күл эмес, гүл (ачылды)
 күл азык
 күлгүн
 күлжара эмес, күнжара
 күлкайыр эмес, гүлкайыр
 күлкүлүү
 күлмөксөн
 күлтүйүү
 күлүмсүрөө
 күлүмчү
 күмбөз
 күмөндүү
 күмөнсүз
 күмүштүү

күнгөй
 күндөкү, күндөгү
 күндөлүк
 күндөштүк
 күндүз
 күндүзкү, күндүзгү
 күндүк
 күнжара
 күн карама (өсүмдүк)
 күнөө
 күнөөкөр (күнөкөр эмес)
 күнөөкөрчүлүк
 күнөөлөнүү
 күнөөлөө
 күнөөлүү
 күнөөлүүлүк
 күнөс
 күнү
 күнүлөө
 күнүнкү
 күнү-түнү
 күнүчү
 күнчүлүк
 күн
 күнгүрөө
 күндүк
 күн жилик
 күнкү
 күңкүл
 күңкүлдөк
 күңкүлдөө
 күңкүлсүз
 күңкүү
 күнүрт
 күнүрттүк
 күпчөк
 күрдөөл
 күрдөөлдүү
 күр жайлоо
 күр жер
 күржүндө

күрзү
 күрүлдөө
 күркүрөк
 күркүрөө
 күрмө (кийим)
 күрмөө
 күрөндү
 күрөн
 күрөө
 күрөшкүч
 күрөшүү
 күрөшүүчү
 күрөшчү
 күрп (куш)
 күрт-күрт
 күрпөн
 күрс-күрс
 күрсүйүү
 күрсүнүү
 күртүк
 күрү-гүү
 күрүлдөө
 күрүч
 күтүнүү
 күтүр-күтүр
 күттүрүү
 күтүү
 күү
 күүгүм
 күүдүрөк
 күүлдөө
 күүлөнүү
 күүлүү
 күч-кубат
 күчөнчөөк
 күчөтүү
 күчсүз
 күчтөө
 күчтүү
 күчтүүрөөк
 күчтүүсүн

кыбачыл
 кыбыңдоо
 кыдыгый
 кыдыракей
 кыдыртуу
 кыдыюу
 кыжалат
 кыжылдоо
 кыжырынуу
 кыжырдануу
 кыз бала (кыс бала эмес)
 кызамык
 кызандашуу
 кызандоо
 кызара баштоо
 кызырандоо
 кызаруу
 кызартуучу
 кызарыңкы
 кызгалдак (өсүмдүк)
 кызгануу
 кызгылт
 кызгылт көк
 кыздыруу
 кызмат
 кызматкер
 кызматташ
 кызматчы
 кызуу
 кызуулук
 кызыктуу
 кызыктыруу
 кызыл ала
 кызыл аскер
 кызыл аскердик
 кызылгат
 кызылдуу
 кызыл өңгөч
 кызыл-тору
 кызыл флотчу

кызылча
 кызымтал
 кызытуу
 кыйбоо
 кыйгак (урук)
 кыйгачтуу
 кыйгач
 кыйгачтануу
 кыйкан
 кыйкандоо
 кыйкас
 кыйкуулоо
 кыйкыртуу
 кыйкым
 кыйкыруу
 кыйкырчаак
 кыйкырык
 кыймылдабоо
 кыймылдаткыч
 кыймылдоочу
 кыйналуу (кыйлануу эмес)
 кыйноо
 кыйноочу
 кыйпычыктоо
 кыйпыюу
 кыйрагыс
 кыйрагысыз
 кыйратуу
 кыйратылуу
 кыйраюу
 кыйроо
 кыйтуу
 кыйчалыш
 кыйшайтуу
 кыйшаландатуу
 кыйшаландоо
 кыйшандоо
 кыйшаюу
 кыйшын
 кыйын
 кыйындык

кыйыр
 кыйырчык
 кыюу
 кылаа
 кылаан
 кылаюу
 кылбоо
 кылдаттануу
 кылдаттоо
 кылдаттык
 кылдуу
 кылдыроо
 кылдырооч
 кыл жуугуч
 кылжыңдоо
 кылжыюу
 кылкан
 кылкандуу
 кыл куйрук (өрдөк)
 кылкынуу
 кылкыюу
 кылк эт
 кылмыңдоо
 кылмышкер
 кылмыштуу
 кылмыюу
 кылт
 кылтылдоо
 кылтың
 кылтыңдоо
 кылтыюу
 кылчаң
 кылчаюу
 кылыктануу
 кылык-жорук
 кылыч
 кымбаттоо
 кымбаттуу
 кымбаттуулук
 кымбаттык
 кымбатчылык

кымбатыраак
 кымкап
 кымран эмес, кымыран
 кымыз
 кымыздуу
 кымыздык
 кымын, кыпын
 кымыран
 кымырылуу
 кымыюу
 кынаптуу
 кынжылануу
 кынжылуу
 кынжылыңкы
 кыноо
 кыңаюу
 кыңкылдоо
 кыңшуу
 кыңыр
 кыңырандоо
 кыңыраюу
 кыңылдаак
 кыңылдоо
 кыраакы
 кыраакылык
 кыраан
 кыргак
 кыргоол
 кыргыек
 кырдалдуу
 кырдануу
 кырдуу
 кыркаар (тарт)
 кыркаардоо
 кыркалануу
 кырккыч
 кыркуу
 кыркыроо
 кыркмачы
 кырмызы
 кыроо

кырс-кырс
кырстык
кырсыгуу
кырсылдоо
кырсык
кырсыктуу
кырт
кыртыштуу
кыруу
кырчангы
кырчоо
кыпчуур
кыргын
кылчылдоо
кырым
кыса
кыскалоо
кыскартуу
кыскаруу
кыскыч
кысталаң
кыстарылуу
кыстыктыруу

кыстырынды
кысуу
кысык
кысымчылык
кысынуу
кысыңкы
кысыр
кытай (эл)
Кытай (мамлекет)
кытыгы
кычуу
кыштоо
кыюу
кыяктуу
кыялоо
кыянаттуу
кыяңкы
кыяпаттуу
кыяруу
кээ
кээ бир
кээде, кейде
кээр

Л

лаа эмес, ылаа
лаажы эмес, ылаажы
лаалат эмес, ылаалат
ланат эмес, наалат
лаачын эмес, ылаачын
лаборант
лаборатория
лагерь
лайык эмес, ылайык
лакап эмес, ылакап
лакэй
лакыйган
лакыюу
лама (айбан)
лама (кечил)

ламайзм
лампа
ластик
латынь, латынча
лауреат
легенда
легандалуу
леглек эмес, илегилек
лэйка
лейтенант
лекилдөө
лек-лек (этүү)
лэксика
лексикология

лексикалык
лениндик
ленинизм
ленинчил
летопись
либретто
лимиттөө
лимон (жемиш)

лирикалуу
лирикалык
литография
литр
литрдик, литрлик
лифт
лөк (төө)
лыжа

М

маа, мага
маакул эмес, макул
маал (мезгил)
маалкатуу
маалумат эмес, маалымат
маалым
маалымат
маалыматтуу
маалымдоо
маана
маанай
маани
маанилүү
маанилеш
маанилештик
маарак
маарек
маароо
маасы
мабу эмес, мына бу
мабул эмес, мына бул
мавзолей
мага, маа
магазин
магазиндүү
магистраль
магистралдык
магнит
магниттөө
магниттүү

маданий
маданият
маданияттуу
маек
маектешүү
мажбур
мажилис
мажүрөө
мазак
мазалуу
мазардуу
майдалоо
майдан
майка
майкан
майкал
майлоо
майлоочу
майлуу
майлык
майнаптуу
майнеке
майор
майрамдоо
майтаруу
майыштыруу
майышуу
макаббат эмес, махабат
макала
макалдуу

макарон	манифестация
макет	мансап
маки, паки	мансапкор
макоо	мантаюу
макоолук	мантуу
макорке, махорка	мантуучу
максат	мануфактура
максимум	маң
мактанчаак	маңгел
макул	маңги эмес, баңги
макулдоо	мандай
макулук	мандайлуу
мала	мандайча
малаам	манканда
мала кызыл	манкаюу
малалоо	маңоолук, маңыроо- лук
малдуу	маңыз
малкана	маңыздуу
малкор	маңыраюу
малсаак	маңоо, маңыроо
мал чарба	маңыроолук
мал чарбачы	марал кулак (өсүмдүк)
маляр	марганец
мамиле	мардек
мамилелүү	мардикер
маминтип, мына минтип	марка
мамлекет	маркалоо
мамлекеттик	маркамат
мамонт	марксизм
манасчы	марксист
мандалак	марксисттик
мандарин (жемиш)	марксисттик-лениндик
мандаттуу	марксче
мандолина	марксче-ленинче
маневр	марля
маневрдөө	март
маневрдүү	мартаба (даража)
манжа	марттык
маникюр	марттуу
маникюрчу	
манифест	

маршал	машына
марштоо	машиналаштыруу
маселе	машинист
маселен	машинистка
маскара	машынка
маскаралык	машыгуу
маскарапоз	машыккан
масса	машыктыруу
массаж	мая, пая
массаждоо	майка
массалык	маятник
мастер	мебелдөө
масштаб	мебелчи
мат	мебель
мата	медаль
матоо	медальон
математика	медер
материал	медикамент
материалдоо	медицина
материалдуу	медөө (таяныч)
материализм	мейиз
материалист	мейли
материалисттик	мейман
материк	меймандос
материктик	меймандостук
материя	мейманкана
матрац	мейнет, мээнет
матрос	мейримдүү, мээримдүү
матроска	мекирейүү
матч	мекиян
матыруу	мекеме
махабат	мекен
махорка, макорке	мекендөө
машайык	мектеп
машак	мекчийүү
машакат	мелдешүү
машакаттоо	мелжий
машакаттуу	мелжийт
машактоо	мелодия
машактуу	мелодиялуу
маш буурчак	мелүүн

мемирөө
 мен, мага, маа
 менимче
 менчиктүү
 меньшевизм
 меню
 мең
 мендубана (өсүмдүк)
 мердикер *эмес*, мардикер
 мертебе
 мерттик
 местком
 металл
 металлдаштыруу
 металлист
 металлдуу
 металлургия
 метистештирүү
 метод
 методика
 методист
 методология
 метр
 механикалаштыруу
 меш
 мещандык
 миз
 миздүү
 мизилдет
 мийзам
 микроб
 микробиология
 микроскоп
 микроскоптук
 микрофон
 милдет
 милдеткер
 милдеттендирүү
 милдеттенүү
 милдеттүү
 милитаризация

милитарист
 милитаристтик
 милиционер
 милиция
 миллиард
 миллиграмм
 миллиметр
 миллион
 милтелүү
 мина
 миналоо
 миначы, минёр
 минерал
 минералдуу
 минералогия
 минетип, минтип
 миниатюра
 минимум
 министерство
 министр
 миномёт
 минор
 минтип, минетип
 минус
 минута, мүнөт
 минүү
 мис (жез)
 мисал
 мискей
 мискер
 миссия
 мисте (*писте эмес*)
 митаам, мытаам
 митинг, митингиге
 митингилөө
 миф
 мифология
 мифтүү
 мияз *эмес*, пияз
 мият, мыят
 мияттык, мыяттык

мода
 модалуу
 модачы
 моделдөө
 моделчи
 модель
 мойлоо
 моко
 мококтук
 мокотуу
 мокочо
 молекула
 моло
 моло таш
 молотылка
 молтоюу
 момо
 момолой
 момундук
 монастырь
 монах
 монахчылык
 монетачы
 монополия
 монополиялоо
 монополиялык
 монтаж
 монтаждоо
 монтер
 мончо
 мончок
 мончочу
 моокум
 мораль, моралга
 моралдуу
 моралдык
 морс
 морфология
 моряк
 москвалык
 мостоюу

мотор
 мотордоштуруу
 мотордуу
 моторист
 мотоцикл
 мотоциклет
 мотоциклист
 мох
 мохтуу
 мочалка
 моюн
 моюнтурук
 мелдур, мөлтүр
 мөмө
 мөмөлө
 мөндүр
 мөңгү
 мөңгүлүү
 мөңкү
 мөөн (*бөөн эмес*)
 мөөнөт
 мөөнөттүү
 мөөр
 мөөрөө
 мөөрөөк
 мөрөй
 МТС
 мубарек
 мугалим
 мугалимдик
 муз
 муздак
 муздоо
 музей
 музоо
 музооло
 музоолуу
 музыка
 музыкалаштыруу
 музыкалуу
 музыкант

мукаба
мукамдуу
муктаждуу
мукуранда
муна бу *эмес*, мына бу
мунажат
мунара
мунарык
мунда *эмес*, мында
мундай *эмес*, мындай
мунетип, минтип
муну, мунун
мунча *эмес*, мынча
мунчалык *эмес*, мынча-
лык
муң
муңайткычтык
муңайыңкы
муңаюу
мундуу
мураз *эмес*, мурас
мурат
мурас
мурда
мурдагы, мурдакы
мурду
мурза *эмес*, мырза
мурасчылык *эмес*, мурас-
тык
мурун
мурундуу
мурунку
мурунтук
мурунураак
мурут
муруттуу
мурутчан
мурч
мурчуюу
мусалдас
мусапыр

мууздоо
муун (бугун *эмес*)
муунак
муундуу
мууноо
муунтуу
муунуу
муунчул
мухаббат *эмес*, махабат
мушташуу
муюу
мүдөө
мүдүрүлтүү
мүйүз
мүйүздүү
мүлдө
мүлжүндөө
мүлжүү
мүлтүй
мүлтүйүү
мүлтүлдөө
мүлүшкөр *эмес*, мүнүш-
көр
мүмкүн
мүнөз
мүнөздөө
мүнөт, минута
мүнтүп *эмес*, минтип
мүнүшкөр
мүрзө, мүрдө
мүчө
мүчөл
мүчөлдөө
мүчөлөбөс
мүчөлөтүү
мүшкүл
мыёолоо
мыжыгуу
мыйтый, мыйтыюу
мыкаачы
мыкчыңдоо

мыкчыюу
мыкын *эмес*, быкын
мыкыюу
мыкыракай
мыкыраюу
мылжың
мылжыңдоо
мылжыюу
мылтык
мылтыктуу
мылтыкчы
мымыюу
мына бу
мынакей
мында
мындайча
мынтык *эмес*, мылтык
мынча
мынчалык
мынчанчы

наабай
наабайкана
наадан
наадандык
наал
наалат
наам
наамдуу
наар (колдун наары)
наардашуу
наардуу
набак *эмес*, набакты
набакты
набат
набор
наборщик
наган
назар

мыңкылдоо
мырас *эмес*, мурас
мырза
мырзалык
мыртыюу
мысал *эмес*, мисал
мыскылдоо
мытаам, митаам
мыя
мыят, мият
мыяттык, мияттык
мээ
мээлей
мээлөө
мээнет
мээнеткеч
мээнеттүү
мээр
мээри
мээримдүү

Н

наздануу
назик
найза
найзакер
найзалашуу
найзалоо
найынсап *эмес*, наынсап
наказ
налог
намаз
намыс (намыз *эмес*)
намыскөй
намыстануу
нануу *эмес*, ынануу
напси
нааразы
нааразылык
нарк (нарык *эмес*)

нарктуу
наркы, аркы
нары, ары
нары жак, ары жак, ар-
жак
нарын
насаат, насыят
насип
насыбай (асбай, асмай,
насбай *эмес*)
насыя (асыя *эмес*)
насыят, насаат
насыяттоо, насааттоо
насыятчы, насаатчы
натыйжа *эмес*, натыйжа
натыйжалуу *эмес*, натый-
жалуу
натуралдоо
натуралдуу
натурализм
натуралист
натыйжа
натыйжалуу
начар
начардануу
начардык
начальник
начальниктик
нашаа
нашаачы
наынсап
немене, эмине, эмне
небак, эбак
небере
негиз
негизденүү
негиздөө
негиздөөчү
негиздүү
негизсиз
нейтралдаштыруу

нейтралдашуу
нейтралдуу
немец, немис
немис, немец
нефть, нефтиге
нечөө, эчөө
ниет, нээт
ниеттенүү
нике
никелдөө
никелөө
никелүү
никель
нисап *эмес*, ынсап
новёлла
новеллалык
новеллачы
ноён
ноко *эмес*, око
ноктолуу
ноль
номер
номердөө
номердүү
ноо
ноокас
ноокастоо
ноопаз (оопаз *эмес*)
нооту
нооча
норма
нормалаштыруу
нормалдуу
нормалоо
нотариус
ноябрь, ноябрга
нөкөр
нөл, нуль, ноль
нөшөр
нөөмөт (кезек)
нукум *эмес*, укум

нуль, ноль, нөл
нурдануу
нурдуу
нур кызы
нуска
нускалуу
нускачы
нускоо

ныгаюу
ныгыруу
ныктоо
нымдоо
нымдуулук
нысап *эмес*, ынсап
нээт, ниет

О

оазис
обком
областтык
областан
область
облатком
облигация
облисполком
обоз
оболку (мурунку)
оболу
обон
обончу
объект
объектив
объективдүү
огорд
огородчу
одураюу
оён *эмес*, ноён
озунуу
ойгоо
ойгоруу
ойготуу
ойдун
ойлонуу
ойлоо
ойлуу
оймоктуу
ойнок

ойноо
ойноок
ойноочу
ойрон
ойрондоо
ойсул ата
ок-дары
океан
ок жылан
оккупант
оккупация
оккупация кылуу
оккупациялык
оклад
око
околуу
окбп
окто *эмес*, нокто
октоо
октябрёнок
октябрь, октябрга
окумуштуу
окутуу
окутуучулук
окура
окурануу
окуу
окуукана
окуу китеп
окуучу

окуя	онтойлуу
окшоо	онтоюу
окшотуу	онурандоо
олдоксон	онуу
олжо	оо (жүк ооду)
олимпиада	ооба
олон	ооган
олондуу	оодартуу
олоюу	оодаруу
олтур, отур	оодарышуу
олтургузуу, отургузуу	ооз
олтургуч, отургуч	оозануу
олураюу	оозеки (ооз эки эмес)
олуттуу	оозку, оозгу
олуу	оозмо-ооз
олчоюу	оокас эмес, ноокас
омбним	оокат
омуроо	оокаттуу
омуроолоо	оолжуу
он бир	оолугуу
он беш	оолукма
он-он беш	оолукмалуу
он сегиз	оома
он тогуз	оомалуу
онтоо	оонаттыруу
он төрт	оонатуу
он төрт-он беш	ооноо
он төртүнчү	оонкура
он үч	оопай
оң	оопаз эмес, ноопаз
оңгок	оор
оңгус	оордоо
ондонуу	оордук
ондоо	оорусунуу
ондоочу	оору
оңко	оорукана
оңкогой	оорулуу
оңойлук	ооруткуч
оңойроок	оорутуу
оңолуу	оорутуучу
оңоо	ооруу

ооту эмес, нооту
оошмо
оошуу
опаа
опера
оператор
операция
оперетта
опись
опокшош
оппонент
оппортунизм
оппортунист
оппортунисттик
оптуу
опузалоо
оранжерья
орган
организм
оргуштоо
орден
ордендүү
ордер
ордолуу
оригинал
оригиналдуу
оркестр
оркоюу
орноо
орнотуу
орнотулуу
орой
оромпай
оронуу
орондоо
ороолоо
ороочу
ороп-чулгап
орсоюу
орток
ортоктук

орун, орду
орундалуу
орундаштыруу
орундашуу
орундоо
орундуу
орус
оруу
орфография
орфографиялык
орфоэпия
орчун (оорчун эмес)
осият эмес, осуят
осуят
отбой
отказ, аткез
отличник
отоо
отпуск, отпускуга
отряд, атрет
оттиск
оттук
оттуу
отуз
отур, олтур
отургуч
отуруу
отуруучу
отчет
официалдуу
офицер
официант
ох!
бчерк
очогой
очоюу
ошенетип, ошентип
ошент, ошенет
ошентип, ошенетип
ошо, ошол (шо, шол эмес)
ошондой (шондой эмес)

ошондуктан
оштонуу
оюм
оюн, оюну, ойну

оюндуу
оюнкараак
оюнпоз
оюу

Ө

өбөктөө
өбөлгө
өгөндү
өгөө
өгөлөө
өгүз
өгүнкү
өгүнү
өгүнчөрөөк
өжөр
өзбек
өз ара
өзгөртүү
өзгөрүү
өздөштүрүү
өздөшүү
өзөктүү
өзөлөнүү
өзөндүү
өйдө, өөдө
өйкөө
өйүз
өйүзгү
өксү
өктө
өктөлүү
өкөө эмес, экөө
өкүл
өкүлдүк
өкүмдүк
өкүмдүү
өкүнүү
өкүрүү
өлкө

өлөндүү
өлөсөлүү
өлтүрүү
өлүмсөөк
өлүү
өлчөнүү
өлчөө
өлчөөлүү
өмүрдүү
өндүрүмдүү
өндүрүү
өнөрдүү
өнөрпоз
өнүгүү
өнүктүрүү
өнүмдүү
өнгөч
өндүү
өнөр
өнөрүү
өнүттүү
өнүү
өнүштүү
өөдөлөө, өйдөлөө
өөк
өөн
өөнөт
өргөө
өрдөктүү
өркөндөө
өркөчтүү
өрнөктүү
өрөө
өрөөлүү

өрөөн
өрттөнүү
өрүк
өрүмчү
өрүү
өрүүлүк
өрүүн
өрүштөш
өрүштүү
өрчүү
өрчүтүү
өскөлөн
өспүрүм
өстүрүү
өстүрүүчү
өсүү
өткөөл
өткүн

өткүр
өткөрө
өткөрүү
өтө чоң
өтөө
өтүмдүү
өтүнүү
өтүү
өтүүчү
өчтүү
өчүргүс
өчүрүү
өчүү
өшөнт, өшөнтүп, ошент,
ошентип, үшүнт, үшүн-
түп
өшөр, нөшөр
өштүү эмес, өчтүү

П

паана, маана
павильон
падыша
паёк
пай
пайгамбар
пайда (байда эмес)
пайдакеч (байдакеч эмес)
пайдалануу
пайдалуу
пакене (кыска)
пакт
пакта эмес, пахта
пал (ачуу)
палатка
палач
палит эмес, балит
палоо
пальма
пальто

панар, фонар
папирос, бопороз
папка
папоротник
пар
пара (паракор)
параграф
парад
паракеч
паракор
параллелдик
параллелдүү
параллелопипед
параллелизм
параллелограм
параллель
паранда (куш)
паранжы
парафин
парачы

парашю́т
 парашюти́зм
 парашюти́ст
 парашю́тук
 парвардигер
 парда
 парзант (бала)
 парикма́хер
 парикма́херская
 парк (жыгач тигилген дем
 алыш жайы)
 парк *эмес*, барк
 парыктуу *эмес*, барктуу
 парламент
 парламенттик
 парман
 парово́з
 паро́ль
 парохóд
 парохóдство
 парыз (барыз *эмес*)
 па́рта
 партактíв
 партбилéт
 партвзнóс
 партíец
 партиза́н
 партизандык
 па́ртия
 партиялуулук
 парткабинéт
 парткóм
 партшкóла
 партнёр
 партнёрша
 партóрг
 партста́ж
 партсъéзд
 па́рус
 парусíна

па́русник
 парустуу
 парыз
 пас (пастык)
 па́сека
 пасекачы
 па́спорт
 паспорттук
 пассажíр
 пассíв
 пассивдүү
 паста (төмөндө)
 пат (шахматта)
 патéнт
 патенттелген
 патенттөө
 патенттүү
 патефо́н
 патриóт
 патриотíзм
 патриоттук
 патрóн
 патронта́ш
 патрулчу
 патру́ль
 патунус (батунус *эмес*),
 поднос
 пахта
 пахтачы
 паша
 пая (пахтада)
 педаго́г
 педаго́гика
 педа́ль
 педву́з
 пекене *эмес*, пакене
 пенсио́нер
 пéнсия
 периште
 перпендикуля́р
 печáть

печаттоо
 пе́шка
 пи́во
 пик (В. И. Ленин атын-
 дагы пик)
 пикир
 пикирдештик
 пикирдөө
 пилла
 пилóт
 пилота́ж
 пилóтка
 пилоттук
 пионéр
 пиро́г
 пистóн
 питóмник
 пияз (бияз, мияз *эмес*)
 пияла (бияла *эмес*)
 пияда (жөө)
 план
 пландаштыруу
 пландоо
 пландуу
 планёр
 планерíзм
 планéта
 планетáрий
 планта́ция
 пла́тина
 платфо́рма
 плащ
 плёнка
 плéнум
 пленумдук
 плитá
 плíтка
 плóмба
 пломбалоо
 пломбíр
 плюс

плюш
 пляж
 по́вар
 пове́стка
 пове́сть
 пограни́чник
 по́греб
 подва́л
 подво́д
 подполкóвник
 подпо́льщик
 подъéзд
 по́езд
 полево́д
 полево́дство
 полигра́фия
 поликлíника
 политбюро́
 политотдéл
 политру́к
 политэконо́мия
 поли́ция
 полк
 полкóвник
 полковóдец
 полотно́
 по́лька (бий)
 поляк
 поме́щик
 поп
 порошо́к
 порт
 портре́т
 портретчи
 портсигáр
 порттуу
 портупе́я
 портфе́ль
 по́рция
 порциялуу
 посёлка, посёлок

посobie
 посбл (элчи)
 посбльство (элчилик)
 пост
 посылка
 почерк
 почта
 почтальон
 пошлина
 поэзия
 поэма
 поэтика
 поюз, поезд
 практика
 практикалуу
 практикалык
 председателдик
 председател
 президент
 президенттик
 президиум
 препарат
 препараттор
 препараттоо
 пресс
 пресстөө
 прибор
 приёмщик
 приёмник
 призма
 приказ
 приказчик
 примус
 принцесса
 принцип, принциби
 принциптүүлүк
 пробирка
 пробка
 проблема
 проблемалуу
 провинция

провока́тор
 провока́ция
 провокациялоо
 провокациялуу
 програ́мма
 прогрéсс, прогрессиз
 прогрессивдүү
 прогрессивдүүлүк
 прогрéссия
 прогресстөө
 прогу́л
 прогулчу
 прогульщик
 проду́кция
 проéкт, проектиге
 проектилөө
 проéкция
 прожéктор
 про́за
 прокурату́ра
 прокурóр
 пролетардашуу
 пролетардаштыруу
 пролетардык
 пролетария́т
 проло́г
 промтовáр
 промба́нк
 промфинпла́н
 пропага́нда
 пропагандалоо
 пропагандалык
 пропаганди́ст
 пропéллер
 пропóрция
 пропорциялуу
 про́пуск, пропускага
 прора́б
 проспéкт, проспектиге
 протéст
 противогáз

протоко́л
 протоколдоо
 профактíв
 профбилéт
 профессионалдык
 профéссия
 профéссор
 профессордук
 про́филь
 профко́м
 профсою́з
 процéнт
 проценттөө
 процéсс
 пружина
 пружиналуу
 пря́ник
 пси́хика
 психóлог

психоло́гия
 публици́ст
 публицистикалык
 пул (акча)
 пулемёт
 пулемётчик
 пулемётчу
 пункт, пунктунан
 пункти́р
 пунктуа́ция
 пури́зм
 пут (чен)
 путтоо
 пыяз *эмес*, пияз
 пьéса (пиеса *эмес*)
 пьянкеч (аракеч)
 пьянкечтик (аракечтик)
 пюре

Р

раакат *эмес*, ыракат
 рабфа́к
 ра́дий
 ра́дио
 радиоаппара́т
 радиогра́мма
 радиолоштуруу
 радиоприёмник
 радиостанция
 радиотелегра́ф
 радиотелефо́н
 радиотéхник
 радиотéхника
 радíст
 ра́диус
 разъéзд
 райатком
 райисполко́м
 райко́м

райкомбл
 район
 райондоштуруу
 райсовéт
 райым *эмес*, ырайым
 райымсыздык *эмес*, ыра
 йымсыздык
 рак (оору)
 ракат *эмес*, ыракат
 раке́та
 раке́тка
 ракмат *эмес*, ыракмат
 ракым *эмес*, ыракым
 рама
 ра́мка
 ра́нг
 раң *эмес*, ыраң
 ра́порт
 рапорттоо

распи́ска
 расхо́д
 расче́т
 рахат *эмес*, **ыракат**
 реакционе́р
 реа́кция
 реали́зм
 реали́ст
 реалисттик
 реви́зия
 ревизиялоо
 ревизо́р
 революционе́р
 револю́ция
 революциялаштыруу
 регистра́тор
 регистра́ция
 регресс
 регресстүү
 регулярдуу
 регулярдык
 регулятор
 реда́ктор
 реда́кция
 редакциялоо
 редколле́гия
 режиссёр
 режиссёрдук
 резёрв
 резина́
 резинка
 резолю́ция
 рейс
 рекла́ма
 рекламалоо
 рекоменда́ция
 рекоменда́циялоо
 реконстру́кция
 рекорд
 рекорддук
 рекордсмен

ре́ктор
 рельс
 рельстүү
 ремо́нт
 ремонттоо
 рентабелдүү
 рең *эмес*, **ыран**, **ирен**
 репети́ция
 ре́плика
 репрéссия
 репроду́ктор
 репроду́кция
 респу́блика
 рессо́ра
 рессоралуу
 рет *эмес*, **ирет**
 реферáт
 рефераттоо
 рефо́рма
 реформалоо
 рецензэ́нт
 реце́нзия
 рецензиялоо
 реце́пт
 речь
 ритм
 ро́дина
 роль, ролдон
 рома́н
 романти́зм
 ромб
 ро́та
 ротáтор
 роялчы
 ро́яль
 руда́
 рудалуу
 руксат, уруксат
 руле́т
 руле́тка
 руло́н

руль
 румын
 ры́царь
 рычаг

рюкза́к
 ри́омка
 рядово́й

С

саа (уй саа)
 саадак
 саадыруу
 саал
 саам
 саамай
 саамал
 саан
 саанчы
 саап (сүт саап алуу)
 саат, сагат
 саат (тоскоолдук)
 сааттуу
 саба (идиш)
 сабак
 сабат
 сабаттуу
 сабаттуулук
 сабиз
 сабоо
 саботáж
 сабырдуу
 сабырсыздануу
 сабырсыздык
 сага, саа
 сагалдырык
 сагалоо
 сагат, саат
 сагыз
 сагызган
 сагыныштуу
 садага
 са́жень
 саз
 сазай
 8*

сазайлоо
 сазáн
 сазаруу
 саздак
 саздануу
 саздуу
 саздык
 сайгак
 сайгакта
 сайгактоо
 сайгашка
 сайгылоо
 сайгыч
 сайлоо *эмес*, **шайлоо**
 сайма
 саймалоо
 саймалуу
 сайрагыч
 сайран
 сайрандоо
 сайроо
 сайроон
 сайылуу
 сайын
 сайынуу
 сайышуу
 сакалдуу
 сакаюу
 сак малчы
 сакоо
 саксаң
 саксаюу
 сакталуу
 сакталуучу
 сактануу

сактоо
 сактоочу
 сактык
 сакчы
 салаа
 салаалан
 салаалоо
 салаалуу
 салабат
 салабаттуу
 салак
 салам
 саламат
 саламаттандыруу
 саламаттык
 саламчы
 саландатуу
 саландоо
 саландоор
 саландооч
 салат
 салбыроо
 салгылашуу
 салгыч
 салдар
 салдат, солдат
 салкын
 салмактуу
 салон
 салпаяк
 салпаюу
 салт
 салтанат
 салтанаттуу
 салт ат
 салт атчан
 салттуу
 салуу
 салылуу
 салфетка
 салыңкы

салыт
 салыштыруу
 сальдо
 сальот
 салюттоо
 саман
 самовар, самоор
 самолёт, самолёттук
 самоор, самовар
 самоорчу
 сампагай
 самса
 самсаала
 самсаалоо
 самын
 самындануу
 самындоо
 сан
 санаа
 санаадар
 санаалануу
 санаалуу
 санааркоо
 санаасыз
 санаачыл
 санак
 саналуу
 санаторий
 санатылуу
 санашуу
 санврач
 сандал
 сандык
 сандырак
 сандырактоо
 сандыргалуу
 санжыра
 санитар
 санитария
 санкция
 санкциялоо

саноо
 саноолуу
 сантиметр
 саңсан
 саңоор
 сап
 сапар
 сапат
 сапаттандыруу
 сапаттуу
 сапёр
 сапсагай
 сапсай
 сапсары
 саптоо
 саптуу
 сапыргыч
 сапыруу
 сапыруучу
 сарай
 сарала эмес, сары ала
 сарамжал
 сарамжалдуу
 сараң
 сарандык
 саратан(жайдын саратаны)
 саратан (коңуз)
 сарафан
 сарбагыш
 саргайыңкы
 саргарт
 саргартуу
 саргаруу
 саргаюу
 сардар (башчы)
 саржан
 саркынды
 сарп, сарып
 сарпооштоо
 саруулоо
 сары айгыр (куш)

сары ала
 сары атан (төө)
 сары барпы (куш)
 сары башыл (куш)
 сарыгыр (үймөк)
 сары жылан
 сары короолу (куш)
 сары май
 сарынжы
 сары оору
 сарып, сарп
 сарып кылуу
 сарыптоо
 сары топурак
 сары чычкан
 сасуу
 сасык балтырган
 сасык коңуз
 сасык тумоо
 сасык үпүп (куш)
 сасымай (оюн)
 сатарман
 сатин
 сатира
 сатиралуу
 сатирик
 сатрап
 саттыруу
 сатуу
 сатуучу
 сатылуу
 сатылуучу
 сатынды
 сахна
 сахналаштыруу
 саюу
 сая
 саябан
 саякат
 саякатчы
 саякаттоо

саялуу
 саян
 саякпер *эмес*, заяпкер
 саясат
 саясатчы
 саясатчыл
 саясий
 саясий окуу
 саят
 саятчы
 светофор
 сводка
 сеанс
 себеп
 себепкер
 себептүү
 себет
 себеттөө
 себинүү
 себишүү
 себүү
 себээлөө
 сегиздик
 сегизинчи
 седеп
 сезгентүү
 сезгенүү
 сезги
 сезгичтик
 сездирүү
 сезим
 сезимдүү
 сезон
 сезондуу
 сезончу
 сезүү
 сейилдик
 сейрек, сээрек
 сейсмограф
 сейсмография
 сейсмология

сейсмометр
 сейф
 секендөө
 секетпай
 секретардык
 секретариат
 секретарь
 сектор
 секунда, секунт
 секундометр
 секция
 селде
 селдейүү
 селделүү
 селекционер
 селекция
 селитра
 селки
 селкинчек
 село
 селолук
 селпейүү
 селсаяк
 селсаяктык
 селт-селт
 селтең-селтең
 селькор
 сельпо
 сельсовет
 семантика
 семафор
 семестр
 семиздик
 семинар
 семинария
 семирткич
 семиртүү
 семиртүүчү
 сенат
 сенатор
 сендик

сентябрь, сентябрда
 сенселүү
 сепаратор
 сепараттык
 сепараттуу
 сепил
 сепкилдүү
 сепкич
 сепсемиз
 сербегей
 сербейүү
 сергитүү
 серегей
 сержант
 серия
 сериялуу
 серүүн
 сессия
 сессиялык
 саялка
 сигара
 сигнал
 сигналдоо
 сигнализатор
 сигнализация
 сигналчы
 силкилдөө
 силкинүү
 силккен
 силкүү
 силос
 силюст
 силуэт
 символ
 символдоштуруу
 символдуу
 символизм
 символист
 симметрия
 симметриялуу
 симфония

симфониялык
 сингармонизм
 синоним
 синонимдүү
 синтагма
 синтаксис
 синтез
 синтездик
 синус
 синди
 синдирүү
 синүү
 сирена
 сирень
 сиренке *эмес*, ширенке
 сироп
 система
 системалоо
 системалуу
 системасыздык
 систематизация
 ситуация
 сияктуу *эмес*, сыяктуу
 скамейка
 скарлатина
 сквер
 скелет
 скидка
 скипидар
 склад
 склероз
 скрипка
 скрипачы
 скульптор
 скульптура
 слесардык
 слесарь
 слет, слетко
 слюда
 слюдалуу
 смена

смéта
снáйпер
снарýд
собол (суроо)
собóр
совéт
советтик
совхóз
согум
согон
согончок
согуштуруу
согушуу
соёлонуу
созмо
созул
созулмалуу
созулунку
созулуу
созуу
сойгок
сойлоо
соймондот
сокку
сокмок
сокмо чий
соко
сокпилек
соксогой
соксондоо
соксондотуу
соксоюу
соктуккуч
сокулатуу
сокур чычкан
солгун
солдát, салдат
солидóл
соли́ст
солитёр
солкулдоо

солк-солк
сологой
солуу
сонуркоо
соң
сонку, сонгу
соо
соога
соода
соодагер
соодалануу
соодалашуу
соолтулуу
соолтуу
соолугуу
соолук
соолуу
сооп
соопкер
сооронуу
соорот
соороткуч
сооротул
сооротуу
соо-саламат
соот
сопсонун
сопсоо
сопусунуу
сорогой
сорондоо
сорпо
сорпо-шилээн
сорт
сорттогуч
сорттолуу
сорттоо
сорттоочу
сорттуу
сорттуулук
сорун

соста́в
сот
сотке (сутка)
соткеле
соткелөө
соткелик
соттоо
соттошуу
соттуулук
соус
социал-демократ
социал-демократтык
социалдык
социали́зм
социалисттик
социóлог
социоло́гия
соцмелдеш
соцстра́х
сою́з
союздаш
соют
союу
союш
со́я (дан)
сөз
сөз башы
сөздүү
сөзмөр
сөзмө-сөз
сөзмөрдүк
сөйкө
сөйкөө
сөксөөл
сөлпү
сөлпүйүү
сөңгөк
сөөк
сөөктөшүү
сөөкчүлүк
сөөл

сөөлжан
сөөлөт
сөөлөттүү
сөөм
сөөмөй
спарта́к
спартакиáда
спекта́кль
спекуля́нт
спекулянттык
спекуля́ция
специáльность
спира́ль
спирт
спирттөө
спирттүү
спíсок
спорт
спорттук
спортсмен
спрáвка
спрáвочник
срок
СССР
стабилиза́ция
стадиóн
ста́дия
стаж
стажёр
стакáн
стандáрт
стандартташтыруу
стандарттуу
станíца
станóк
ста́нция
старт
старттоо
старшина
старший
статíст

•статистика	судно́ (кеме)
•стату́тка	судья́
•ста́туя	сузгу
•статья́	сузуу
•стахановдук	суй жыгылды
•стахановчу	суйкаюу
•стахановчул	суктануу
•стационардуу	сулп
•стеногра́мма	султан
•стеногра́фия	сулуу
•стенографиялоо	сулуулук
•стилдештирүү	сумбаттуу <i>эмес,</i> сымбаттуу
•стилдик	сумсаюу
•стилдүү	суналыңкы
•стильи́ст	сундактыруу
•стильистика	сунуу
•стиль	-сунуулуу
•стимулдаштыруу	сунуучу
•стипендия	суперфосфат
•стихи́я	супсак
•стихиялуулук	супсулуу
•стихиялык	супсур
•стол, үстөл	супсуюк
•столо́вая	сураак (сын атооч)
•страте́гия	сурак (зат атооч)
•стратосфе́ра	суракчы
•стра́ус	суралуучу
•страхка́сса	сурануу
•страхо́вщик	сургуч
•студе́нт	сур зат
•студе́нтка	сур коён
•студия́	сурмалуу
•субагай	сурнай
•субай	суроо
•субай-салтан	суроолуу
•субье́кт	суррогат
•субъективдүү	су́тка, сотке
•сугаруу	суу (суудун башы <i>эмес,</i> суунун башы)
•сугарылуу	суу бүркүт
•сугунуу	
•суда́к (балык)	

суук	сүйлөй-сүйлөй
сууктук	сүйлөм
суулануу	сүйлөнүү
суулоо	сүйлөшүү
суулук	сүйлөө
суулуу	сүйлөөк
суулуулук	сүйлөөктүк
суунуу	сүйлөөчү
суур	сүйөмөлдөө
суурма	сүйөнч, сүйөнүч
сууса	сүйөө
суусар	сүйөөлүү
суусоо	сүйрөндү
суусуздук	сүйрө (сүдрө <i>эмес</i>)
суусун	сүйрөң
суусундук	сүйрөө (сүдрөө <i>эмес</i>)
суу ташуу	сүйрөлүү (сүдрөлүү <i>эмес</i>)
суутуу	сүйрөткү (сүдрөткү <i>эмес</i>)
суучу	сүйүнтүү
суучулдук (атооч)	сүйүнчү
суучулдук (куш)	сүйүү
суучул кара (куш)	сүйүүчүлүк
суфлёр	сүлөөсүн
суфлёрдук	сүлүк
су́ффикс	сүмбө
суха́рь	сүрбөө
суюк	сүргү
суюктук	сүрдөөн
суюлуу	сүрдүү
сүдрө <i>эмес,</i> сүйрө	сүрө
сүзгүч	сүрөмөлөө
сүзмө	сүрөө
сүзө баштоо	сүрөөн сал
сүзөнөк	сүрөөнчү
сүзөөк	сүрөөчү
сүзүү	сүрөттөө
сүзүштүрүү	сүрөттүү
сүйгүнчүк	сүрүү
сүйгүчтүк	сүткор
сүйкөө	сүткордук
сүйкүмдүү	сүттүкөн

сүттүү
 схéма
 схемалоо
 схемалуулук
 схемалык
 схеметизм
 сцéна
 сценáрий
 счёт
 счётовод
 счётководство
 счёттоо
 счётчик
 съезд
 сýворотка
 сыз
 сызгыруу
 сызгыч
 сыздоо
 сызма
 сызмалуу
 сызуу
 сызык
 сызыктуу
 сыйдыруу
 сыйкы
 сыйкыр
 сыйкырдоо
 сыйкырдуу
 сыйкырчы
 сыйлоо
 сыйлыгыштыруу
 сыйра (бир сыйра, эки сыйра ж. б.)
 сыйпоо
 сыйпыр, цýфра
 сыйпырдык, цифралык
 сыйыл
 сыйымдуу
 сыйынуу
 сыйыртмак
 сыланкороз
 сым
 сымбат
 сымбаттуу
 сымбаттуулук
 сымпаюу
 сын
 сыналуу
 сынашуу
 сындуу
 сындыруу
 сыноо
 сынуу
 сынчы
 сыңар
 сыпаа, сыпайы
 сыпаакердик
 сыпайы, сыпаа
 сыпайыкер, сыпаакер
 сыпайылык, сыпаалык
 сыпаттоо
 сыпсынык
 сыпыра
 сыр аяк
 сыргак
 сырдана
 сырдоо
 сырдуу
 сыркоо
 сыркоолуу
 сырт
 сырттан
 сырттандык
 сырткы
 сыюу
 сыя (зыя эмес)
 сыяз эмес, съезд
 сыяк
 сыяктуу
 сыя челек
 сюжёт

Т

таа
 таажезде, таяжезде
 таажене, таяжене
 таажы
 таазым (таажым эмес)
 таалай
 таалайлуу
 таалим
 таамай
 таамайла
 таамп, тамып
 таандык
 таануу
 тааныбоо
 тааныгыс
 таанылуу
 таанымай
 таанытуу
 тааныш
 тааныштык
 тааныштыруу
 таанышуу
 таап
 таар
 тааруу
 таарынды
 таарынтуу
 таарынуу
 таарынчаак
 таарыныч, таарынч
 таасир
 таасирдендиргич
 таасирденүү
 таасирдүү
 таасирдүүлүк
 таба
 табак
 табалоо
 табель
 табельщик
 табигат
 табигый
 табигыйлык
 табият, табигат
 таблётка
 таблица
 табор
 табыйгат эмес, табигат
 табылгы (тобулгу эмес)
 табынуу
 табып
 табыт
 табыш (жөндөмө)
 табышкер
 табышмак
 табышмактуу
 табыштануу
 табышуу
 табыят эмес, табият
 тагдыр
 тагынуу
 тажик
 таеже
 таеке эмес, таяке
 таене
 таёо
 тажаал
 тажрийба эмес,
 тажрийба
 тажрийбалуу эмес,
 тажрийбалуу
 таз
 таза жазуу
 тазалануу
 тазалоо
 тазартуу
 таз кара (жору)
 тайга

тайгак	такси
тайгактык	так сүйлө
тайгалак	таксыр
тайган	такт
тайгандуу	тактай
тайдырмак	тактайлоо
тайкы	тактайлуу
тайлак	такташуу
тайманбас	тактика
тайманбастык	тактикалык
тайманбоо	таксыздык
таймануу	такшалуу
тайпа	такыба
тайпак	такым
тайпалоо	такыраюу
тайпаң	такыр жер
тайпы	такыя
тайпылуу	талаа (жер)
тайрактоо	талаалоо
тайрандоо	талаалык
тайсалоо	талаан
тайсалуу	талай эмес, далай
тайтайлоо	талак
тайтак	таламай
тайтаң	талант
тайфун	талантсыздык
тайыздык	таланттуу
тайынуу	таланттуулук
такай	талап
такалатуу	талапкер
такалоо	талаптуу
такалуу	талатуу
такандоо	талашуу
такат	талгак
такаюу	талдоо
таккыч	талинке, тарелка
такмаза	талинкелөө
такмазала	талинкече
такоо	талкалануу
такоол	талкалоо
таксалоо	талкалоочу

талмоорсу	тандыр
талон	танк, танкыга
талоо	танкер
талоон	танкётка
талоончу	танкист
талоончулук	таноо
талоочу	тантык
талпагай	тантыктык
талпынуу	тануу
талтактоо	таңыркоо
талтаң	таң ат
талуу	таңгак
талыгуу	таңгыч
талытуу	таңдай
тамак-аш	таңдайлаштыруу
тамаксоо	таңданардык
тамактануу	таңдануу
тамам	таң калуу
тамамат (дайыма)	таң калардык
таман	таңкыгый
тамашакор	таңсык
тамашакөй	тануу
тамашакөйлүк	таңылуу
тамашалуу	таңылчак
тамга	таңыркоо
тамгалоо	таңыш
тамеки	тапан
тамсил	тапанча
тамсилчи	таптаза
тамтаюу	таптакыр
там үй	таптама
тамчылоо	таптаттуу
тамшануу	таптоочу
тамыз	таптуу
тамызгыч	тапкыччылдык
тамызуу	тапшыруу
таназар	тапшыруучу
танап	тапшырылуу
тандамал	тара (идиш)
тандамалуу	таранчы
тандоо	тараза

тайгак	таксі
тайгактык	так сүйлө
тайгалак	таксыр
тайган	такт
тайгандуу	тактай
тайдырмак	тактайлоо
тайкы	тактайлуу
тайлак	такташуу
тайманбас	тактика
тайманбастык	тактикалык
тайманбоо	таксыздык
таймануу	такшалуу
тайпа	такыба
тайпак	такым
тайпалоо	такыраюу
тайпаң	такыр жер
тайпы	такыя
тайпылуу	талаа (жер)
тайрактоо	талаалоо
тайрандоо	талаалык
тайсалоо	талаан
тайсалуу	талай эмес, далай
тайтайлоо	талак
тайтак	таламай
тайтаң	талант
тайфун	талантсыздык
тайыздык	таланттуу
тайынуу	таланттуулук
такай	талап
какалатуу	талапкер
какалоо	талаптуу
какалуу	талатуу
какандоо	талашуу
какат	талгак
какаюу	талдоо
каккыч	талинке, тарелка
какмаза	талинкелөө
какмазала	талинкече
какоо	талкалануу
какоол	талкалоо
каксалоо	талкалоочу

талмоорсу	тандыр
талон	танк, танкыга
талоо	танкер
талоон	танкётка
талоончу	танкёт
талоончулук	таноо
талоочу	тантык
талпагай	тантыктык
талпынуу	тануу
талтактоо	таңыркоо
талтаң	таң ат
талуу	таңгак
талыгуу	таңгыч
талытуу	таңдай
тамак-аш	таңдайлаштыруу
тамаксоо	таңданардык
тамактануу	таңдануу
тамам	таң калуу
тамамат (дайыма)	таң калардык
таман	таңкыгый
тамашакор	таңсык
тамашакөй	тануу
тамашакөйлүк	таңылуу
тамашалуу	таңылчак
тамга	таңыркоо
тамгалоо	таңыш
тамеки	тапан
тамсил	тапанча
тамсилчи	таптаза
тамтаюу	таптакыр
там үй	таптама
тамчылоо	таптаттуу
тамшануу	таптоочу
тамыз	таптуу
тамызгыч	тапкыччылдык
тамызуу	тапшыруу
таназар	тапшыруучу
танап	тапшырылуу
тандамал	тара (идиш)
тандамалуу	таранчы
тандоо	тараза

таразалануу
 таразалануучу
 тарак
 таракан
 тарак баш (өсүмдүк)
 тарамдуу
 тараң
 тараптар
 тарапташ
 тарбагай
 тарбия
 тарбиялануу
 тарбиялануучу
 тарбиялоо
 тарбиялоочу
 тарбиялуу
 тарбиячы
 тар бурч
 тарбыз *эмес, дарбыз*
 таргыл
 тарелка талинке
 тариф
 тарифтүү
 тарих *эмес, тарых*
 таркылдак
 тармалдануу
 тармалжын (куш)
 тароо
 тароочу
 тарп
 тарпагай
 тарпаң
 тарс-тарс
 тарсылда
 тарсылдак
 тартагай
 тартар
 тартаюу
 тартип
 тартипсиздик
 тартиптүү
 тарткынчаак
 тарткынчык
 тартма
 тартмалуу
 тартпастык
 тарттыр
 тарттырмай
 тарттыруу
 тартуу
 тартуучу
 тартынбастык
 тартынчаак
 таруу
 тарык *эмес, тарых*
 тарык (сараң)
 тарых
 тарыхчы
 тарыхый (тарыхый окуя)
 тарынуу
 таскактуу
 тасторкон *эмес,*
дасторкон
 тастагай
 тасыракай
 тасыранда
 тасыраюу
 татаал
 татаалдык
 таткануу
 татуу
 таттуу
 таттуулануу
 таттуулук
 татты *эмес, таттуу*
 таттуу (татты *эмес*)
 татуулук
 татык
 татыксыздык
 татынакай
 татыран
 таш бака

таш бараң (мылтык)
 таш боор
 таш боордук
 таш жаргыч
 таш көмүр
 таштоо
 таштоочу
 таш туз
 таштуу
 таштүлөк (куш)
 ташуу
 ташуучу
 таш чай
 ташыгыч
 ташымал
 ташынуу
 ташытуу
 таюу
 таяк
 таяке (тага *эмес*)
 таяктоо
 таянуу
 таянч, таяныч
 таяр *эмес, даяр*
 таята
 театр
 тебетей
 тебинди
 тебиндилүү
 тебиштирүү
 тебүү
 тебелөө
 тегеле, теле
 тегеректөө
 тегеренме
 тегеренүү
 тегеретүү
 тегиз
 тегиздөө
 тегизчилдик
 тегизчилик
 тегин
 тегирич
 тегирмен
 тез
 тез атар
 тездетүү
 тездик
 тезирээк
 тезис
 тейлөө, тээлөө
 тейтейүү
 текебер (текебир *эмес*)
 текебердик
 текебердүү
 текеберчилик
 текей
 текечер
 текирең
 текирендетүү
 текирендөө
 текке
 текөөр
 тексиз
 текст
 текстилчи
 текстиль
 тектүү
 текче
 текшер
 текшерилүү
 текшерүү
 текшерүүчү
 текши
 теле, тегеле *эмес, деле,*
дегеле
 телегейлүү
 телеграмма
 телеграф
 телеграфист
 телефон
 телефонист

телефонограмма	теңге чөп
тели-тентек	тендеме
телилүү	тендетүү
телки	тендешсиз
телмируу	теңдик
телпегей	теңдөө
телтиректөө	теңүү
телчитүү	тендештирүү
тэма	теңиз эмес, деңиз
темáтика	теңирекей
темене (жувалдыз)	теңөө
темир	теңселгич
теминги	теңселүү
теминне эмес, темене	теңселтүү
темирген эмес, тегирмен	теңсинүү
темирдүү	теңсинген
темир жол	теңтуш (курдаш)
темир жолчу	теңтуштук
темир комуз	теорéма
темир өткү	теорéтик
темиртен (бычак)	теóрия
темп	теориялууулук
темперáмент	тепендөө
темпераменттүү	тепетен
температúра	тепки
темтейүү	тепкилөө
темент	тепловóз
тементдетүү	теплохóд
тендénция	тепселүү
тенденциялуу	тепсөө
тénнис (оюн)	тепсөөрүн
теннисíст	тептегерек
тénор	тептегиз
тентек	тергөөчү
тентектик	тердеме
тентимиш	тердетүү
тентиреме	тердик
тентирөө	тердөө
тентүү	терезе
тенүү	терен
теңге	терендетүү

терендик	тибиртки
терендөө	тиги, тигил,
теригүү	тигиге (тигээ эмес)
теримчи	тигиндей
теринүү	тигине
терис эмес, терс	тигинетип, тигинтип
теричи	тигинче
териштирүү	тигинчи
термелүү	тигүү
тёрмин	тигүүчү
терминология	тиеше
термит	тиешелүү
термóграф	тизелөө
термóметр	тизгиндөө
тёрмос	тизгич
территóрия	тизилүү
террór	тизим
террордук	тизмелөө
террорíзм	тизмектөө
террорíст	тизүү
террорчу	тийгизүү
терс (терис эмес)	тийдирүү
терүү	тийимдүү
тесирейүү	тийиш
тескей	тийиштүү
тескери	тийүү
тескерисинче	тик бурч
тескөө	тик бурчтук
тескөөчү	тике
тестелөө	тикен
тете	тикендүү
тетиги, тетигил	тикенек
тетиктүү	тикенектүү
тетирисинче	тикиет
техмíнимум	тикийүү
тэхник	тикирейүү
тэхника	тик сызык
техникалык	тиктөө
тэхникум	тикчигий
теше (эски чен)	тил азар
тешүү	тил ал

тил алгыч	тиричилик
тилгич	тиркөө
тилдешүү	тирмейүү
тилдөө	тирөө
тилдүү	тирөөч
тилектеш	тирсек
тилектештик	тирүү, тири
тиленүү	тирүүлөй, тирилей
тиленчи, тилемчи	титиретүү
тил кат	титиркенүү
тилке	титинүү
тилмер	титирөө
тилмеч	титул
тилөө	тиф
тилөөчү	тиш жуугуч
тилөөчүлүк	тиштем
тил ук	тиштетүү
тилүү	тиштөө
тилүүлүү	тиштээк
тым жат	тияк, тыяк, тиги (тигил)
тим кой	жак
тим отур	тиякта, тыякта, тиги жакта
тим эле	тобо
тинтүү	тобокел
тинтүүчү	тобот эмес, тоот
тип, тиби	тобулгу эмес, табылгы
типография	тобурчак
типтештирүү	тобуш эмес, добуш
типтик	товар
типтүү	тоголотуу
тир	тогоо
тирāj	тогоол
тираждуу	тогоолуу
тиргизүү	тогот эмес, тоот
тирe	тогуздук
тирелүү	тоз эмес, тос
тири, тирүү	тозгоол эмес, тоскоол
тирилей, тирүүлөй	тозмо эмес, тосмо
тирилик	тозок
тирилтүү	тозоктоо
тирилүү	

тозоку	толукталуу
тойдуруу	толуктоо
тойтоюу	толуктуруу
ток (электр тогу)	толукшуу
токарь	толумдуу
токмок	толуу
токмоктоо	толь
токмоктук	том
токойлуу	томат
токонаалат	томаяк
токсон	томпой
токтолуу	томпоктук
токтонуу	томпон
токтоо	томсоруу
токтоосуз	томугуу
токтотпоо	томурттур
токтотуу	тон
токту	тондуу
токулга	тонна
токума	тоннаж
токумачылык	тоноо
токумдуу	тоноочу
токуттур	тонотуу
токутуу	тоң
токуу	тоңголок
токуур	тоңдурма
токуучу	тоңкондотуу
токуучулук	тоңкулдак эмес, донкулдак
толгок	тоңдоосун
толгоо	тоңуу
толкума	тоо
толкундануу	тоодак
толкундандыруу	тоок
толкундуу	тооккана
толкутуу	тоолуу
толорсук	тоом
толо элек	тоомдуу
толто	тооруу
толтолуу	тоорук, торг
толтуруу	тоос (куш)
толуктагыч	

тоо сагыз (өсүмдүк)
 тоо теке
 тоот (тогот эмес)
 тоотпостук
 тоош эмес, доош
 тоо ылаачын
 тоо эчки
 топ (футбол тобу)
 топограф
 топография
 топоз (мал)
 топон
 топондоо
 тополон
 топоюу
 топтолтура
 топтолук
 топтомолок
 топтонуу
 топтоо
 топтоочу
 топтуу
 топу
 топурак
 топчу
 топчу баш (өсүмдүк)
 торала эмес, тору ала
 торг, тоорук
 торгой
 торгун
 торгоо
 торко
 тормоз
 торопой
 торпéда
 торпéдалоо
 торсогой
 торсук
 тору ала
 тоскоол
 тоскоолдук

тосмо
 тосмологуч
 тосмолоочу
 тост
 тосуу
 тоту
 тоту куш
 тоюнуу
 тоют
 тоюттандыруу
 тоюу
 төбө
 төбөл
 төбөлөшүү
 төгүн
 төгүндөө
 төгүү
 төжүгүр
 төкмө акын
 төкмөлүү
 төкөр
 төктүрүү
 төлдөө
 төлдөтүү
 төлдүү
 төлөнүү
 төлөө
 төлөөсүз
 төлөттүрүү
 төлөтүү
 төмөн
 төмөн карай
 төмөнкү
 төмөнтөн
 төмпөйүү
 төңкөр
 төңкөрүү
 төңкөрүш
 төңөлүк
 төө
 төө куш

төө куйрук
 төөлүк
 төөнөгүч
 төөнөө
 төө тикен (өсүмдүк)
 төр ага
 төр агалык
 төркүн
 төркүнсөөк
 төрөбөстүк
 төрөө
 төрт
 төрт-беш
 төрт жарым
 төрт жашар
 төрт жүз
 төрт жылдык
 төрт күндүк
 төрткүл (төрт бурч)
 төрткүлдүк (төрт бурчтук)
 төртөө
 төрт түлүк
 төрчүл
 төтө
 төтөгө
 төтөн
 төх! (сыр. сөз)
 төшөнүү
 төшөнчү
 төшөө
 трагедия
 традиция
 традициялуу
 трактор
 тракторист
 тракторлоштуруу
 тракторчу
 тралер
 трамвай
 транзиттик

трансляция
 трансляциялануу
 транспорт
 транспортёр
 транспорттоо
 трансформатор
 трансформация
 трансформациялануу
 траншея
 тра́сса
 трахо́ма
 трево́га
 трибу́на
 трибуна́л
 тригоно́метрия
 трико́, тырайке
 трикота́ж
 тролле́йбус
 тротуа́р
 трофе́й
 тубаса
 тубдиспа́нсер
 тужу́рка
 туз
 тузак
 тузактоо
 туздоо
 туздуу
 туздуулук
 тузсуздук
 туйгак
 туйгу
 туйгун
 туйлоо
 туйтун
 тукаба
 тукум
 тукумдук
 тукуруу
 тулга
 тулдануу

тулдуу	тутангыч
тулку	тутандыруучу
туман	тутантуу
тумандуу	туташтырылуу
тумандуулук	туташтыруу
тумар	туткак
тумоо	туткактуу
тумсак	туткап
тумтуюу	туткаптуу
тумшук	туткун
тун бала	туттук
тунгуч (бала)	туттугуу
тунжур (куш)	тутулуу (күн тутулуу)
тунжуроо	тутум
туннель	тутунуу
тунуке	тутуу
тунукелүү	тутушуу
туңгак	туу
туңгуч <i>эмес</i> , тунгуч	туубас
тупадан-туура	туубастык
тупатуура	тууган
туптунук	туугандашуу
туптуура	туугандуу
тура калды	туугандык
турактуу	туугузуу
тура тур	туудуруу
тургузуу	туулга
туризм	туулуу
турист	туунду
турк	туур
турна (туруна <i>эмес</i>)	туура
турник	туурагылоо
турнир	тууралжын
турпак <i>эмес</i> , топурак	тууралу (жөнүндө)
турпаттуу	тууралуу (эт)
туруктуу	тууралык
туруксуздук	тууранды
туруна <i>эмес</i> , турна	туураш
туруучулук	туурдук
туталануу	туурдуу
тутамдоо	тууроо

тууругуу	түйнөк
туурук	түйрүк
туут	түйтөйүү
туушар <i>эмес</i> , дуушар	түйүлүү
туушкандык	түйүн
тууштуу	түйүндү
түфли	түйүндүү
туш кийиз	түйүнүү
тушь	түйүнчөк
туюк	түйүү
туюк жол	түйшүк
туюндуруу	түктөйүү
туюндуруучу	түктөө
туюнуу	түкүртүү
туюу	түкүрүү
туяк	түлкүчү
туяктуу	түлөк
туярман	түлөндү
түбөлүк	түлөө
түгөй	түлүктүү
түгөл	түмөн
түгөлдөө	түндөгү
түгөлдөтүү	түндөтөн
түгөн	түндүк
түгөнгүр	түндүк-батыш
түгөнгүс	түндүк-чыгыш
түгөткүс	түн ичинде, түнүчүндө
түгөтүү	түнкү
түгөнүү	түнкүсүн
түгүл	түнөө
түз	түнөрүнкү
түздөө	түнөрүү
түздөтүү	түнөтүү
түзөн	түнүнкүсүн
түзөнчө	түнүлдүрмө
түзөө	түпкүлүктүү
түзөтүү	түпкүр
түзүлүш	түпкүч
түзүү	түпөктүү
түйдөк	түптөө
түймө	түптүү

түргөк
 түрдөнүү
 түрдөө
 түрдөш
 түрдүү, түрлүү
 түрдүүлүк
 түрдүүчө
 түркүк
 түркүмдөштүрүү
 түркүн
 түрлүү, түрдүү
 түрмө, тюрма
 түрмөктүү
 түрпүлөө
 түрс-түрс
 түрсүл
 түртүү
 түрүү *эмес*, тирүү
 түссүз
 түстүү
 түтөк
 түтүк
 түү! (сыр. сөз)
 түшкү
 түштүк
 түштүк-батыш
 түшүм
 түшүмдүү
 түшүмдүүлүк
 түшүнбөөчүлүк
 түшүндүрүү
 түшүнүктүү
 түшүнүү
 түшүнкү (кабагы
 түшүнкү)
 түшүрүү
 түшүү
 түшүүчү
 тфу! (сыр. сөз)
 тыбырчылануу
 тыбыштуу

тыбыш
 тыгыз (тыкыз *эмес*)
 тыгыздык
 тызылдоо
 тыйын
 тыйын чөп (өсүмдүк)
 тыйын чычкан
 тыкан
 тыкчыгый
 тыкыюу
 тымтыюу
 тымтырс
 тымызын
 тымтыракай
 тын (дем)
 тынар
 тынбагандык
 тындыруу
 тынуу
 тынч
 тынчтык
 тынчуу
 тынчыбоо
 тынчытуу
 тыныгуу
 тынымсыз
 тынымсыздык
 тынымсыздандыруу
 тынчсыздануу
 тынычтык, тынчтык
 тыныччылык, тынччылык
 тың
 тыңгылык
 тыңгылыктuu
 тыңдоочу
 тыңшоо
 тыңуу
 тыңчы
 тыптыйпыл
 тыптынч
 тыптырмактай

тыпын
 тырбыгый
 тырбында
 тырмак
 тырмактуу
 тырмакча
 тырмаландоо
 тырмалоо
 тырмоо
 тырмоок
 тырмооч
 тырмышуу
 тырп-тырп
 тырсылдатуу
 тыртык
 тырык

тырышуу
 тыттыруу
 тытуу
 тышкары
 тыштатуу
 тыюу
 тьяк, тияк, тиги (тигил)
 жак
 тьякка, тьякка
 тьянак
 тээжик
 тээк
 тээп
 тээ тетиги
 тээтиги
 тюрма, түрмө

У

убагынча
 убада
 убадалашуу
 убадалуу
 увазир *эмес*, **вазир**
 убай
 убайымсыз
 убак
 убакыт
 убактылуу
 убал
 убара
 убаракеч
 убаракерчилик
 убаралоо
 убаралануу
 убатуу
 уборщица
 углерод
 углероддуу
 угузуу
 угулуу

угумдуу
 угут
 угуттуу
 угуу
 угуучу
 удаалаш
 ударник
 уз
 узак
 узануу
 узартуу
 узаруу
 узатуу
 узатуучу
 узоо
 узундук
 уй беде (өсүмдүк)
 уйгак
 уйгактуу
 уйгаруу
 уйкана
 уйкашуу

уйку	умтулуу
уйкулуу	умтулуучу
уйкусуздук	умтулуш
уйкусууроо	унаа (жүк унаа)
уйкучу	универмаг
уйпалоо	универсал
указ	универсалдуу
укалатуу	университет
укалоо	университеттик
уккан	унифика́ция
уккулуктуу	унификациялануу
уккус	унтер-офицёр
уккуч	унуткус
укмаксан	унутпоо
укмуштуу	унутулгус
уктабоо	унутуу
укук	унутчаак
укуксуздук	унчукпа!
укуктуу	унчукпоо
укум	унгу
укумдуу	уншу
укурук	упай
улан	упалоо
уланды	упчу
уландыруу	упчулоо
улантуу	ураа!
улантуучу	ураалаш
улгаюу	ураалоо
улоо (жип улоо)	ураан
ултартуу	уратуу
ултаруу	ургаал
ултан	ургаалдуу
улуксат <i>эмес</i> , уруксат	ургаалдык
улутташтыруу	ургаачы
улуттук	ургулоо
улутунуу	ургун
улутчулдук	ур кызы <i>эмес</i> , нур кызы
улуу	урмат
умач	урматтоо
умачтал	урматтуу
умсунуу	урна

уроо	уурта (ичүү)
урук	ууртоо
уруксат	ууртта (кармоо)
уруксуздук	уурттоо
урум	ууру
урунтуу	уурулук
урунчук	ууч
уруу	уф! (сыр. сөз)
уруучулук	уча́сток
урушчаак	учёт
урушчаактык	учёттук
урушуу	учкаштыруу
уска <i>эмес</i> , нуска	учкашуу
ускалуу <i>эмес</i> , нускалуу	учкаяк
уста́в	учкун
устакана	учкуч
усталык	учтоо
устара	учтуу
устат	учуктоо
устаттык	учур
устачылык	учурашуу
устун	учурма
ути́ль	учуроо
уттуруу	учуруу
уттуруучу	учуу
утур	учуучу
утуу	ушак
ути́ог, үтүк	ушактоо
уу	ушакчы
уу балтырган	ушалоо
уугуу	ушатуу
ууз	ушер, ушул (ушу) жер
уу зат	ушта <i>эмес</i> , учта
уук	ушу, ушул (шу, шул <i>эмес</i>)
уу коргошун	ушул (ушу) жер, ушер
уул	ушундай
ууландыруу	ушунтип
уулануу	ушунча
уулоо	уюк
уурдоо	уюл, уюлдук
уурт	

уюлгу
уюм
уюмдаштыруу
уюмдашуу
уютку
уюткулуу
уютуу
уюшма
уюштурулуш
уюштуруу
уюштуруучу
уюшулуу

уя
уялаш
уялоо
уялтуу
уялуу
уялчаак
уялыңкы
уяң
уяңдык
уят
уятсыздык
уяттуу

У

үбөлүк
үгүттөө
үгүттөөчү
үгүтчү
үдөө
үдүрөйтүү
үдүрөйүү
үзбөй, үзбөө
үзгүлтүк
үзгүлтүксүздүк
үзмө
үзмөлөө
үзөңгү
үзөңгү жолдош
үзүлүү
үзүмдүү
үзүндү
үзүр
үзүү
үй-бүлө
үйлөнүү
үйлөнүүчү
үйлөө
үйлүү
үймөкчө

үйөр
үйрөнүү
үйрөнчүк
үйрөтүү
үйрүү
үйүр
үйүрүү, үйрүү
үйрүлүү
үйрүлүш
үйүү
үксөгөй
үксөйүү
үксөндөө
үкү
үлбүрөө
үлгү
үлгүлүү
үлгүрүү
үлгүрүүчү
үлдүрөө
үлжүйүү
үлжүн
үлөш
үлөштүрүү
үлөшүү

үлпөт
үлпүлдөк
үлпүйүү
үлүк
үлүл
үлүш
үмүт
үмүткер
үмүттүү
үң
үндөбөө
үндөк
үндөө
үндөштүк
үндүү
үндүүлүк
үнөмдүк
үнөмдөө
үнөмчүлдүк
үнсүз
үнсүздүк
үнкүгүй
үнкүйүү
үнкүр
үнүлүү
үнүрөкөй
үпсүйүү
үпчү
үргүлөтүү
үркөр
үркүн
үркүнчөөк
үркүтүү
үркүү
үрөн
үрөндүк
үрп
үрп-адат

үрпөйүү
үрпөйтүү
үрпөк
үрпөк баш (айбан)
үрпөйүү
үрпөйтүү
үртүк
үрүлдөө
үрүү
үст, үстү
үстөк
үстөл, стол
үстөмдүк
үстөмө
үстөмөн
үстөө
үстү-баш
үстү-башы
үстүнкү (үстүңкү эмес)
үстүртөдөн
үстүртөн
үтүк, утюг
үтүктөө
үтүрдүү
үтүрөкөй
үтүрөндө
үх! (сыр. сөз)
үчкүл (үч бурч)
үчөө
үч-төрт
үчүлүк
үчүнү
үч эсе
үшкү
үшкүрүктүү
үшкүрүү
үшүү

Ф

фа́брика	фе́рмер
фабрикáнт	фигу́ра
фабрикáт	фíзик
фабрика́ция	фíзика
фабрикациялоо	физикалык
факт, фактыга, фактыдан	физио́лог
факту́ра	физиоло́гия
факультативдик	физионо́мия
факультативдүү	физкульту́ра
факультéт	физкульту́рник
фальсифика́т	филармо́ния
фальсифика́тор	филиáл
фальсифика́ция	фило́соф
фанéра	филосо́фия
фантази́я	фильм
фантазиялуу	финáнсы
фанта́стика	фининспéктор
фармаколо́гия	фíрма
фарфóр	фланг
фарыз <i>эмес</i> , парыз	фольклóр
фасóн	фонáрь, панар
фасондуу	фонд, фондудан
фашíзм	фонéтика
фашíст	фонтáн
фаянс	фóрма
февраль, февралга	формалануу
федерáция	формалдуу
фéйерверк	формалдуулук
фельдмáршал	фóрмула
Фельдфе́бель	формулирóвка
фéльдшер	фóрточка
фельдшердик	фóсфор
фельетóн	фосфордуу
фельетончу	фотоаппарáт
феода́л	фотóграф
феодалдык	фотограф́ия
феодалíзм	фронт
ферзь	фронтóвик
фе́рма	фронтчу

фунда́мент	футболи́ст
фундаменттүү	футболчу
фура́жка	фуфа́йка
футбо́л	

Х

халва́	хор
хамелеóн	хрестомáтия
хан, кан	хром (булгаары)
хи́мия	хром (металл)
химик	хро́ника
хи́на	хроникёр, хроникачы
хинíн	хронóлог
хиру́рг	хроноло́гия
хиру́ргия	хруста́ль
хлор	худóжник
хлордоо	хулигандык
хлордуу	ху́тор

Ц

це́мент	цинкограф́ия
цементтөө	цирк
це́нзор	цирка́ч
цензу́ра	циркуль
це́нтнер	цитáта
цех	циферблáт
цикл	ци́фра
цинк	цинга́

Ч

чаалыгуу	чабалекей
чаап	чабиекей <i>эмес</i> , чабалекей
чаар	чабуу
чаар ала	чабуул
чаара <i>эмес</i> , чара (чара колдонуу)	чабуулдоо
чаар донкулдак	чагарак
чабалдык	чагарактуу
	чагылган

чадыракай
чадыранда
чайдоос
чайкалтуу
чайкалуу
чайкана
чайкоо
чайкор
чайкорок
чайнек, чайник
чайноо
чайпалтуу
чайпалуу
чайпоо
чайсыраак
чайынды
чайыр
чактоо
чакпоо
чактыруу
чакчагай
чакчелекей
чакчыгай
чакылдоо
чакыраюу
чакыртуу
чакыруу, чыкыруу
накырык, чыкырык
чакырылуу
чакырым
чалагайым
чалап
чала сабат
чалбар
чалгы
чалгылоо
чалгын
чалгынчы
чалгырттоо
чалгычы
чалдыбар

чалжакта
чалкалоо
чалкар
чалмакей
чалпылдоо
чама
намалоо
чамалуу
чамбыл
чамгарак
чамдануу
чамдатуу
чамдоо
чамынуу
чанаа
чанаалуу
чанак
чаначтуу
чанжы
чанчкак
чанчуу
чаң
чаңгы
чаңдатуу
чаңдуу
чаңка
чаңкай
чаңкаюу
чаңкоо
чаңкылдоо
чаңырбоо
чаңыруу
чаңыт
чапа-чуп
чапкылоо
чапмалуу
чаптоо
чапчан
чапчаңыраак
чапчуу
чапчуур

чара
чарайна
чарана
чарба
чарбадар
чардоо
чардоочу
чаржайыттык
чарк-чарк
чаркылдоо
чарпышуу
чартарап
чарпылдоо
чарчатуу
чарчоо
чарчы метр
чарыктоо
чатакташуу
чаташтыруу
чаташуу
чаткаяк
чатыр
чатыраш
чатыштыруу
чач алуучу
чачкындык
чачма
чачпактуу
чачтараш
чачташуу
чачтуу
чачуу
чачылуу
чачынды
чачыраак
чачыранды
чачыраткы
чачыратпоо
чачыратуу
чачыратышуу
чачыроо

чачуу
чаян
чебердик
чегедектүү
чегерүү
чегинбөө
чегиндирүү
чегинүү
чегүү
чедирендөө
чейинки
чейрек, чээрек
чек
чек ара
чек арачы
чекенде
чекене
чекилдек
чекилдөө
чекир
чекит
чекмен эмес, чепкен
чекпөө
чектөө
чектүү
челишүү
челүү
чемирчектүү
чемодан
чемпион
ченгел эмес, ченгел
чендешүү
ченеткизбөө
ченеткизүү
ченетпөө
ченеттирүү
ченеттирбөө
ченетүү
ченөө
ченөөр
ченөөч

ченөөчү
 чеңгел
 чепкен
 чептөө
 червонец
 чердак
 чердүү
 черепица
 черик
 черновик
 чертёж
 чертмекчи
 черттирүү
 черүү
 черчение
 чесунча (кездеме)
 чет мамлекет
 чет өлкөлүктөр
 четтетүү
 чет тил
 четтөө
 чет эл
 чет элдик
 чечекей
 чечилүү
 чечиндирбөө
 чечиндирүү
 чечинүү
 чечкиндүү
 чечпөө
 чечтирүү
 чечтүү
 чечүү
 чечүүчү
 чиге
 чигит
 чигирим
 чидердөө
 чие
 чиелөө

чийбөө
 чийдирбөө
 чийилүү
 чийин
 чийир (из)
 чийирдүү
 чийки
 чийкил
 чиймайлоо
 чиймек
 чийне
 чийүү
 чикит (оюн)
 чикчиндөө
 чил
 чилде
 чилмерден
 чимчиндөө
 чимирик
 чимируу
 чимириктүү
 чинóвник
 чиркей
 чиркөө (дин.)
 чиркөө (чиркештирүү маанисинде)
 чирүү
 чобур
 чоогол
 чогултуу
 чогулттурбоо
 чогуу
 чойбоо
 чойдурбоо
 чойдуруу
 чоймо
 чокмор, чочмор
 чокой
 чоколуу
 чокон
 чоктолуу

чоктуу
 чоку (чокусу)
 чокубоо
 чокунуу
 чокуткузуу
 чокутпоо
 чокутуу
 чокчогой
 чоло (чоло тийүү)
 чолок тон
 чолоо эмес, **чоло**
 чолтогой
 чолтон
 чомулуу
 чоң
 чоң ата
 чоңдук
 чоноёт
 чоңойтуу
 чоноюу
 чоңсунуу
 чоңураак
 чоң эне
 чоор
 чоорчу
 чоочуйт, чочуйт
 чоочун
 чоочуу, чочуу
 чопкут
 чопо
 чорго
 чордон
 чордуу
 чоркок
 чоркоктук
 чормок
 чоро
 чортон (балык)
 чот (керки)
 чот (эсеп), счет
 чоттоо

чотала
 чочкокана
 чочмор, чокмор
 чочун эмес, **чоочун**
 чочуркоо
 чочутпоо
 чочуттурбоо
 чочутуу
 чочуу
 чоюлуу
 чоюн
 чоюу
 чөбүрө
 чөгөөлөө
 чөгөрмө
 чөгөрүү
 чөйчөк, чөөчөк
 чөйрө
 чөйрөлөө
 чөлдүү
 чөлмөк (ак чөлмөк)
 чөмөлө
 чөмөлөлөө
 чөмүлдүрүү
 чөмүлүү
 чөмүтүү
 чөндөлөй
 чөнтөктүү
 чөнөр
 чөө
 чөөгүн
 чөөт
 чөөчөк, чөйчөк
 чөпкана
 чөп чабык
 чөп чабынды
 чубак
 чубал
 чубалтуу
 чубалыңкы
 чубатуу

чубурма	чүкүрү
чукул	чүлүк
чукулдоо	чүмбөттүү
чукулдук	чүмкөлүү
чукулчулдук	чүмкөнүү
чукур	чүмкөө
чукурайтуу	чүнчүтүү
чукураюу	чүнчүү
чукуу	чүпүрөк
чукуур	чүч! (ак чүч)
чулгоо	чүчкүрүк
чулгуур	чүчкүрүү
чулдур	чүчпара
чулдуроо	чүчтө эмес, чүштө
чулк-чулк	чүчөлөө
чулкулдоо	чүчөлөтүү
чулу	чүштө
чумдуруу	чыбык
чумубоо	чыбырткы
чуңкул	чыгаан
чуңкур	чыгаша
чуңкурайтуу	чыгашалуу
чуңкураюу	чыгарма
чупчункур	чыгым
чура	чыккыс
чурка, чура	чыкпоо
чуркамакчы	чыктоо
чуркаш	чыкырбоо
чуркоо	чыкыроо
чуркулдоо	чыкыроон
чуу	чыкыруу, чакыруу
чууда	чыкыруучу, чакыруучу
чуул	чылалуу
чуулган	чылбырдоо
чуулгандуу	чылгоо, чулгоо
чуулдаттырбоо	чылк
чуулдаттыруу	чылоо
чуулдоо	чылык
чуулуу	чым көң
чүйлү (куш)	чымкый
чүйлүүлүү	чымкый көк

чымчуу	чындатпоо
чымчуур	чындаттыруу
чымчылоо	чыңдоо
чымылдык	чыңылдоо
чымырабоо	чыңоо
чымырануу	чыңылдабоо
чымыратпоо	чыныр
чымыратуу	чынырык
чымырканбоо	чыпалак
чымыркантпоо	чырайлуу
чымыркануу	чыргоо
чымыроо	чыркыроо
чымыроон	чырмалуу
чын (чын сөз)	чырмоок
чынар (чинар эмес)	чырпык
чыңдалуу	чыртылда
чыңдоо	чытынкыроо
чынжыр (зынжыр эмес)	чытырман
чынжырдуу, чынжырлуу	чычайтуу
чыныгы	чычалатуу
чыны кап	чычан
чың	чычаюу
чыңа	чычыркай
чыңдалбоо	чычырканак
чыңдалуу	чээн

Ш

шаа	шайлоо (сайлоо эмес)
шаабай	шайлоочу (сайлоочу эмес)
шаан-шөкөт	шайлуу
шаар	шайман
шабдалы	шаймандоо
шабырдуу	шайтандуу
шагырак	шайы
шайдоот	шайык
шайдооттук	шайыр
шайка	шайырдануу
шайкеленденүү	шакирт
шайлануу	шакшак (шоошак эмес)

шакылдатуу	шарттандыруу
шала	шарттар
шалакы	шарттуу
шалакылык	шартылдоочу
шалан	шарф
шалбаа	шартылдатуу
шалдайтуу	шарылдоо
шалдыратуу	шарыят (шарият <i>эмес</i>)
шалдырчак	шатмандык
шалкаюу	шаттандыруу
шалкы	шаттануу
шалпыйтуу	шаттуу
шалпыюу	шаттык
шалтактоо	шах
шалча	шахмат
шалы	шахматчы
шамалдуу	шахта
шамдагай	шахтёр
шамшар	шашкалактоо
шамшардуу	шашкалаң
шамыян	шашкаландоо
шаң	шашке
шаңгыроо, шыңгыроо	шашкелик
шандуу	шаштыруу
шандуулук	шашуу
шаңкылдоо	швейцар
шаңыя	шейшемби
шапалак	шейшеп
ша́пка, шапке	шекердөө
шар	шекилдүү
шарактатуу	шектендирүү
шарактоо	шектенүү
шарапаттуу	шектүү
шарждоо	шекши, шекси
шарикоподшипник	шерт (ант)
шаркырама	шерттешүү
шаркыратма	шерттөө
шарп (оору)	шерттүү
шапылдатуу	шеф
шапылдоо	шефтик
шаршемби	шибеге

шилтеме	шофёр
шилтөө	шөлбүрөө
шилээн (сорпо-шилээн)	шөкөттүү (шаан-шөкөттүү)
шимируу	шпаргálка
шимүүр	шпион
шина	шпиондук
шинель	шрапнель
ширгелүү	шрифт
шире	штаб
ширелүү	штамп
ширенке (ширенке <i>эмес</i>)	штамптоочу
шише	штат
шиш кебек	штаттуу
шиш тумшук (коңуз)	штемпелдөө
шишүү	штёмпель
шкап, шкаф	штёпсель
шланг	штраф
шляпа	штрафтоо
шовинизм	штурм
шовинист	штúрман
шодоюу	штурмдоо
шойкондуу	шумдуктуу
шоколад	шункуюу
шоктуу	шуншугуй
шолдондоо	шуру
шонтип <i>эмес</i> , ошентип	шурúp, шурубу
шоңшоюу	шуудур
шоодуроо	шуудурак
шоокум	шуудуроо
шоола (аш)	шуулдоо
шоола (күндүн шооласы)	шүдүнгүт (миф.)
шооландыруучу	шүкүлдүү <i>эмес</i> , шекилдүү
шоона	шүкүрчүлүк
шоотуу	шүмүрөйүү
шорголоо	шүүдүрүм
шорголотуу	шыбагалуу
шордуу	шыбоо
шоролонуу	шыйбылчак
шорулдоо	шыйкыр <i>эмес</i> , сыйкыр
шоссé	

шыйпанчаак
шыйпаландоо
шыйпан
шыпылдак
шыкаалоо
шыкоо
шыктандыруучу
шыктануу
шыктуу
шылдыndoо
шылдынкор
шылдынкорок
шылдыроо

шылтоо
шылуун
шынаа
шынаалоо
шынаардоо
шыңгыратуу
шыңгыроо
шыңкый
шыпыруу
шыралжын
шыруу
шырылдан

Ш

щёлочь
щётка

щи

Ы

ыза
ызакор
ызалануу
ызалуу
ызат
ызаттуу
ызгаар
ызгаардуу
ызуу
ызгыт (куш)
ызгытуу
ызылдатуу
ызылдоо
ызындуу
ызырынуу
ыйбаа
ыйлаак
ыйлоо

ыймарат *эмес*, имарат
ыксыз
ыкташуу
ыктоо
ыктуу
ыктыяр
ыктыярдуу
ыкуу
ыкыбалдуу
ыкыластуу
ыкым
ылаа
ылаажы
ылаачын
ылажы *эмес*, ылаажы
ылай
ылайлуу
ылайык

ылайыктоо
ылайым
ылакап (лакап *эмес*)
ылан
ылгоо
ылдамдатуу
ылдамдоо
ылдыйкы
ылдыйтан
ылоо
ылоолоо
ым *эмес*, ным
ымарат *эмес*, имарат
ымдуу *эмес*, нымдуу
ынануу
ынсап, ысап
ыңтайлуу
ыңырчак
ыңырчактуу
ыпылас
ыпыластык
ыпынак
ыпырас
ыраа (ыраа көрүү)
ыраак
ыраактатуу
ыраактык
ыраакы
ыраазы
ырайлуу
ырайым
ырайымдуу
ыракат
ыракаттануу
ыракаттуу
ыракат
ыракым

ыраң
ырас
ырастоо
ыргылжын
ыргытуу
ыргытуучу
ыргытылуучу
ыргытышуу
ырдоо
ыржандоо
ырылдоо
ырыс
ырыскы
ырыстуу
ысап, ынсап
ысы, ысуу
ысым (исим *эмес*)
ысмы (исми *эмес*)
ыстарчын
ысынуу
ысырап
ысытуу
ысышуу
ышарат *эмес*, ишарат
ышкыбоз
ышкуу
ышкылоо
ышкылуу
ышкындуу
ышкыруу
ыштоо
ыштуу
ышынуу
ышынчаак
ышынчаактык
ыя!
ыялоо

Э

эбаккы (эбакы *эмес*)
 эбелек
 эволюция
 эволюциялануу
 эге *эмес*, *ээ*
 эгелөө *эмес*, *элөө*
 эгер *эмес*, *ээр*
 эгер (эгер андай болсо...)
 эгерде
 эгиз
 эгүү (эк)
 эдирекей
 эжеке
 эзел, эжел
 эзели, эжели
 эзелки, эжелки
 эзилүүчү
 эзүү
 эзүүчү
 экватор
 экен
 экендик
 экзамет
 экзаминатор
 экземпляр
 эки
 эки жылдык
 экилентүү
 экилүү
 экинчиден
 экинчилей
 эконóm
 экономизм
 эконóмика
 экономикалык
 экономист
 эконómия
 экөө (өкөө *эмес*)
 экөөлөө

экрáн
 экскаватор
 экскурсант
 экскурсия
 экспедитор
 экспедиция
 эксперимент
 эксперт
 эксперттик
 эксплуатация
 эксплуатациялоо
 экспонат
 экспонаттоо
 экспонент
 экспорт
 экспорттоо
 экстернат
 эл аралык
 элеватор
 элге, эле
 элгек, элек
 элгөө, элөө
 элек, элгек
 электризация
 электризациялоо
 электрификация
 электрдендирүү
 электрдештирүү
 электрово́з
 электродина́мика
 электромехáник
 электромехáника
 электромонтёр
 электромотор
 электропóезд
 электростáнция
 электротéхник
 электротéхника
 элемент

элементардык
 эме, неме (бир эме, бир
 неме)
 элен-элен
 элендөө
 элес
 элестетүү
 элестөө
 элестүү
 элжирөө
 эликтөө
 элирмелүү
 элирүү
 элөө, элгөө
 элөөлүү
 элөөсүздүк
 элүү
 эл чарба
 элчи
 элчикана
 элчилик
 эмалдоо
 эмáль
 эмблéма
 эмблемалуу
 эмгектүү
 эмгиче
 эмгичекти
 эмдики
 эмдөө
 эмесе
 эми
 эмигрант
 эмиграция
 эмизүү
 эмитен, эмитеден
 эмиш, имиш
 эмиш-эмиш
 эмки
 эмкиче
 эмне

эмнегедир
 эмшейүү
 эмдештирүү
 эндүү
 энелүү
 энéргия
 эне тил
 энөө
 энөөлүк
 энтелөө
 энциклопедист
 энциклопéдия
 энчилүү
 эңиштөө
 эңиштүү
 эңкейүү
 эңкүү
 эңсе
 эңсөтөрлик,
 эңсетүү
 эңсөө
 эпенде
 эпидéмия
 эпизóд
 эпилóг
 эпítет
 эпкиндүү
 эпопéя
 éпос
 эпостук
 эпо́ха
 эптүү
 эптүүлүк
 éра
 эргежээл
 эрденүү
 эрдик
 эрдүү
 эрегишүү
 эрик, эрк
 эрик (эригүү)

эриксиз, эрксиз	этектүү
эриктүү, эрктүү	этибар
эрикчээл	этибардык
эрин (эрди)	этика
эриндештирүү	этикёт
эриндүү	этикётка
эринчил	этимоло́гия
эринчээк	этият
эритүү	эткелдүү
эрк, эрик	этно́граф
эркелетүү	этногра́фия
эркелөө	эттенүү
эркинчилик	эттир
эрктүү	эфёр
эрмектүү	эх! (сыр. сөз)
эрөөл	эчаккы
эрөөнсүз	эче
эртең мененки	эчен, нечен
эртең	эчендеген, нечендеген
эртеңки	эч кандай
эсен-аман	эчки маарак (куш)
эсеңгирөө	эчөө, нечөө
эсептешүү	эчтеке
эсептөө	эчтеме
эсептүү	эчтемке
эска́дра	эчтеңке
эскадрон	эшектүү
эскалатор	эшелон
эскертүү	эшилүү
эскертүүчү	эштеке <i>эмес</i> , эчтеке
эскилөө	эштеме <i>эмес</i> , эчтеме
эскирүү	эштемке <i>эмес</i> эчтемке
эстафёта	эштеңке <i>эмес</i> , эчтеңке
эстөө	эшүү
эстрада	ээ (эге <i>эмес</i>)
эстрадалык	ээк
эстүүлүк	ээктүү
этаждуу	ээлигүү
этажерка	ээмп (эмип)
этап	ээликме
	ээлөө

ээлечүү	ээрдүү
ээлүү	ээрчитүү
ээн	ээрчитүүчү
ээндет	ээрчишүү
ээн талаа	ээрчүү
ээр (эгер, эйер <i>эмес</i>)	ээчи, ээрчи

Ю

юбилей	юморист
юбиляр	юнкер
юбка	юрисконсульт
юмор	юрист
юмордуу	юстиция

Я

я!	январдан
ядро	янтарь
якорь	ярус
якут	ясли
январь	ящик

Хусанн Карасаев, Юсуп Яншансин

ОРФОГРАФИЧЕСКИЙ
СЛОВАРЬ

(на киргизском языке)

КИРГИЗУЧПЕДГИЗ
ФРУНЗЕ * 1956

Техн. редактор *К. Шаманаев*
Корректор *Г. Качкынбаева*

Терүүгө 16/1 1956-ж. берилди. Басууга 23/VIII 1956-ж. кол коюлду.
Кагаздын форматы 84X108 ¹/₃₂. 5 барак кагаз. 10 басма табак.
7,93 учёттук басма табак. Д—05625. Заказ № 182. Тиражы 15000.
Мукабасыз баасы 1 с. 45 т. Мукабасы 1 с. 50 т.

Типография № 1 Полиграфиздата Министерства культуры
Киргизской ССР г. Фрунзе, Дзержинского, 49